

Uvodnik

Jurij Paljk

Brezbrižnost (do) politike

Naslov tega kratkega zapisa je zavestno tak, kakršen je. Brezbrižnost je tista, ki omogoča in dovoljuje vsem vidnim političnim vodjem po Evropi, da molčijo ob nasilju, ki smo mu priča nad Katalonci, nasilju, ki kar vpije po javnih protestih. Stotine ranjenih, nad katerimi se znaša španska policija, so samo dokaz več, da je brezbrižnost javnosti tista, ki omogoča italijanskim, slovenskim in drugim evropskim političnim voditeljem, da molčijo, medtem ko se nasilno tepta osnovna pravica Kataloncem, pravica do avtonomije. Ne govorimo o nobeni odcepitvi, ampak o nasilju Špancev nad Katalonci, ne gre za noben pravni problem, ampak za politični problem, ki bi ga morala politika rešiti! Naj bo tudi jasno: katalonski voditelji, ki so jih obsodili Španci, so politični zaporniki. In zato je sprenevedanje italijanskih in slovenskih politikov dobesedno nesramno, kratkovidno, predvsem pa nepošteno in nedostojno. Slovenci bi se lahko samo spomnili, kako je bilo, ko smo s težavo dobili demokratično državo. Predvsem pa vse to, kar se dogaja v Kataloniji, ni vredno države, ki je v Evropski uniji.

Pa vendar je prav brezbrižnost ljudi, vseh nas, tista, za katero se zlahka skrijejo vsi današnji politiki.

In brezbrižnost vlada tudi v naši sredini, brezbrižnost do politike, ki je oddaljena od ljudi, zelo oddaljena, o čemer najbolj pričajo zadnji volilni izidi, pa naj gre za lokalne volitve ali za državne. Kje so danes tiste vezi, tisti sredine, v katerih se še prepoznavamo nekateri in katere so naši politiki poslušali, predno so sprejemali odločitve? Kakšna zmot, kako napačno je, da današnji politiki mislijo, da jim bodo, bomo ljudje sledili, ne da bi nas prej poslušali? Brezbrižnost politike do ljudi, volivcev, se je še kako poznala na zadnjih volitvah, se še kako pozna danes, ko ljudje ne verjamejo, ne verjamemo več ne politikom in ne politikam, ki odločajo o nas in našem življenju. V Italiji smo priča norostim in hudim žalitvam brez primere, zadnja je ta o tem, kako bi bilo treba odvzeti volilno pravico starejšim ljudem. In po nekajtedenskem premirju, ko se je že zdelo, da bo italijanska politika le šla na pot umirjenih tonov in političnega soočanja ter dogovarjanja, smo spet priče volilnim kričavim pozivom, ki so daleč od vsakdanjega življenja, daleč od prave politike, ki je sicer res umetnost možnega, a bi morala biti predvsem politika za ljudi, za vse nas.

In čisto nič drugače ni v naši sredini, v naši narodni skupnosti, sicer si nekaterih dejstev ne bi mogli razlagati, zadnja stvar, ki zgovorno pove veliko, je zaplet glede paritetnega odbora, ki se je, hvala Bogu, končno le rešil. Še vedno trdimo, da bi morala politika zagovarjati visoke etične in moralne norme in se jih držati, predvsem pa bi morala poslušati vse nas, ki smo poklicani na volitve. Pa nekateri še danes mislijo, da se bodo na nas, volivce, lahko obrnili samo tik pred volitvami in jim bomo kot ovce sledili! Tega že dolgo ni več. Zato zagovarjamo vse tiste politike, ki slonijo na pogovoru, dogovarjanju, iskanju skupnih, za vse dobrih rešitev. Za solidarnost smo, tudi s Katalonci, za solidarnost smo predvsem zato, ker jo zase nenehno zahtevamo, a se zdi, da je drugim ne privoščimo!



Foto Jordan Piščanc

Ksenija Dobrila in Walter Bandelj na obisku

Mladi, novi, usposobljeni kadri so prihodnost naše narodne skupnosti



Prejšnji teden smo imeli na našem uredništvu zanimiv obisk. V petek, 18. oktobra, sta namreč na Travniki in v stavbo, v kateri domuje Novi glas, prišla ugledna gosta, deželna predsednika zamejskih krovnih

organizacij, Ksenija Dobrila, predsednica Slovenske kulturno-gospodarske zveze, in Walter Bandelj, predsednik Sveta slovenskih organizacij.

/ str. 3
Katja Ferletič

POGOVOR Vida Petaros in Mira Tavčar

Podobni pogledi na študij v Sloveniji



V tokratnem pogovoru z letošnjimi bruci (študenti prvega letnika univerze) v Ljubljani bomo spoznali Miro Tavčar in Vido Petaros, lanske maturantke na Tržaškem klasičnem liceju F. Prešerna. Mladi zamejki sta aktivni članici kulturnih in športnih društev v našem prostoru, Mira je članica odbora Devinskega mladinskega krožka ter pevka pri MeMIPZ Emil Komel, Vida pa ritmičarka pri SZ Bor; obe sta skavtini in obenem marljivi študentki.

/ str. 8
Giulia Černic

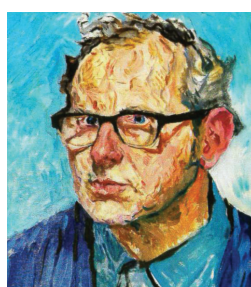
Zgodovinski posvet



V Gorici in Novi Gorici je potekal posvet o katoličanih na Goriškem v 20. stoletju (1947-1962)

3

Zbornik



V Vipavi so predstavili zbornik, v katerem se izrisuje podoba duhovnika prof. Janeza Zupeta

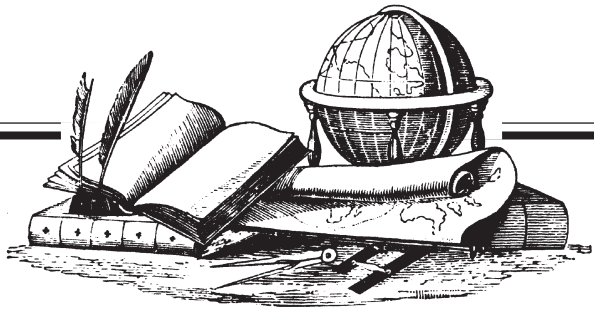
4, 9

Corovivo



Na 17. tekmovalni zborovski reviji je Veliko nagrado prejel deklški zbor Igo Gruden pod vodstvom Mirka Ferlana

9



Sestanek med Italijansko unijo in Svetom slovenskih organizacij

Govor je bil o temah, ki zadevajo obe skupnosti

V ponedeljek, 14. oktobra 2019, je na sedežu urada "Europa" Italijanske zveze v Kopru potekalo srečanje med Italijansko unijo-Unione Italiana in Svetom slovenskih organizacij iz Furlanije Julijske krajine. Delegacijo Italijanske unije-Unione Italiana sta sestavljala predsednik Maurizio Tremul in podpredsednik Izvršnega sveta Marko Gregorič. V delegaciji Sveta slovenskih organizacij sta bila prisotna predsednik Walter Bandelj in Ivo Corva, vodja za finančne zadeve pri SSO-ju. Srečanje je potekalo v zelo pristranskem vzdušju in je bilo zelo plodno, kar dokazuje dolgo in odlično sodelovanje,

nosti sodelujeta za uresničitev evropskega strateškega projekta "PRIMIS - Večkulturno potovanje med Italijo in Slovenijo skozi prizmo manjšin", finančnega iz programa Interreg Italija-Slovenija V-A 2014-2020. Projekt ima izredno velik pomen za ovrednotenje prisotnosti ter kulturne in jezikovne dediščine obeh skupnosti s turističnega in širšega družbeno-ekonomskega vidika. V nadaljevanju je bil poseben poudarek namenjen novemu Programu sodelovanja Interreg Italija-Slovenija 2021-2027, še sporočata UI in SSO. V sklopu tega bo potrebno v prihodnosti nameniti več prostora in pozornosti tematikam avtohtonih

hodnosti je Italijanska unija-Unione Italiana v celoti podprla pričakovanja SSO, da bodo v procesu reform, ki se pišejo v tem obdobju, opredeljene najbolj primerne rešitve za nas Slovence v Furlaniji Julijski krajini, ki nam bodo zagotovile jamčeno zastopnost. V zvezi s tem bo UI še naprej pozival pristojne državne organe, naj delujejo v tej smeri. Med srečanjem so bila še obravnavana glavna vprašanja, problemi in pričakovanja, ki zadevajo obe skupnosti, od šole, mladine, kulture, gospodarstva do dvojezičnosti in spoštovanja priznanih pravic, ki jih zagotavljata obe državni zakonodaji ter deželni in krajevni predpisi, pa tudi pomembni mednarodni sporazumi, v prvi vrsti poseben statut, ki je priložen Londonskemu memorandumu iz leta 1954.

V zvezi s temi vprašanji sta se SSO in UI dogovorila, da bosta izvedla nekaj skupnih pobud s ciljem izmenjave dobrih praks in določitve skupnih projektov na vseh področjih, ki so v korist obeh skupnosti in celotnega ozemlja. Pri tem bo pristop transparenten, vključujoč pristop in odprt za sodelovanje vseh tistih, ki so jim dragocena evropska protitotalitarna načela, pluralizem, demokracija ter krščanske vrednote, ki spadajo med temeljna načela obeh organizacij.



ki ga obe organizaciji v zadnjih desetletjih skrbno gojita. Na področju evropskega načrtovanja se SSO in Italijanska unija-Unione Italiana ponašata z dolgim in zelo plodnim sodelovanjem, saj sta skupaj izvedla veliko število projektov. Zdaj dve narodni skup-

manjšin in narodnih skupnosti na italijansko-slovenskem čezmejnem območju, tako s kulturnega in jezikovnega kot z ekonomskega vidika. Glede možnosti zagotavljanja parlamentarne zastopnosti slovenske skupnosti v italijanskem parlamentu tudi v pri-

nega ozemlja. Pri tem bo pristop transparenten, vključujoč pristop in odprt za sodelovanje vseh tistih, ki so jim dragocena evropska protitotalitarna načela, pluralizem, demokracija ter krščanske vrednote, ki spadajo med temeljna načela obeh organizacij.

Stališče deželnega tajništva SSK

Zmanjšanje števila italijanskih parlamentarcev je huda napaka

Poslanska zbornica je skoraj soglasno prižgala zeleno luč zmanjšanju skupnega števila parlamentarcev za več kot eno tretjino sedanjega obsega. Po novem bo v Rimu sedelo štiristo senatorjev in dvesto poslancev, kar bo zlasti na nekatere manjše dežele hudo vplivalo na reprezentančnost bolj odročnih območij, in če upoštevamo tudi veljavno volilno zakonodajo, na pravico do nastopanja manjših političnih strank in gibanj. Deželno tajništvo stranke Slovenska skupnost je na zadnji seji obravnavalo tudi splošno politično sliko v Italiji, ki je še vedno zelo zmedena in nedorečena. "Klestenje števila parlamentarcev bo dejansko izničilo itak že skrajno majavo možnost izvolitve slovenskega predstavnika v parlament, na kar smo kot SSK vedno opozarjali. Sedanja volilna zakonodaja, ki je do slovenske manjšine v Italiji vsestransko neustrezna in krivična, je itak prepuščala izključno velikim vsedržavnim strankam, da same odločijo, če in koga naj postavijo na statistično oz. aritme-

tično izvoljiva mesta. Vulnus ostaja in se še veča, saj Slovenci nismo imeli nobene možnosti, da svoje kandidate demokratično, prozorno in suvereno izbiramo, kar velja za Italijane in Madžare v Sloveniji. Nič več in nič manj. Zato je zdaj na potezi ista široka parlamentarna večina, ki je sklenila klestenje števila parlamentarcev, ne da bi to dejanje sočasno povežala na novo volilno zakonodajo in določitev volilnih okrožij, ki naj nudijo ustavne in zakonsko predvidene garancije tudi priznani in zaščiteni slovenski narodni skupnosti v Italiji", poudarja deželni politični tajnik SSK Igor Gabrovec. V tem smislu je slovenska stranka že navezala stike z vsemi italijanskimi parlamentarnimi strankami, kot tudi še naprej računa na polno podporo in vsestransko politično-diplomatsko podporo Republike Slovenije tako na ravni državnih institucij kot tudi posameznih strankarskih navez.

Deželno tajništvo SSK je obravnavalo tudi zaplete, ki spremljajo določitev novega paritetnega

odbora. Stranka SSK je seveda prepričano podprla kandidaturu odv. Marca Jarca, ki sta jo formalno skupaj predlagali krovni organizaciji SKGZ in SSO, poleg tega pa uživa podporo vsaj še Demokratske stranke, ki je največja stranka politične leve sredine in trenutno vladna sila v Rimu, in Lige, ki je glavni politični akter v italijanskem desnosredinskem bloku in vladna sila na deželni ravni. Takega soglasja okoli kandidata za predsednika paritetnega odbora nismo še nikdar zabeležili vse od izglasovanja zaščitnega zakona leta 2001. "To smo pred nekaj dnevi povedali tudi sami senatorki Tatjani Rojc, tako da nas zelo zaskrblja in smo po svoje razočarani, ko edina slovenska predstavnica v Rimu javno zavzema neusklajeno stališče in se opredeljuje v neki nedorečeni vlogi 'super partes' subjekta. Super partes v razmerju do koga ali česa? Med manjšino in poverjenim ministrom Boccio, ki izhaja iz iste Demokratske stranke, ki je podprla Jarčevo kandidaturo?" je bilo še slišati na seji deželnega tajništva SSK.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

Minister Česnik na obisku pri rojakih

V sredo, 16. oktobra 2019, je minister Peter Jožef Česnik obiskal Čedad, Bardo in Ukve v spremstvu sodelavcev iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Irene Vadjal in Roberta Kojca. Srečanja se je udeležil tudi generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Vojko Volk.

Ob prihodu v Benečijo je minister najprej obiskal dvojezično šolo Pavla Petričiča v Špetru. Tam so ga pričakali predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ, Walter Bandelj in Ksenija Dobrila, ter njuni podpredsednici za videmsko pokrajino Anna Wedam (SSO) in Luigia Negro (SKGZ). Ob vstopu v šolo sta ga sprejela še novi ravnatelj Davide Clodig in špetrski župan Mariano Zuffeferli. Ravnatelj je predstavil delovanje šole in poudaril, da se morajo žal tudi v Špetru soočiti s po-



manjkanjem kadrov, kot se to dogaja tudi drugod po deželi. V dopoldanskih urah je nato minister Česnik obiskal uredništvu Doma in Novega Matajurja. Tam se je pogovoril z urednikoma Michelejem Obitom (Novi Matajur) in Ezioom Gosgnachom (Dom). Zatem se je minister odpravil v Bardo, kjer si je ogledal etnografski muzej, ki so ga odprli leta 1973, obnovili pa leta 2012. V popoldanskih urah so se minister in njegovi spremljevalci odpravili v Ukve, kjer so obiskali

prostore društev Don Mario Černet v Ovčji vasi in SKS Planika v Ukvah. Tudi rojaki v Kanalski dolini se zelo zavzemajo za učenje slovenskega jezika v tamkajšnjih šolah in si želijo, da bi jim pri tem pomagala Slovenija z usposobljenim učnim osebjem. Pri društvu Don Mario Černet so ministru Česniku predstavili knjižno zapuščino gospoda Maria Gariupa, ki bi jo radi uredili in postavili v posebne prostore ovškega župnijskega doma.

Stefania Beretta

GORICA Trgovski dom / Študijsko srečanje

Ernest Jazbec, rodoljub zunaj kalupov

Pod tem naslovom se bo v petek, 25. oktobra, z začetkom ob 15.30 v goriškem Trgovskem domu zbralo sedem predavateljev, ki bodo na študijskem srečanju osvetlili manj poznani lik naše polpretekle medvojne zgodovine, in sicer življenjsko pot in družbeno angažiranje pravnika in šolskega organizatorja Ernesta Jazbeca. Rojen v Svetem pri Komnu, je bil pristaš krščanske socialnega gibanja, narodnjak in antifašist, fašistična policija ga je nadzirala in tudi zaprla. Po kapitulaciji Italije in izpustitvi iz zaporja je sodeloval s primorsko sredino, povezan je bil tudi s četniško in probritansko usmerjeno ob-

veščevalno mrežo. Bil je graditelj slovenstva predvsem na šolskem in kulturnem področju, in to med ljudmi, ki so po fašističnem zatiranju obnavljali opustošeno narodno telo. Aretirali so ga tudi pod nemško upravo in ga leta 1944 deportirali v Mauthausen, kjer je dočkal osvoboditev, za njim pa se je nato izgubila vsaka sled. Na simpoziju v Trgovskem domu bodo raziskovalci in publicisti poglobili različne vidike njegove osebnosti, pa tudi časa, v katerem je deloval. O osebnih spominih na strica bo spregovorila Majda Jazbec Maček, Renato Podbersič bo predstavil Jazbečeve mladostne dnevniške za-

piske, Peter Černic bo spregovoril o krščansko-socialni organizaciji na Primorskem, Jože Možina o revolucionarnem ekstremizmu KPS, poseg Miroslava Cencič bo imel v ospredju delovanje na področju šolstva, Martin Brecelj bo odbil obtožbe glede njegove vpletenosti v trojni umor v ulici Rossetti v Trstu, Ivo Jevnikar pa bo spregovoril o njegovi aretaciji, deportaciji in izginotju.

Posvet prirejajo Goriška Mohorjeva družba, Študijski center za narodno spravo iz Ljubljane ter Krožka za družbena vprašanja Anton Gregorčič iz Gorice in Virgil Šček iz Trsta. Razpravo bo vodila Erika Jazbar.

Povejmo na glas

Odpravljanje revščine je plemenita naloga

Od časa do časa odgovarjajoče evropske službe objavijo podatke, kakšna je naša družba v socialnem oziroma premoženjskem smislu, kako danes živi človek razvitega sveta. Lahko nam je všeč ali ne, ampak ko je govor o revnih slojih - ob vsem izobilju med nami živijo ljudje v stiski -, se nemara vendar zamislimo. Že beseda revščina deluje ostro in trdo, da bi se nam skoraj zdelo, da njena omemba velja za tretji svet, potemtako za države, ki si muko prizadevajo, da bi dosegle našo tukajšnjo življenjsko raven. Toda gre za razvito družbo, v kateri je mogoče zaslediti kar velik obseg revščine in tistih, ki se sredi nje nahajajo. V tej luči v Italiji kar 27,3 odstotka prebivalstva živi v območju tvegane revščine, se pravi v nevarnosti, da lahko zdrsi v njeno absolutno razsežnost, ki jo trpi nekaj več kot 5 milijonov državljanov - ti ne premorejo denarja za položnice, zdravila in niti za hrano, vsekakor poniževalni pogoji. Več kot četrtina tvegane revščine je navzoča še v šestih državah Evropske unije, kjer je na prvem mestu Bolgarija s 33 odstotki. V Sloveniji nevladne organizacije opominjajo, da se stanje socialne države iz leta v leto slabša, ker ji politika namenja vse manj sredstev oziroma vse manjšo pozornost in skrb. Ob vsem tem ni težko ugotoviti, kako je revščina trdovratna in trdovratno njeno dopuščanje, ker očitno še nismo presegli svetopisemskih časov, iz katerih se je po dveh tisočletjih senca ljudi na robu ohranila vse do danes. In v

enaki meri se je obdržalo vedno na novo vzpostavljeno bogastvo, ki se ravno tako zdi neodpravljlivo, namreč v tistem nehumanem smislu, da se za ponižane in razžaljene več kot toliko ne meni. Ne nazadnje se je tudi mogoče vprašati, kako da vsi skupaj ne storimo kaj več za socialno pravičnost, za družbo, v kateri bodo imeli vsi enake možnosti, s posebnim poudarkom na otrocih, ki, izhajajoč iz revnega okolja, gotovo ne morejo biti deležni enake materialne popotnice. Huje pa je, da se pogostoma z nemajhno težavo dokopljemo do potrebne samozaveesti in spodbudne samopodobe, na katero bi lahko bili zdravo ponosni. Toda, čeprav je videti, da smo v odnosu do revščine in predvsem v odnosu do ljudi, ki jih je zaobjela, brezbrizni, pa je vendar v vseh družbah sveta na delu tudi dobrodelnost, ta svetla luč, ki ji ne moremo biti dovolj hvaležni za njeno delovanje, sočutje in neuklonljivo pripravljenost pomagati vsem, ki so v stiski. Če obstaja kakšen nagib, ki zares vzbuja upanje, da bo v prihodnosti več solidarnosti in posluha za sočloveka, potem je to dobrodelnost, potem so to dobra dela za dobro drugega in drugih. Dobrodelnost, ki udejnjanja prepričanje, da se človek reši, kadar pomaga, rešuje ali celo reši drugega človeka, pri čemer opusti skrb zgolj zase in obrnjenost zgolj vase. V povračilo je potem zaslužno poplačan s prepoznanjem in osvojitvijo odrešilnega smisla ter z odpravo sicer nepremagljivih bivanjskih tesnob.

Janez Povše

S 1. strani

Mladi, novi, usposobljeni kadri so prihodnost ...

Prostore in delovanje Kato-liške knjigarne jima je predstavila predsednica Zadruge Goriška Mohorjeva Franka Žgavec, ki ju je nato pospremila najprej v prvo nadstropje, kjer je urad uprave zadruge, nato pa še v naše urade, kjer sta ju sprejela odgovorni urednik Jurij Paljk in uredništvo tednika v polni zasedbi.

Franka Žgavec je gosta prijazno pozdravila in jima spregovorila o delu na Novem glasu in Pastirčku, mesečniku, ki ga prav tako izdaja Zadruga Goriška Mohorjeva, o Goriški Mohorjevi družbi, ki skrbi za izdajo knjig, ter o upravljanju knjižnic v Sovodnjah in Števerjanu. Spregovorila je tudi o zakonih, ki določajo finančne prispevke, od katerih je odvisno delovanje Zadruga, in o težavah, ki so s temi povezane. Pri tem je gospa Ksenija Dobrila izjavila, naj bi bilo sistemsko financiranje države nekako zagotovljeno: *“Zelo sem zadovoljna, da nam je v Rimu uspelo zakoličiti v spremembo zakona za medije zaščito zamejskega tiska, Primorskega dnevnika, Novega glasa, Novega Matajurja in Doma, ter zagotoviti pluralnost, ki je vedno obeleževala našo skupnost. Mislim, da so v Rimu razumeli, da je to celota, ki jo je treba zaščititi”*. V upanju, da se bo financiranje zamejskega tiska nadaljevalo, pa se je Jurij Paljk v imenu uredništva in vseh zaposlenih predsednikoma krovnih organizacij, senatorki Tatjani Rojc, nekdanji senatorki Tamari Blažina in Bojanu Brezigarju zahvalil za prizadevanje, da je tudi Novi glas letos prvič vključen v zakon o založništvu. Walter Bandelj je pripomnil, da je imelo Gibanje petih zvezd namen uničiti politični tisk, danes pa sam ne verjame, da bo prišlo do krnitve prispevkov, drugače *“bi bil to znak politične volje”*. Po eni stra-

ni imajo tiskani mediji dolžnost, da nagovarjajo starejše osebe, ki so navezane na papir, po drugi morajo mlade priklicati s spletom, kar zakon tudi izrecno predvideva.

Pogovor se je nato osredotočil na postopek določitve kandidature za mesto predsednika paritetnega

strukt Centralnega urada je nastal prav v njegovi pisarni. Tako je tudi nastala nadgradnja zaščitnega zakona, saj je do takrat paritetni odbor moral poskrbeti samo za izvajalne ukrepe. Delali smo prostovoljno in predloge prinašali v paritetni odbor in v odnos do Dežele FJK. Nastala je tudi



odbora in o zapletih, ki so pri tem nastali. Predsednika krovnih organizacij sta povedala, da sta pri postopku prevzela določeno nestransko politično strategijo manjšine, v kateri je zelo pomembna usklajenost predvsem na področjih, ki so ključni za preživetje naše manjšinske skupnosti. Govorila sta o zaščiti, šolstvu, kulturi, gospodarstvu, kmetijstvu in medijih, o področjih, ki so *“ključni stebri, ki nas držijo pokonci in pri katerih ne sme biti razhajanj; če pa so drugačni pogledi, morajo biti tudi utemeljeni”*. Ksenija Dobrila je povedala, da je do odločitve, da bo kandidat za predsednika paritetnega odbora odvetnik Marko Jarc, prišlo že dva meseca po njeni izvolitvi na predsedniško mesto SKGZ - *“Jarc se je uveljavil že v prejšnji mandatni dobi, cel kon-*

sprememba pravilnika paritetnega odbora, ki predvideva drugačno, bolj proaktivno, dinamično delo odbora. Zaradi tega sva se z Bandljem zmenila, da se, kot člana paritetnega odbora, aktivno vključiva v imenovanje predsednika, ker morata na področju zaščitnih norm paritetni odbor in krovnih organizacij voditi neko skupno strategijo”. Bandelj je dodal, da je po soočanju s političnimi akterji prišlo do dogovora, pri takih postopkih pa bi morala vedno prevladovati transparentnost, da ne trpi škode celotna narodna skupnost, *“zdaj pa, čim več časa bomo čakali, tem bolj se bo poslabšala situacija”*.

O našem šolstvu je Bandelj povedal, da sta se krovnih organizacij v preteklosti zelo malo ukvarjali s tem področjem, danes pa se tru-

dit, da bi našli skupne točke, ustvarili pozitivno povezavo in uresničili skupno delovanje s šolo kot institucijo. Tudi Ksenija Dobrila je mnenja, da sta bili krovnih preveč osredotočeni na ohranjanje organiziranosti narodne skupnosti in sta šolstvo nekako prepustili državi upravi. Glede na to, da nas je čedalje manj, pa moramo biti usklajena, povezana skupnost, kjer šola podpira tudi naše ustanove in organizacije. Da bi mlade privabila h kulturnemu udejstvovanju in sodelovanju s krovnima, sta predsednika mnenja, da je potrebno razviti vsebine, ki jih navdihujejo in ustvarjajo aktivno sodelovanje

Slovence vedno manj. V našo skupnost vstopajo drugi subjekti, ki se učijo našega jezika, kar je najpomembnejše, saj skozi jezik bomo obstali in pridobili dodano vrednost, skozi narodna čustva pa je ne bomo. Naša strategija mora biti pridobivanje novih govorcev; da bi lahko rekli novih pripadnikov slovenske narodnosti, je prevelik zalogaj. Med novimi govorci pa bo mnogo takih, ki bodo tudi čutili slovenstvo, s tem da ne bodo zabrisali svoje izvorne pripadnosti”.

O mladih sta se predsednika krovnih organizacij pogovarjala pred kratkim tudi na seji Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu, ki sta se je udeležila na povabilo predsednika Vlade RS in predsednika Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu Marjana Šarca. Na seji sta sodelovala tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter Jožef Česnik in zunanji minister Miro Cerar. Bandelj nam je povedal, da sta krovnih organizacij na seji predstavili pomemben enoten dokument, ki opisuje delovanje naše narodne skupnosti predvsem na mladinskem področju in v katerem

sta nanašali vrsto argumentov, ki zadevajo celotno skupnost. Pri sestavi dokumenta so sodelovale vse organizacije, ki spadajo pod okrilje krovnih, raziskave SLORI-ja so pri tem dale pomembne iztočnice, pomagali so ravnatelji, Gospodarsko združenje in Kmečka zveza - veliko subjektov je v tej mreži. Z Dobrilo sta zaprosila, da bi se spet sestali čez šest mesecev, seja Sveta Vlade RS pa je vsekakor pomenila pomemben začetek konkretnega dela. Predstavnik krovnih organizacij bosta, kot nadgrajevanje enotnega dokumenta, v naslednjih tednih okrepila stike z resorskimi ministri, saj ne bi rada, da ostane vse samo na *“deklarativni ravni”*.

Dobrila je mnenja, da *“je Slovenija premajhna, da bi si privoščila, da ne skrbi za svoje manjšine, kajti tudi sama je*

manjšina kot država v Evropi in ni vseeno, koliko je govorcev slovenskega jezika tudi zunaj meja in kako široko je geografsko območje, kjer se govori slovenski jezik. Če se to krči, se avtomatično ogroža tudi slovenstvo v Sloveniji sami”. Dodala je še, da je zelo pomemben tudi dialog med manjšino in deželno upravo, ki pa se je nekoliko prekinil: *“Pozitivna je bila nastavev Centralnega urada za slovenski jezik - zdela se je, da ima nova deželna vlada neki pragmatičen odnos do Slovencev. Zdaj pa je zelo narobe, da naju sam deželni glavar ne sprejme, da bi se pogovorili o zelo konkretnih zadevah. Mimo njega ne moremo, do njega pa je zelo težko priti”*.

Bandelj je na našem uredništvu spregovoril tudi o projektu Primis, ki daje v fokus možnosti promocije kulture skozi turizem - *“taki programi lahko prinesejo v naš prostor veliko dobrega, zblížujejo manjšine čez mejo, so pomembni pri promociji manjšine same, ki mora biti stalno v koraku s časom”*. Sadovi projektov Jezik-lingua in Primis so po Bandljevem mnenju politične narave, saj združujejo slovensko in italijansko manjšino v sodelovanju z deželama Veneto in FJK. Zelo pomemben je tudi razvoj Narodnega doma v Trstu. O stoti obletnici požiga in vračanju prostorov bo govor tudi v četrtek, 24. oktobra, na zasedanju Vladnega omizja za slovensko manjšino, ki bo spet potekalo, po več kot treh letih, na notranjem ministrstvu v Rimu, tokrat pa prvič brez predsednika paritetnega odbora. Med temami bodo šolstvo, konvencija Rai za deželne slovenske sporede, volilni zakon oz. vprašanje zaje-
mčenega zastopstva in gotovo tudi vladna imenovanja za paritetni odbor. O Narodnem domu nam je predsednica SKGZ povedala, da bi se moral razviti *“tako, kot so ga naši prastarši želeli - kot kraj, kjer sobivajo gospodarstvo, gostinstvo, kultura in prosveta. Če nam bo to uspelo, bo ta kraj lahko postal živo središče, pravo srce slovenstva, kamor bi se naše organizacije lahko namestile, kjer bi lahko bile tudi gospodarske dejavnosti, kamor bi lahko zahajali naši otroci”*.

GORICA Posvet o goriških katoličanih v 20. stoletju

Odprimo nove poti raziskovanju

O koncu prejšnjega tedna je v organizaciji Inštituta za družbeno in versko zgodovino potekal zanimiv zgodovinski posvet o katoličanih na Goriškem v času po drugi svetovni vojni. Kot je v petek, 18. oktobra popoldne, v dvorani Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ulici v imenu prireditelja uvodoma povedal Peter Černic, je bil namen dvodnevnega simpozija odpreti nove poti raziskovanju, saj je *“naloga katoličanov tudi preučevati lastno zgodovino, ki je sicer nihče drug ne bi poglobil”*. Ker je na razpolago vedno več virov in arhivov, imamo priložnost, da na znanstveni osnovi poglobimo del te naše polpretekle zgodovine, ki je morda še nepoznan ali vsaj premalo poznan.

Na prvem delu posveta, ki ga je vodila Liliana Ferrari, je prvi spregovoril Giovanni Vian, in sicer o papežu Piju XII. Njegov pontifikat je v javnem spominu vezan zlasti na drugo vojno, njegov glavni cilj pa je bil obnova krščanske omike, iskanje načina, kako v povojnem času spet pri-

kazati krščanstvo, pri čemer je bila glavna grožnja komunizem. Raoul Pupo je v posegu o dobi od razcepitve obmejnega območja do ustanavljanja dežele Furlanije Julijske krajine spregovoril o diversificiranih političnih procesih, ki so privedli do nastanka avtonomne dežele s posebnim statutom, o gmotni in politični obnovi ter o neravnovesjih v različnih območjih dežele, ki jo je še več časa zaznamovala hladna vojna z izrazito militarizacijo območja, hkrati pa tudi vedno večja perifernost. Enrico Baruzzo je v svojem govoru o usmeritvi škofovske konference treh Benečij med koncem druge vojne in drugim vatikanskim koncilom poudaril, da so tudi škofje, skladno s papeževo mislijo, videli glavnega nasprotnika v komunizmu, zaradi česar so dejavno napadali nauk, ki je bil v nasprotju s cerkvenim. V 50. letih prejšnjega stoletja so pastirji tudi v boju proti modernosti - skušali krepi družbeno kohezijo z velikimi verskimi dogodki, z obnovo družbeno in versko pomembnih struktur, s kulturnimi

in rekreativnimi dejavnostmi, z moralno kontrolo in pritiskom na institucije, da bi ohranjali katoliški obraz družbe. O kontroverznem liku Carla Margottija, prvega italijanskega nadškofa v Gorici (1934-1951), je Marco Plesnicar povedal, da je njegov pontifikat označevala *“duhovna gorečnost”*, obenem pa je bil močno politično obarvan, saj je *“neizmerno zaupal Duceju”*. Za njim je prišel Giovanni Giacinto Ambrosi (1951-1962), ki, kot je poudaril Ivan Portelli, predsednik Inštituta za družbeno in versko zgodovino ter glavni pobudnik posveta, je veliko naredil na karitativnem področju, bil dober pastir, posebno občutljiv za družbene stiske ljudi. V zapleteno in delikatno goriško škofijo je bil po Margottiju poslan prav zaradi svoje milejšje narave; veliko si je prizadeval za enotnost, za ožvitev semenišča in misijonov. Jernej Vidmar je nazorno opisal komunistično represijo na Primorskem v času nastajanja kopske škofije. Kar 145 tisoč vernikov je namreč ostalo brez škofije.



Ivan Portelli in Liliana Ferrari (foto dd)

Meja je bila neprehodna in novo škofijo je bilo treba oblikovati v Jugoslaviji, kjer je partija s pomočjo Udbe izvajala tudi odkrito represijo. Najhujša gonja proti Cerki je bila v času apostolskih administratorjev Franca Močnika in Mihaela Toroša.

Drugi del posveta, ki ga je v dvorani ob cerkvi Kristusa Odrašeni-ka v Novi Gorici vodila Lucia Pil-lon, je uvedel Renato Podbersič. Katoliški Cerki v Jugoslaviji v prvih povojnih letih je bila odvzeta nekaj pomembna družbena vloga, je dejal. V letih 1945-1961 se je v Sloveniji 429 duhovnikov znašlo na zatožni klopi, od tega jih je bilo 339 kaznovanih, od teh devet na smrtno kazen. Tudi primorska duhovščina je

delila usodo sobratov v preostali Sloveniji. Na njen protifašizem in služenje v narodovo korist so novi komunistični oblastniki hitro pozabili in kmalu, predvsem pa po priključitvi Primorske k Jugoslaviji septembra 1947, je tudi katoliška Cerkev na Primorskem postala cilj preganjanja. Približno 50 primorskih duhovnikov je izkusilo komunistične ječe, g. Jožko Kragelj je bil leta 1949 celo obsojen na smrt, kasneje sicer pomiloščen, toda po zaporih in prisilnih delovščih je preživel več kot sedem let. Ferruccio Tassin je na posvetu govoril o letu 1948 v Spodnji Furlaniji, Peter Černic pa o slovenskih katoličanih v goriški pokrajini po letu 1947. Slovenska katoliška

skupnost na Goriškem je imela v prvi polovici prejšnjega stoletja pomembno politično, družbeno in kulturno moč, je dejal. Prav posebno vlogo - ne le v pastoralni oskrbi, temveč tudi v medijih in politiki - so imeli primorski duhovniki. Posebno poglavje je Černic posvetil slovenskemu javnemu šolstvu, za katerega so se katoličani na Goriškem in Tržaškem odločno zavzeli. Nepogrešljiv je tudi njihov doprinos v razcvetu prosvetnega delovanja v mestu in okolici, v ustanavljanju duhovnih, ki bi združevala goriške vernike (sv. Ivan), kulturnih središč (Katoliški dom!), v organiziranosti zborov, gledaliških skupin, športnih združenj, skavtske organizacije itd. Goriški katoliški Slovenci so tako pogumno čuvali in negovali seme demokratičnega modela današnje Slovenije, ki je vzkliko šele pol stoletja kasneje. Posvet se je v soboto popoldne končal še s tremi posegi (Cristiano Meneghel, David Cusimano in Paolo lancia) ter z razpravo, v kateri so prišla na dan tudi nekatera zanimiva pričevanja. Na dan je prišlo, da naša preteklost lahko še vedno navdihuje naša prizadevanja za prihodnost, zaradi česar je res vredno jo še bolje raziskati. / DD

Zbornik o življenju in delu prof. Janeza Zupeta

Življenje, posvečeno Besedi

Vipavi so v nedeljo, 13. t. m., in dan kasneje v Ljubljani predstavili zbornik o prof. Janezu Zupetu; predstavitev je bila tudi v Zupetovi domači vasi, Horjulu.

Ob 75-letnici rojstva prof. msgr. Janeza Zupeta je izšel zbornik *Janez Zupet. Življenje, posvečeno Besedi*; spominski zbornik sta ob podpori občine in krajevne skupnosti Vipava v sozaložništvu izdali založbi Salve in Celjska Mohorjeva družba.

V organizaciji župnije Vipava in Škofijske gimnazije Vipava so zbornik predstavili v avditoriju Škofijske gimnazije Vipava, kjer se nas je zbralo zelo veliko, predvsem njegovi sopotniki, nekdanji dijaki in vsi tisti, ki smo cenili in cenimo njegovo delo. Večer so povezovali domačinka Martina Krečič, duhovnik Primož Erjavec, ki je prebiral misli Janeza Zupeta, in Aleks Birsja Jogan, ki je bral besede, ki so jih drugi izrekli o prof. Zupetu. V zborniku je sodelovalo kar 46 piscev, med temi trije škofje; predvsem pa so o njem pisali njegovi nekdanji dijaki, prijatelji, sopotniki. Ganiljivo je bilo videti, da se je med številnimi predstavitev zbornika v Vipavi udeležil tudi prof. Franc Kralj, zgodovinar in rektor Malega semenišča v Vipavi leta 1972, ko je mladi prof. Janez Zupet prišel v Vipavo, najprej za leto dni za prefekta, nato pa za profesorja angleškega, francoskega in drugih je-

zikov, po potrebi tudi latinščine.

Koliko jezikov je obvladal, bo ostalo skrivnost, čeprav nas je bilo veliko, ki smo ga o tem spraševali; še najbolj verjetno je, da jih je veliko več kot samo 21, to številko je nekoč z nasmeškom priznal nam malosemeniščnikom.

sameznih prevodov, nekaj pogovorov, ki jih je imel za tiskane medije, in pestro slikovno gradivo. Med intervjuji z njim je objavljen tudi daljši intervju iz našega Novega glasa, ki smo ga imeli z njim leta 1998. Ob koncu 384 strani zajetnega zbornika je obsežna biblio-



Foto JMP

Prof. msgr. Janez Zupet, duhovnik, prevajalec in lektor, se je rodil 16. oktobra 1944; večji del plodnega življenja je preživel v Vipavi.

Dobra tri leta po njegovem odhodu v večnost je izšel zbornik, ki ga je uredil dr. Anton Štrukelj, Zupetov tesni sodelavec, s pomočjo sodelavcev, seveda. Zbornik je lično oblikoval prof. Lucijan Bratuš, slikar iz Vipave, medtem ko je jezikovni pregled opravila Helena Škrlep. V njem so zbrani spomini sorodnikov, sodelavcev, učencev, sobratov, prijateljev in drugih, ki so vsaj del življenja hodili ob njem. Dodana so nekatera besedila prof. Zupeta: njegova teološka razmišljanja, predstavitev po-

grafija, ki je več kot samo pregleden dokaz njegove bogate zapuščine. Slovesna predstavitev zbornika je v domačem in sproščenem vzdušju izzvenela kot 'praznik besed' v spomin na velikega ljubitelja in poznavalca Besede in besed. Skozi ves program so se kot 'pokušina Zupetovih slaščic' prepletale misli iz zbornika: zapisi o g. Zupetu in njegove misli ter se s tehtno vezno besedo prelile v bogato 'besedno gostijo'.

V osrednjem delu je zbrane nagovoril škof Jurij Bizjak in 'slaščicam' dodal nekaj prisrčnih 'ocvirkov'.

/ str. 9
Jurij Paljak

Misel za 30. nedeljo med letom

Ubožec je klical...

Še naprej nas Gospod uči, kako prav moliti. Zadnjič je bil poudarek na vztrajnosti, tokrat pa je poudarek na tisti vrlini, ki je vstopno mesto vsake molitve, to pa je ponižnost. Te se učimo iz znane prilike o farizeju in cestninarju, ki sta šla v tempelj molit. Še enkrat bi rad poudaril, kako je v vsakem od nas vsaj malo farizeja, tega se ne moremo kar tako znebiti, tudi zaradi našega ponosa in nahuha. Mar nismo tudi mi velikokrat takšni, da sami sebe presojujemo kot "pravične", pač v tem človeškem pomenu, marsikoga drugega pa imamo za ne kaj dosti vrednega? Kaj je pravzaprav za Sveto pismo resnična pravičnost? Gospod učence opozarja: "Če vaša pravičnost ne bo večja kakor pismonikov in farizejev, nikakor ne pride v nebeško kraljestvo". (Mt 5,20). Že iz tega lahko sklepamo, kako ne gre za medaljo ali okrasek, ki si ga kdo lahko pripne, kot da bi, recimo, imel vojaški čin. Nikakor – pravičnost vselej pomeni biti v tesnem odnosu z Bogom, imeti odprto zanj svoje srce. Že samo če pogledamo sam evangelij, najdemo več takšnih resničnih pravičnih, kot recimo Zaharija in Elizabeta, Jožef, starček Simeon... Iz vsega tega ni težko ugotoviti, če se zdaj malo poigramo z besedami, kako neprimerno je primerjati se z drugimi ljudmi, veliko bolj pa se je treba primerjati z Bogom in njegovimi svetniki. Farizej se je namreč primerjal z drugimi ljudmi, cestninar pa z Bogom. Tega nas v molitvi uči tudi sv. Janez Vianey, da se namreč pred Bogom sprašujemo: "Kdo sem jaz, kdo si pa ti"? V tem oziru se je dobro primerjati tudi s tistimi, kot smo dejali, ki so bili v svetopisemskem pomenu pravični – to pa so svetniki. Pred časom je bil zanimiv katoliški "meme", kjer je deček v sobi kazal svoje mišice pred poster-

jem Arnolda Schwarzeneggerja, ki jih je bil seveda poln. Spodaj je pisalo neka-ko takole: "Takšni smo mi v primerjavi s svetniki". Ko-

likokrat stavimo v ospredje sami sebe, ne zavedajoč se, da sami po sebi nismo nič, če nismo v Bogu. Iz grškega izvirnika se razbere, kako je farizej ne samo molil, kakor so delali pač Judje, temveč je delal vse, da bi ga ljudje opazili. Tudi mi danes bi radi, da bi nas ljudje opazili, zlasti pa danes vidimo težnjo, da bi radi ljudem ugajali, da bi bili všečni. To postane sestavni del našega življenja, tako da, četudi bi molili ali šli v cerkev, se ne znebimo tega početja, saj je to kar nekakšna naša dušna bolezen. V nas ni hvaležnosti, ker četudi se zdi, glede na farizeja, da se za svoje kvalitete zahvaljujemo, v resnici tega ne počnemo, ampak je vse, karkoli že smo in imamo, samo po sebi umevno. Bogu ne dolgujemo nič. In vendar nihče od nas ničesar ne bi imel, če bi nam ne bilo dano od zgoraj, kakor je glede oblasti Gospod Jezus lepo dejal Pilatu (Jn 19,11). Ko smo tako farizejski, nismo nobeni dolžniki našemu Bogu, zato pa se hvalimo in ne hvalimo njega. Iščemo svojo in ne njegovo slavo. Tako delimo ljudi v dva razreda, s tem da v prvem ostanemo sami, vse ostale pa pahnemo v drugega. Sveti Pavel pa nas uči, da ni izhoda, saj smo grešniki prav vsi in potrebujemo Božjo milost (Rim 3,23). Skratka, na zunaj smo lahko vsi še tako dobri, lepi, všečni, tudi pobožni, vprašanje pa je, kakšno je naše srce. Podobno kot farizej lahko tudi danes zasledimo številne t. i. "filantrop", ki na veliki zvon obešajo svojo miloščino, a kaj, ko niso dali v miloščino svojega srca. V resnici je lik farizeja v evangeliju za nas nedosegljiva fatamorgana v svoji ponižni in skriti odprtosti za Boga. Lahko pa začnemo že danes s treningom, da mu bomo vsaj malo podobni, saj Bog "ponižnega in skesanega srca ne zametuje" (Ps 51 (50), 19).

Andrej Vončina

Ponovno v Etiopiji (4)

Med deklicami v sirotiščnici v Kobbu

Tigist, deklica z velikimi črnimi očmi, ima 8 let in hodi v 3. razred osnovne šole. Njena mama je umrla na porodu, potem ko je rodila njene brata. Očka je zaradi bolezni zelo šibak in ne more delati. Tigist je nekaj mesecev sama skrbela za dojenčka, kakor je vedela in znala. Zdaj je fantek pri sestrah Matere Terezije v mestu Alamata, Tigist pa pri naših sestrah uršulinkah v Kobbu. Je zelo pametna deklica, a zaradi svojih izkušenj deluje nekam strogo in pokroviteljsko. Rada se jezi in "komandira" in včasih deluje kot kak prepirljiv fantek. Le redko se nasmeje, a ko jo pripraviš do smeha, vidiš, da je le majhna, nežna in občutljiva punčka, ki si želi ljubezni. Tako, nežna, zadržana in občutljiva je tudi šestletna Azmera, ki so jo k sestram pripeljale socialne delavke. O njenih starših se ne ve ničesar... Najbolj nežna pa je petletna Betania. Sestra Bisirat mi je povedala njeno zgodbo. Betania ima še dva starejša brata. Eden je študent, drugi bo kmalu končal osnovno šolo. Betania se je rodila izven zakona. Oče, ki je poročen in ima svojo družino, je seveda ni hotel priznati za hčerko. "Njena mama je imela tri moške in z vsakim od njih po enega otroka. Lena je in ni skrbela za Betanio. K nam je prišla umazana, zanemarjena, polna uši in ran. Najprej smo jo morale

obriti po glavi in pozdraviti rane", reče sestra Bisirat obsojajoče. Nekega dne stojiva na dvorišču in potihoma mi reče: "Poglej, to je Betaniina mama. Vidiš, kako je lena. Hodi sem in tja, potem se



Tudi Tigist pomaga čuvati kokoške, da ne zaidejo v vrt s solato

usede in kar nekam strmi v prazno. Nikoli ne prime za nobeno delo. Pravi, da ne more delati". Tudi Betania je na dvorišču, vidi svojo mamo, a povese pogled k tlom in gre mimo nje. Mogoče jo je sram. Mogoče jo preveč boli, da jo je mama zapustila. Ko poslušam sestro in opazujem to

ubogo ženo, ki deluje čisto brez moči in je obupana, mi postane jasno, da je v globoki depresiji. Sestri Bisirat, ki ne more drugače, kot da jo obsoja zaradi lenobe in treh moških, rečem: "Mislim, da je zelo bolna. Depresivna je. Morala bi se zdraviti. Saj ni čudno, da je tako. Vsa od teh moških jo je izrabil in jo potem pustil samo z otrokom. Namesto da bi ji stali ob strani in pomagali vsaj otrokom". "Misliš"? reče sestra in potem sva nekaj časa tiho. "Morala bi se zdraviti", ponovim.

Selam hodi v prvi razred srednje šole. Z družino je živela na jugu Etiopije. Oče ji je umrl. Ko je na jugu prišlo do nemirov, so jim zažgali dom in jih skupaj z drugimi prebivalci izgnali. Živeli so v begunskem taborišču, Selam pa je zdaj pri sestrah. Je pametna, živahna in dobrobrčna deklica, a v njenih očeh včasih opaziš globoko žalost. Tudi petnajstletna Haimanot je med tistimi, ki so jih pregnali z juga. Njeni starši so umrli, sama pa je zelo slabega zdravja.

Tega še ne vem, a preden se bom iz Adis Abebe vrnila domov, mi bo sestra Abeba izročila papirje z zgodbami in fotografijami kakih desetih deklic. "Prosim, najdi jim botre med svojimi prijatelji", bo rekla z upanjem v oči. No, do zdaj sem res našla dve družini, ki sta na daljavo posvojili dve deklici, za kar sem jim neizmerno hvaležna. In tudi jaz že imam svojo posvojenko. Če kdo od vas, dragi bralci, želi pomagati kateri od teh deklic, je moj naslov v uredništvu pri gospodu Juriju Paljku.

/ dalje
Špela Pahor

ZAKAJ PRAV JEZUS? (88)

PRIMOŽ KREČIČ

Srečanje z živim Jezusom

Kardinal Špidlik poudarja, da nas Jezusova človeškost povezuje z njegovo božanskostjo. Če gledamo ljudi kot podobe Boga, nam pomagajo, da srečamo Jezusa v vsakem trenutku. Zato tudi ni mogoče ločevati verskega življenja od služenja bratom in sestram.

Jezusa srečamo v molitvi in liturgiji. Liturgija je živ spomin Jezusovega življenja. Ko sodelujemo pri sveti maši, skrivnostno prisostvujemo Jezusu – daritvi in drugim dogodkom njegovega življenja. **Sveti Duh nam pomaga, da začutimo Jezusovo navzočnost** v osebnem življenju in cerkveni skupnosti. Evangelist Janez se ni nehal čuditi tej skrivnosti, zato je zapisal besede: "Če me kdo ljubi, se bo držal moje besede in moj Oče ga bo ljubil. Prišla bova k njemu in prebivala pri njem". (Jn 14,23) Za krščansko molitev je značilno, **da molimo z Jezusom k Očetu**. Najbolj običajno je to očenaš. Na Vzhodu je v navadi molitev srca ali Jezusova molitev: Gospod Jezus Kristus, Božji Sin, usmili se mene grešnika. Ta molitev, v kateri je povzet ves evangelij, je povezana z dihanjem in ritmom srca. Jezus, ki je globlji, kot smo mi sami, nav-

dihuje naše misli in čute, zato je rekel apostol Pavel: "Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni". (Gal 2, 20) Molitev vzpostavi povezavo z izvirom, kjer je prisoten Jezus. Zaradi njega je vera v Boga konkretna. Jezus govori o Božji ljubezni in usmiljenju ter vodi v veliko skrivnost Svete Trojice. O tem je Jezus spregovoril apostolu Tomažu: "Kdor vidi mene, vidi Očeta". (Jn 14, 9) **Drugo področje srečanja z živim Jezusom je Sveto pismo.** Že cerkveni očetje in zlasti Origen so trdili, da, ko beremo Sveto pismo, po njem poslušamo Jezusa. V Svetem pismu niso brali le dogodkov in besedil, ampak so srečali živega Jezusa, ki jim je spregovoril. **Kdor prebira Sveto pismo, spoznava in posluša Jezusa.** Njegove besede, misli, čustva, dejanje, morejo prodrati v globino človeka. Zato ni potrebno oznanjati evangelij z modrimi besedami in prepričevanjem,

ampak je moč besede sam Jezus. V njem se je Božja Beseda izpolnila. (Lk 4) Božja beseda nagovarja **na drugačen način kot človeške besede, bivanjsko, temeljno.** Kdor ima odprto srce, jo more sprejeti.

Jezus je prisoten v skupnosti, ki je zbrana v njegovem Duhu, saj je povedal, da, kjer sta dva ali so trije zbrani v njegovem imenu, je on sam sredi med njimi. (Mt 18,20) Videti Jezusa v drugih je veliko več kot zgolj njegovo prebivanje v njihovih osebnih globinah. V vsakem človeku je pečat Boga in Jezusa, vendar ni mogoče sprejeti njegovega daru, če ne sprejememo človeka, v katerem



Kardinal Tomáš Špidlík

ta prebiva. V skupnosti, ki je zbrana v Jezusovem Duhu, se ne obhaja le spomin nanj, ampak je **živa njegova prisotnost, tako da ljudje sprejemajo rešitve, ki jih on predlaga.** Ta skupnost tudi povezuje težave in trpljenje z Jezusovim trpljenjem, z njim tudi vstaja v novo življenje. S tem se spreobračajo grešniki, odpravljajo predsodki, nacionalizmi, nasprotniki si prisluh-

nejo in ljudje skupaj zaživijo. Tako se **rojeva edinost v ljubezni in resnici**, izpolnjeno življenje, kar je posebna karizma gibanja Marijino delo. V velikem Matejevem govoru je Jezus izpostavil še en pomemben vidik srečanja z njim. **To so ubogi vseh vrst.** Povabil je, naj ga srečamo v teh ljudeh in ne dopustimo, da bi šli mirno mimo njih. **Jezus je prisoten v ubogih,** da ne bi delali razlike v odnosih in jim pomagali do življenja, predvsem pa, da bi jih sprejemali kot njega samega. Kar podarimo njim, podarimo Jezusu. Jezus je postal kruh, hrana ljubezni za vse, ki so lačni in ubogi. **Zato je mogoče ob vsakem srečanju z ubogimi odkriti: "Gospod je!"** Ljubezen do Jezusa in ljubezen do ubogih ostaja vzajemna in se dopolnjuje. Mati Terezija je videla Jezusa v zapuščenem umirajočem človeku. To sporočilo so mogli razumeti prav vsi, tudi neverni.

KOPER Ob srebrnem jubileju Umetniki za karitas

Razstava v Pretorski palači in zahvalna sveta maša v stolnici

V torek, 8. oktobra, je bilo v Pretorski palači v Kopru odprtje razstave likovnih del, ki so nastala v 25. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas na Sinjem vrhu nad Ajdovščino v avgustu 2019 z geslom "Odrinimo na globoko". Razstava v Pretorski palači je že več let rezultat sodelovanja med Škofijsko karitas Koper in Galerijo Insula. Po razstavi je bila v koprski stolnici zahvalna sveta maša ob srebrnem jubileju mednarodne likovne kolonije Umetniki za karitas. Sveto mašo je daroval koprski škof dr. Jurij Bizjak in ob tej priložnosti podelil Odličje svetega Jožefa Delavca strokovnima sodelavkama kolonije Umetniki za karitas, in sicer likovni kritičarki gospe Anamariji Stibilj Šajn ter slikarki in oblikovalki gospe Silvi Karim.

Silva Karim, pedagoginja, ilustratorica in oblikovalka, je skupaj s svojim možem akademskim slikarjem Azadom Karimom vsakoletna svetovalka pri izboru likovnih umetnikov, kot tudi darovalka svojih likovnih del v koloniji Umetniki za karitas. Gospa Silva je oblikovala logotip Umetniki za karitas, vsako leto pa oblikuje tudi katalog, ki spremlja razstave na svojem potovanju. Za Karitas je tudi oblikovala večino znakov, plakatov,

zgibank in voščilnic. **Anamarija Stibilj Šajn**, umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka daje s svojim znanjem in tenkočutnostjo pečat vsakokratni koloniji in vsem razstavam. S skrbno izbranimi besedami vsako leto v katalogu opiše likovni

številnih likovnih delavnic, med katerimi je kolonija *Umetniki za karitas* posebna, saj jo navdihuje dobrodelnost, predvsem pa dejstvo, da je vse delo v zvezi s kolonijo in razstavami opravljeno prostovoljno. Karitas vsako leto izbere geslo kolonije, s

mednarodnega projekta *Umetniki za karitas*, ki se nadaljuje v potovanje razstav. V vseh teh letih je bilo 340 razstav po Sloveniji, vsako leto tudi v Gorici in Trstu, dvakrat v Rimu, trikrat v Bruslju ter po enkrat na Koroškem, na Dunaju in v Sarajevu.

Glavni namen celotnega projekta, ki prerašča v gibanje, je druženje umetnikov, darovanje njihovega časa in talenta, pa tudi plemenitenje družbe z umetnostjo in dobrodelnostjo. Poleg tega so razstave, ki potujejo, vračilo umetnikom, ki darujejo svoj talent in svoj čas, saj marsikdo med njimi si samostojne razstave na toliko lokacijah ne more privoščiti. Dragocena pomoč od samega začetka

so strokovni sodelavci in pomočniki, med katerimi posebno izstopata dve izredni gospe, ki zaradi svoje vere in ljubezni do umetnosti in dobrodelnosti, nesebično darujeta svoje znanje in svoj čas. Odličje sv. Jožefa delavca so ob 25-letnici Škofijske karitas Koper že prejeli dotedanji ravnatelj Matej Kobal, posmrtno Bogdan Žorž in sedanja ravnateljica Jožica Ličen.

Jožica Ličen



opus sodelujočih umetnikov, kar tudi predstavi na domačih in mednarodnih razstavah. Tudi zaradi gospe Anamarije je projekt *Umetniki za karitas* prepoznaven in spoštovan med umetniki in ljubitelji umetnosti. Mednarodna likovna kolonija *Umetniki za karitas* se od leta 1995 dalje tretji teden v avgustu dogaja na Sinjem vrhu nad Ajdovščino. Tisoč metrska gora je postala zbirališče

katerim opozarja na aktualne stiske. Med likovnimi umetniki je kolonija priljubljena, saj je letos doživela že srebrno obletnico in je v 25 katalogih zapisanih več kot 1.900 imen avtorjev, ki so prišli z vseh petih celin, ustvarili so 3.000 likovnih del, od katerih je že več kot 2.600 našlo lastnike. Izkupiček je bil namenjen različnim projektom pomoči, ki jih izvaja Karitas. Likovna kolonija je prvi del

Kratke

Trsat / Ukradli so kipe s križevega pota

S križevega pota ob katoliškem svetišču na Trsatu na Reki so nepridipravi ukradli tri bronaste kipe, ki so vredni nekaj več kot deset tisoč evrov. Umetniške predmete verskega značaja so neznanci ukradli med 9. in 11. oktobrom. Gre za kipe vojakov, ki so bili postavljeni ob križevem potu v svetišču Matere Božje na Trsatu, je na svoji spletni strani objavila primorsko-goranska policijska uprava.

Izšla bo nova papeževa knjiga: Molitev – dihanje novega življenja

Kot poroča portal www.vaticannews.va, bo pri Vatikanski založbi 24. oktobra izšla knjiga z naslovom *Molitve - dihanje novega življenja*. Le-to so v nedeljo, 20. oktobra, predstavili na mednarodnem knjižnem sejmu v Frankfurtu, v njej pa so zbrani govori papeža Frančiška o molitvi, posebej o očenašu. Predgovor h knjigi je napisal moskovski patriarh Kiril. Frančišek med drugim poudarja, da je krst začetek novega življenja. Novo življenje, življenje, ki nam ga Bog Oče podari pri krstu, je novo zato, ker je pot, drugačna od naše, saj je prav Njegova, je samo življenje Boga. Novo življenje je Božje življenje, ki nam je podarjeno! Molitev je naš "da" Gospodu.

Zgodbe svetnikov in živali pri Ognjišču

Košuta, miš in lišček

"Otroci so vedno navdušeni nad knjigami, v katerih nastopajo ptice, medvedi, ribe ali levi. In ko živali spregovorijo, njihove oči zažarijo. Ta knjiga ni zbirka basni, temveč zgodbe, ki pripovedujejo o izkušnjah prijateljstva in bratstva med svetimi možmi in ženami ter



živalmi. V knjigi so zgodbe, ki opisujejo odnos do živali raznih svetnikov od sv. Antona Puščavnika do sv. Antona Padovanskega, od sv. Martina Porresa do sv. Egidija, od sv. Frančiška Asiškega do sv. Janeza Boska in še več dogodivščin svetih ljudi ter njihove ljubezni do božjega stvarstva, zlasti do živali.

Naj vas in vaše najmlajše kratke zgodbe v knjigi *Košuta, miš in lišček* očarajo ter vas pospremijo k srečanju s svetniki in spoznavanju

njihovih kreposti", so zapisali pri Založbi Ognjišče knjigi na pot. Gre za lep prevod sicer italijanske knjige avtorice Alberta Benevelli in Lorette Serofilli, ki ga je pripravila naša sodelavka Špela Pahor, lektorirala pa Ana Jurkovič.

Urednik knjige je knjigi na pot na prvih straneh namenil besede papeža Frančiška, ki so vzete iz okrožnice o skrbi za skupni dom Hvaljen bodi: "Vsa bitja so ustvarjena iz nežne ljubezni Očeta, ki vsakemu dodeli svoj prostor na svetu. Celotno kratkotrajno življenje najbolj nepomembnega bitja je predmet njegove ljubezni". Knjiga je lepa, več kot primerna za darilo.

Pismo mojemu župniku Dragi g. župnik!

Malo šaljivo ste oznanili: "V nedeljo po maši bo v cerkvi srečanje staršev in otrok za birmo. Upam, da cerkev ne bo premajhna"! Mogoče ste se spomnili na Butale? Se še spominjate, kako je Fran Milčinski napisal, kako so v Butalah širili cerkev? Pri nas bi si morali omisliti obratno: kako bi našo cerkev zmanjšali! – V Butalah so za širitev cerkve uporabili hlevski gnoj. Če bi pri nas za zmanjšanje naše cerkve tudi hoteli uporabiti hlevski gnoj, bi ga morali uvoziti. Verjetno Vam ni poznano, da cela naša župnija premore en sam goveji rep. Prašiča ni več nobenega, odkar so se "furešiti" pritožili, da smrdi. Ne vem, ali jim tudi klobase smrdijo? Koliko je še kur, to pa je že "kunšt", kako bi jih prešteli. Saj veste, da imamo takšne in drugačne kokoši. Da o petelinih ne govorim! Torej bomo imeli birmo. Lahko bi rekli tudi "birmanski feštin". Koga pa sploh še zanima, kaj se v cerkvi dogaja? No, nekatere še. V glavnem gre tako: birmanci bodo dobili nove računalnike, nekateri celo motor, ure imajo že itak vsi, starše pa skrbi, kje bo pojedina – doma na dvorišču, če nona skuha "župo", stric speče "griljato", ali v kakšnem malo bolj "lušo lokal", kot se spodobijo, še zlasti če imamo nekaj več v žepu, kar je razumljivo, saj za pušico v cerkvi so dobri "špičoli", teh se je pa treba čim prej otrestiti, ker se drugače "aržet" strga ...

Prav zavidam Vam, kako lepo znate otroke "potroštati", če ne znajo pri verouku. "Se boš naučil! Saj je še čas, da boš še to znal. Verjamem, da je bil "kalčeto", pa ni bilo časa, da bi se učil. Po mažoretkah postaneš utrujena in potem zaspiš ... Ja, k maši te ni, ker moraš spati, saj si se v soboto do polnoči igral z računalnikom ali pa bil na "feštinu". Kar čudim se, koliko opravičil jim Vi poveste, preden oni sploh kaj zinejo. V cerkvi pri maši na nedeljo ni otrok, pri verouku pa se ne naučijo nič. V šoli je predmet – verouk – le še za okras, v župniji pa je podoben "pušelju", ki ga vržemo na smetišče, ko oveni ... Posebno poglavje so, dragi g. župnik, botri. Potrdila dobijo vsi, če ne doma, jih poiščejo pri prijateljih gospodih, s katerimi igrajo karte ali pa jim pomagajo mešati malto in voziti "karjolo". Vi pa pozabljate, da dobro razvedrilo, kot so karte ali dobra dela kot "karjola", spada k našemu življenju, tudi krščanskemu. Pri zadnji birmi ste povzdignili glas, da mora biti v cerkvi neka resnost, ker drugače bo vse skupaj izpadlo kot letovanje v Žabnicah. Pa so Vam oni, ki zahajajo tja gor na boljši "luft", zamerili, češ, kaj Vas brigajo Žabnice. Vi pa ste se na te njihove pripombe požvižgali. Tako, sestanek za birmo je res bil. Cerkev je bila polna kot za Veliko noč, celo takšni so prišli, ki jih ni nikoli, in smo videli, da se cerkev ni podrla, ker jih nikoli ni. Kako zdaj to izgleda? Jaz, ko vse

to gledam in opazujem, lahko rečem, da nekaj otrok je celo več pri maši, kot jih je bilo do zdaj. Vsi vemo, da bo to samo do birmе, potem bodo odleteli, kot odletijo vsako leto lastovke na jug, naši birmanci pa bodo po birmi na nedeljo med mašo pod "kovtrom", saj se spodobijo, da imajo sobotne večere zase, ker so že veliki, zato na nedeljo prespijo tudi mašo... Vidite, dragi gospod žup-



nik, svet se vrti, dogodki v naši župniji pa se ponavljajo enako po vsaki birmi. Lahko bi rekla, da se je pri nas svet ustavil, saj je vedno enako – kje je kakšna sprememba? Meni se zdi, da bi bilo najbolje, če bi birmo ukinili. Tako bi starši bili na boljšem, ker bi jim ne bilo treba skrbeti

za "birmanski feštin", botrom bi kaj več ostalo v žepu in bi v pušico, če slučajno zaidejo v cerkev, lahko spustili kaj več, Vi pa bi bili odrešeni vseh tistih skrbi, ki jih z birmo imate. Tako bi bilo življenje preprostejše – teklo bi "naglih", ne po ovinkih, kot teče danes!

Pozdravlja Vas župljanka Polona

Draga ga. Polona!

Res, tudi sam imam občutek, da se pri nas svet ne vrti več. Podoben je našim uram po nevihti "na teru", ena stoji, druga prehiteva, tretja, za čudo, pa celo prav kaže! Omenjate birmo. Gotovo veste, da naši škofje v Sloveniji birmajo Slovence po celém svetu, v zamejstvo jih pa ni! Oni so nas odpisali, razen g. nadškof Alojz Uran, ki vestno in z velikim potrpljenjem na Sv. Višarjah odvezuje vse tiste žaklje grehov, ki jih naše Božje ljudstvo tja gor prinese. Verjetno veste, da med njimi se celo spozabi kakšen s te strani starega konfina in odloži svoj žakelj v Uranovo spovednico.

Duhovniki se po svoje trudimo, da bi naše birmе imele poudarek na zakramentu, ki ga birmanci prejmejo, pa je na žalost v veliko primerih na "feštin", ki včasih kar krepko ogulijo starše in tudi botre, da potem za hrbtno negajo, ali je to sploh potrebno ... Marsikdo se sploh ne zaveda, da imajo kateheti pri verouku za birmo vedno probleme, ker so ti naši birmanci nekaj, kar sami ne vedo, kaj so. Priznam, da so mladi v dobi odraščanja zelo dovzetni, je pa lahko tudi drugače, da vsa priprava za birmo izpade kot en velik cirkus in vsi – od staršev, birmancev in tudi du-

hovnika – komaj čakajo, da se to konča! Krivda je malo porazdeljena, pa vendar so prvi na vrsti starši. Velika večina staršev sploh ne pogleda delovnih zvezkov svojih veroukarjev. Prav tako ne prebirajo sporočil, ki jih veroučitelj napiše v zvezek. Veliko jih sploh ne zanima, kaj je z veroukom in kako se otroci sploh obnašajo. Velikokrat, če se kaj potoži, pa sliši: "Ja, pa tega le ne bi smelo biti, saj v šoli je pa tako priden, Vi ga ne razumete..." To so stari problemi, ki bodo v najrazličnejših oblikah obstajali še dalje. Če pri nedeljski maši v cerkvi ni otrok, priznajmo, navadno tudi njihovih staršev ni, tu pa je zopet stara težava, ki bo obstajala, kdo ve koliko časa še, vedno pa postavlja vprašanja.

Lepo Vas pozdravljam! Vaš župnik A. K.

Mogoče preberite še to: Neuspešni noči ribolova sledi dan, v katerem Peter sreča Jezusa, in njegovo življenje se spremeni za vedno. Tudi nam se lahko življenje spremeni, ko Jezusovim besedam prisluhnemo in jih izpolnjujemo. Morda smo kot Peter navajeni dajati prednost strahu, kadar življenje ni takšno, kot pričakujemo. Jezus nam zagotavlja, da bomo, ko bomo odgovorili na njegov klic, ob svojem času obrodili sad tako, kakor Bog želi. Sprejmemo Jezusovo poslanstvo in stopimo na dobro uhojeno pot apostolov in njegovih prvih učencev. Jezus nas kliče, naj mu sledimo in s svojim življenjem dopolnimo njegovo delo na zemlji. Pomagaj nam, Gospod, izstopiti iz kroga lastnega udobja in obroditi sad v služanju Tebi! -



Poklon viziji 2019

Kim Longinotto prejela letošnjo nagrado Darko Bratina

V nedeljo, 13. oktobra, se je na goriškem trgu Evrope svečano začel jubilejni 20. čezmejni filmski festival Poklon viziji, ki ga Kinoateljje organizira skupaj s slovenskimi in italijanskimi filmskimi organizacijami in je letos potekal do nedelje, 20. oktobra. Ob letošnjem jubileju so organizatorji festivala pripravili bogat program s številnimi dogodki, ki so se jih udeležili številni priznani gostje iz sosednjih držav, saj je festival potekal v širšem čezmejnem prostoru med Slovenijo in Italijo in je povezoval tako gledalce kot filmske institucije v 7 različnih mestih (Gorica, Nova Gorica, Ljubljana, Videm, Trst, Izola, Špeter). V izbranih kinodvo-

nizatorji podpreti še neuveljavljene mlade umetnike. Festivalno dogajanje se je v Novi Gorici podaljšalo v bogat tridnevni program; festival Poklon viziji 2019 je med drugim del programa *Festivalsko leto: Nova Gorica - mesto kulture*, s katerim se

pologije in globoko empatičnih feminističnih filmov. Zvečer sta sledili svečana podelitev nagrade Darko Bratina in premierna projekcija filma *Mafija v objektivu*, ki ga je nagrajena režiserka posnela o liku, delu in poslanstvu pionirke ženskega itali-



Kim Longinotto



Mateja Zorn in Jakob Koncut



Letizia Battaglia

ranah je bilo vse dni festivala na sporedu 24 najboljših filmov, ki se dotikajo mejnih tematik.

Letošnji festival se je začel z odprtjem posebne optične instalacije Jakoba Konkuta *Camera Obscura - Stičiče pogledov*, katere koncept izkazuje misel skupnega goriškega prostora, ki je bila tudi misel sociologa in filmskega kritika Darka Bratine (1942-1997), ustanovitelja Kinoateljje, kateri je filmskem, televizijskem in video mediju pripisoval posebno spoznavno in sporočilno vlogo - "po njem poimenovana nagrada izbira dela in avtorje, ki estetske vrednote dopolnjujejo s posebno pozornostjo do zgodovinskega in družbenega okolja ter se zavzamejo za medkulturno komunikacijo". Večer prvega dne festivala je potekal ob novonastali sekciji *Prvi poleti/First Crossings*, s katero so želeli orga-

Nova Gorica in Gorica pripravljata na kandidaturu za naziv Evropske prestolnice kulture 2025.

V sredo, 16. oktobra, je program potekal v Gorici, kjer je bila v Hiši filma na vrsti mojstrska delavnica z letošnjo prejemnico nagrade Darko Bratina, eno najpomembnejših avtoric s področja dokumentarnega filma preteklih tridesetih let, Britanko italijanskih korenin Kim Longinotto. Njeni filmi "so pravzaprav sinonim upora; upora proti sistemu, upora proti nasilju, upora proti zlorabi. Upora proti krivicam vseh vrst. Ves njen opus raziskuje življenje žensk in njihov boj za avtonomijo, človekove pravice, in to v okviru zelo različnih transnacionalnih kulturnih okolij. To počne na način, ki je del tradicije observacijske dokumentaristike, vizualne antro-

Fotografija je potekal ogled razstave Letizie Battaglia *Mafija, bolečina, ljubezen - Shooting the mafia*, v Slovenski kinoteki je bil na sporedu Longinottin film *Ljubezen je vse*, v Kinodvoru pa še film *Mafija v objektivu*.

V petek, 18. oktobra, se je dogajanje preselilo v Teatro San Giorgio v Vidmu, Letizia Battaglia pa se je, v **soboto, 19. oktobra**, v Caffè San Marco v Trstu kot posebna gostja udeležila srečanja "Kultura, politika, mafija". Program filmskih dogodkov se je v **nedeljo, 20. oktobra**, tradicionalno sklenil v Špetru Slovenov, kjer je v Krajinskem in pripovednem muzeju potekal uradni konec festivala s projekcijo nagrajenih filmov iz sekcije *Prvi poleti*, za zaključek pa še film *Rožnati Sariri* letošnje nagrajenke.

Kat

SSk Gorica

Več kot 50 delegatov za 18. goriški pokrajinski kongres SSK

V torek, 15. oktobra, je v Gorici zasedal goriški pokrajinski svet stranke Slovenska skupnost. Glavna točka dnevnega reda je bila določitev razmerja, na podlagi katerega bodo sekcije izbrale svoje delegate za 18. goriški pokrajinski kongres SSK. Zasedanje je vodila podpredsednica goriškega pokrajinskega sveta SSK in načelnica goriške svetniške skupine Marilka Koršič. V uvodnih besedah je poudarila, da se tudi na krajevem političnem obzorju vedno bolj uveljavljajo temati-ke udejstvovanja mladih v politiki, pravične socialne oskrbe, sodelovanja s civilno

družbo in varstva okolja, na katera se je treba odzvati s konkretnimi predlogi.

V nadaljevanju je pokrajinski tajnik Julijan Čavdek prisotnim predstavil predlog razmerja za izbiro delegatov s strani goriških sekcij SSK. Obrazložil je, da je tajništvo vzelo v poštev lanske deželne volitve in uveljavitev SSK po goriških občinah. Goriška pokrajina je bila razdeljena na štiri območja: Brda, Gorica, Nižina in Kras-Laško. Brda, kjer bo koordinacijo imela števerjanska sekcija SSK, imajo pravico do 9 delegatov, Gorica lahko imenuje 21 delegatov, Nižina, za katero bo skrbela so-

vojenjska sekcija SSK, ima 7 delegatov in Kras Laško s sekcijo SSK za Doberdob pa 13 delegatov. Pravico do petih delegatov ima mladinska sekcija. Dva delegata lahko imenuje tudi ženska sekcija, ki pa še ne deluje. Pokrajinski svet SSK je predlog potrdil.

18. goriški pokrajinski kongres SSK naj bi oblikovalo skoraj 60 delegatov, kar je sicer precej visok cilj. Člani goriškega pokrajinskega sveta SSK pa so vseeno menili, da se je potrebno truditi, saj je politično udejstvovanje temelj, če želimo kot narodna skupnost ostati aktiven subjekt goriške in deželne družbe.

KCLB Premiera resnične pravljice Tine Maze Tina in medvedja moč

V nedeljo, 27. oktobra 2019, ob 16.30 bo v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v izvedbi Gledališča Velenje premiera gledališke predstave TINA IN MEDVEDJA MOČ.

Gre za pravljico Primoža Suhodolčana, odličnega pravljničarja, ki pripoveduje zgodbo mla-

dega dekleta, ki se navdušuje nad smučanjem. Živahna deklica raziskuje svojo okolico in kar naprej teka gor in dol. Velikokrat obiskuje slavnega črnjanskega medveda v votlini, ki pa nekega dne oživi in ji tudi odgovori. Hitro se spoznameta in medved ji s pomočjo lisice pomaga pri tre-

ningu smučanja.

Pravljica Primoža Suhodolčana, ki jo je leta 2016 izdala Državna založba Slovenije, zabava in uči. Uči nas vstrajnosti, potrpežljivosti in najpomembnejše, hrabri nas, da moramo slediti svojim sanjam in da so vse sanje uresničljive. Režijo gledališke predstave je podpisal Romeo Grebenšek. Vse informacije in nakup vstopnic na tel. 0039 0481 531445 - info@centerbratuž.org



Foto Aleša Krkoč

Med prireditvami filmskega festivala Poklon viziji je bila tudi delavnica za otroke Camera Obscura, ki jo je Kinoateljje v sodelovanju z Italijansko samoupravno narodno skupnostjo in Kino Otokom organiziral v soboto, 19. oktobra, v Izoli. Delavnico so obiskali tudi tretješolci osnovne šole Petra Butkoviča iz Sovodenj ob Soči, ki so svoje camere obscure že izdelali v šoli in so tokrat nastopali v vlogi "mentorjev". Otroci so na delavnici spoznali naravni pojav lomljenja svetlobe in najosnovnejšo optično napravo za zajemanje slike, predhodnico sodobnega fotoaparata. V Izoli so predstavili tudi svoj kratki animirani film *Prvi dan šole*, ki so ga v lanskem šolskem letu posneli na delavnici Kinoateljjeja, *Izražanje skozi eksperimentiranje*. Spremljali so jih navdušeni starši in učiteljci Egle Frandolič ter Katja Volpi; glavni mentor delavnice je bil Jakob Koncut, ki je postavil optično instalacijo Camera Obscura - Stičiče pogledov na trgu Evrope. / Kat

Prva pravljčna urica v šolskem letu 2019/20 Igrivi Župančičevi Mehurčki, ujeti v lutkovno pripoved

Ob prihodu jeseni se v tople domaćnosti mladinske sobe Feiglove knjižnice na goriškem Verdijevem korzu vračajo *Pravljčne urice*, ki bodo svoj zlati čarobni prah trosile vsak drugi ponedeljek do 9. decembra 2019. Prva taka urica se je zaiskrila 30. septembra 2019, ko je k malčkom, ki se jih je tokrat zbralo le devet (morda niso še vsi izvedeli za ta pristrčna popoldanska srečanja ali pa so še počitniško razpoloženi...) prišla v goste Brigita Leban, doma s Cola. Leta 2007 je zasnovala Gledališče Bičikleta in tako začela

ustvarjati lutkovne predstave in z njimi nastopati tudi po šolah. V Feiglovi knjižnici je že bila gostja. Goriškim malčkom je ob spremljavi milih zvokov violine, iz katerih strun so se oglašale znane ljudske pesmice belokranjskega melosa, predstavila vsebinsko slikovite stihe Otona Župančiča (1878-1949), ki so izšli pod naslovom *Mehurčki*. Protagonist je bil seveda navihani fantiček Ciciban, ki ne mara zime in raje skače po travnikih, kot pa hodi v šolo. V razgibanj lirični pripovedi so se zvrstile znane Župančičeve pesmice *Ciciban - cicifuj*,



Ciciban in čebela, Kadar se Ciciban joče, Pismo, Stari medo, Žabe, Na kolenu, Ciciban zaspi, Kaj bo sinku sen prineslo... Zelo privlačno jih je Lebanova

Župančičevih pesmic za najmlajše, ki so včasih kraljevale v šolskih učbenikih. Zelo pristrčna pravljčna urica se je končala z ustvarjalno delavnico. Otroci

zvezila v lutkovno - igrano predstavo s pomočjo domišljeno izdelanih lutk in scenskih pripomočkov. Pri tem se je poslužila nekakšne "čarobne omarice s predali" v obliki panja, iz predalčkov katere je skočil Ciciban, iz njih so se prikazale žabice, ki so kvakale vsaka po svoje in regljale v pričakovanju dežja... S svojo igro in z vsemi temi pripomočki je ustvarila zelo prijetno, igrivo vzdusje, prav tako, kakršno veje iz čudovitih, neprekosljivih

so s pomočjo Brigite Leban in mamic izdelali papirnatne namizne lutke.

Druge pravljčne srečanje je bilo v ponedeljek, 14. oktobra 2019, ob 17. uri, ko je zaživila pravljica *Jelenček Zlatorog* v izvedbi kamišibaj gledališča z Nevenko Vrančič in Slavico Babič.

Pravljice bodo v Feiglovi knjižnici, vsakič ob 17. uri, razveselile otroke še 28. oktobra, ko bo Martina Šolc v knjižnico pripeljala Čarovnico Vilmo, 11. novembra, ko bo Vesna Tomsic pripovedovala zgodbo *Puja imamo za sosedo*, 25. novembra, ko bo že zadnjič po bližajočih se praznikih ob predstavi kamišibaj gledališča *Miklavžovo pismo* v pripovedi Katerine Ferletič, in 9. decembra, ko bo na sporedu zadnja pravljčna urica v tem jesenskem sklopu, in sicer *Bi se gnetli na metli* z razigrano pravljčarko Vesno Tomsic.

IK

VRH SV. MIHAELA Zadruga Brajda priredila večer o oljkah

Kultura olja se večja, boljša in širi!

V petek, 4. oktobra, je na sedežu Danice na Vrhju Sv. Mihaela potekalo zanimivo predavanje o oljkarstvu v organizaciji Gospodarske zadruge Brajda, Jusa Vrh in KD Danica. Gost srečanja je bil agronom in pokaševalec olja dr. Miloš Čotar, ki je na začetku najprej podal kratek zgodovinski okvir tega drevesa. Oljka je bila prisotna že tisočletja pred Kristusom in se je začela krepko širiti v Rimljani. Ti so osvajali ozemlja in na novopridobljeni zemlji uvajali sajenje oljk. Tako je drevo prišlo z juga vse do naših krajev, kjer se je tudi ustavilo, saj je pri nas skrajni severni pas, kjer to drevo še lahko uspeva. Tako je bila oljka že od davnih časov vedno prisotna pri nas vse do hude zime leta 1929. Pozeba je uničila vse dreve od Brd do Istre, rešilo se je le 5 % dreves. V naslednjih letih se je močno razvijala industrija in ljudje so opuščali kmetijstvo. Tisti, ki so se ukvarjali še s kmetijstvom, pa so se začeli zanimati bolj za vinogradništvo. Oljkarstvo je doživelo ponoven preporod v 80. letih prejšnjega stoletja, in to po zaslugi kraških domačinov, ki so se začeli zopet zanimati za to drevo, in tudi zaradi deželne agencije ERSa, ki si je prizadevala, da bi bila oljka zopet zanimiva za naše kraje. Tako se je tudi zgodilo in FJK je spet postala pomembna dežela za pridelovanje olja. Moderatorja večera Marka Černica so zanimali odgovori na bolj tehnična vprašanja, na katera je izvedenec z veseljem odgovoril; tako se je razlinal marsikateri dvom med poslušalci, med katerimi so bili tudi številni oljkarji. Najprej je Černica zanimalo, ali je treba pri oljkah prav tako kot pri trtah paziti, da ni preveč sadov na vejah,

ki obremenjujejo drevo. Pri oljkah, je pojasnil Čotar, nimamo tega problema, saj je sadežev pogosto manj, kot bi si želeli, in v primerih, ko jih je res preveč, poskrbi drevo samo, da jih odstrani z vej. Bistvenega pomena pa je seveda obrezovanje, po možnosti dobro, a za to je treba imeti precej izkušenj. Če slabo obrezu-



jemo, drevo ne bo nikoli usahnilo, ker je zelo trpežno, a ne bomo imeli pridelka. Ko pretiravamo pri obrezovanju, bo drevo težilo k ustvarjanju ponovne krošnje, ki jo je zgubilo, in se ne bo osredotočilo na plodove. Če pa se odločimo, da sploh ne obrezujemo, bodo sadeži eno leto prisotni, drugo pa ne. Z rednim obrezovanjem pa dosežemo stalen pridelek. Pri obrezovanju je med drugim pomembno, da na sredini drevesa pustimo praznino, tako ima dovolj zraku in svetlobe, kar preprečuje razvijanje bolezni. Bolezni preprečuje tudi škropljenje, ki je tudi pomembna dejavnost pri upravljanju oljčnika. Tudi tukaj obstajajo različne smeri razmišljanja. Agonom se nerad poslužuje sintetičnih strupov, saj so zelo strupeni in neselektivni, kar pov-

zroča veliko škodo tudi koristnim dejavnikom ekosistema v oljčniku (čebele, metulji, biodiverzitetna travnata površina ipd.). Oljčnik mora ostati v čim bolj zdravem in uravnovešenem okolju, v ta namen pa imamo kar nekaj zanimivih alternativnih možnosti obvladovanja škodljivcev in bolezni. Slišali smo o

uporabi koncentrata morskih alg, na tanko obdelane bele glinice, glivinih toksinov in bakra, ki pride v poštev po obrezovanju in po pobiranju, ker je zelo dobro pomirjevalo in razkužilo. Sledili so nasveti tudi za sajenje, gnojenje, zalivanje in pobiranje. Ko se odločimo, da bomo sadili oljke, moramo dobiti pravi teren, na katerem zemlja ni preveč glinasta in neprepustna, ampak taka, da voda lahko pronica. Pomembno je saditi spomladi, ker se tako rastlina že malo privadi in bolje preživi prvo zimo. Večkrat sadijo oljke preblizu. Ko so mlade, se nam zdi, da jih lahko sadimo več, potem pa se zavemo, da se krošnje širijo in se začnejo tikati ter krasti svetlobo druga drugi, kar sploh ni pozitivno. Idealna mera je zato 6 x 6 m za vsako drevo. Pomembno je tudi

vnaprej pomisliti, da bomo med drevesi vozili traktor, kosili itd. Voda ima pomembno vlogo prva tri leta. Takrat rastlina, ki jo vsadimo, ni še dovolj močna in potrebuje zato precej vode, da ne usahne. Drugače ima oljka rajši manj vode kot preveč, kajti korenine morajo imeti kisik in zelo trpijo zaradi stagnirane vode. Gnojiti je treba marca in aprila vzporedno z obrezovanjem, sicer bo drevo preveč živahno še meseca novembra in decembra, ko želimo, da počiva. Oljke pobiramo po navadi meseca oktobra in novembra. Če pobiramo prej, bo imelo olje bolj močan okus, če pobiramo nekoliko pozneje, bomo dosegli nekoliko ublažitev pikantnosti in grenkobe. V tem primeru pa je nevarno, da je s časom sadež izgubil tudi antioksidante, ki bi se presneli v steklenico, zato tvegamo, da se bo olje tudi prej pokvarilo. Na koncu poučnega predavanja so prisotni, moderator in agronom razpravljali tudi o kulturi olja, ki se na srečo vrača, boljša in širi. Ljudje namreč končno odkrivajo, da so kupovali slabo olje. Dobro olje stane, ker je zanj veliko dela. Za steklenico "ekstradeviškega" olja, ki stane le nekaj evrov, je katastrofalna zgodba. Govorimo o tonah oljk, ki prihajajo tudi iz daljnih dežel, založenih več tednov na ladjah, in o raznih, tudi izredno zapletenih in znanstveno podkovanih sleparijah in mešanju v laboratorijih, ki privedejo do minimalnega odstotka, s katerim dosežemo možnost, da se lahko imenuje ekstradeviško. Zato svetujemo, da se dobro dokumentirate o olju, ki ga kupujete, in rajši imate kakšen evro manj v denarnici, a uživate zdravo in dobro olje.

PD ŠTANDREŽ Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Piker humor komedije Ime

Na sončno jesensko nedeljo, 13. oktobra 2019, se je v štandrediški župnijski dvorani Anton Gregorčič začel letošnji program *Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2019*, ki skoraj že dve

po literarni predlogi *Le Prénom*, ki sta jo napisala francoska pisca Alexandre de La Patelliere in Matthieu Delaporte. Premiera v režiji mlade, vznesene gledališke ustvarjalke Jasmin Kovic je bila v letošnjem maju v števerjanskem



desetletji ponuja v pogled kakovostne predstave, nastale na plodnih tleh ljubiteljske gledališke ustvarjalnosti. Čeprav je isti dan v Trstu potekala mednarodna regata Barcolana, se je v štandrediški dvorani zbralo številno občinstvo, ki se gotovo ni kesalo, da je pozne popoldanske ure preživelo v družbi igralcev Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana. V goste so prišli s svojo zadnjo uspešnico, zbadljivo komedijo *Ime*, prosto povzeto

Sedejevem domu. Nato so si sledili ponovitve in nastop na 13. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah, kjer se je predstava ovenčala z lovorjevimi vencem kot zmagovalka

v kategoriji odraslih skupin. V petek, 11. oktobra 2019, se je z njo Dramska družina udeležila festivala *Novačanova gledališka srečanja v Celju*. Selektor, igralec Gorazd Žilavec, član Gledališča Koper, jo je uvrstil med štiri tekmovalne predstave letošnjega festivala. Komedija je uvedla letošnji program in zelo prepričala komisijo, saj je za igralca večera razglasila **Jakoba Leopolda**, ki mu iz srca čestitamo za ta pomembni dosežek. V predstavi

igra vlogo drznega, pikrega Vincenta, ki se kar grobo pošali, ko razkrije, kakšno ime sta z ženo izbrala za še ne rojenega otroka. Prav zaradi tega se vname zelo žgoča, za družinski mir prav nevarna debata; pri tem pa protagonisti drug za drugim odvržejo maske in razgalijo svoj pravi obraz. Tako se izrisuje tudi podoba njihovih medsebojnih odnosov. Prizorišče dogajanja je malomeščansko stanovanje zakoncev Pierra (Nikolaj Pintar) in Elisabeth – Bebe (Marinka Černic), kamor prideta na večerjo njen brat Vincent (Jakob Leopold) in prijatelj Claude (Ta-

dej Lukman), kasneje pa še Vincentova žena Anna (Stefania Beretta), ki pozna Claudovo skrivnost, in sicer to, da je že nekaj let ljubimec Vincentove in Elisabethine mame Francoise (Ilaria Bergnach). V manjših vlogah nastopata še Martin Komjanc in Zvonko Simčič. Zelo dinamičnemu poteku komičnega razpleta igre o družinskih skrivnostih in odnosih so ponovitve (s komedijo so pozabavali tudi gledalce v župnijski dvorani v Doberdobi, v nedeljo, 6. oktobra) prilile še dodatnega olja, da vse poteka v pospešenem, iskrivem ritmu.

/str. 12
IK

KONCERTNA SEZONA 2019/2020

TABOR MLADIH PEVCEV PRIMORSKE

KONCERT ZDRUŽENEGA ZBORA

ZBOROVODKINJE: PETRA GRASSI, MONIKA FELE, BARBARA KOVAČIČ, META PRAČEK

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SREDA, 30. 10. 2019, OB 19.30

VSTOP PROST

Obvestila

Občina Števerjan obvešča, da bo polaganje vencev v petek, 1. novembra 2019, potekalo pred spomenikom na Trgu Svobode ob 10.30 in pred spomenikom padlim na Jazbinah ob 12.00.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel organizira akreditirane izobraževalne tečaje klavirja in kitare za učno osebje vrtcev, osnovnih in nižjih srednjih šol. Več informacij na telefonskih številkah 0481/532163, 0481/547569 ali na info@emilkomel.eu.

Akademski kipar Herko Saksida, rojen 10. 4. 1953 v Postojni, živeč na Dobrovem, Grajska 7, se pripravlja na svojo prvo razstavo, ki bo na gradu Dobrovo I. 2021. Zato vlijudno prosi imetnike svojih del (kipi, risbe, vaze, broške), da mu pošljejo fotografijo umetniških izdelkov, ki jih posedujejo, zaradi morebitne posoje na tej razstavi. Tel: 051345322 elektronska pošta: heribert.saksida@gmail.com. Za poslane fotografije se že vnaprej zahvaljuje.

Javni razpis – 16. Priznanje Kazimir Humar: Zveza slovenske katoliške posvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljitve predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo. Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške prosvete na podlagi javnega razpisa. Priznanje se praviloma podeli za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju. Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru. Predloge za priznanje je treba oddati do 31. decembra 2019 na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete – 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra 85, s pripisom na ovojnic: "Predlog za priznanje". "Male oglase" najdete na našem portalu www.noviglas.eu.

Inž. ANDREA TORRONI

je 17. oktobra prejel za šolsko leto 2018 - 19 priznanje Senata univerze v Novi Gorici za najboljši študijski uspeh med diplomanti na poslovno tehnični fakulteti.

K temu uspehu mu čestitajo

starša Miriam in Giorgio, sestra Fabiola, Veronika in vsi Paulinovi.



RADIO SPAZIO vrata proti vzhodu

(od 25. 10. 2019 do 31. 10. 2019)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it.

Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00.

Spored:

Petek, 25. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 26. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Nedelja, 27. oktobra ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 28. oktobra (v studiu Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopold): Mihec in Jakec show.

Torek, 29. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Breza, breza tenkolaska. - Izbor melodij.

Četrtek, 31. oktobra (v studiu Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

TINA IN MEDVEDJA MOČ

avtor PRIMOŽ SUHODOLČAN
režija ROMEO GREBENŠEK

Gledališka predstava narejena po knjižni uspešnici TINA IN MEDVEDJA MOČ, RESNIČNA PRAVLJICA TINE MAZE

nedelja, 27.10.2019, ob 16.30
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Gledališka skupina Brce - Gabrovica
Carlo Goldoni

KRAŠKE INTRIGE

Nedelja, 27. oktobra 2019, ob 17. uri
Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

S 1. strani / Pogovor: Mira Tavčar in Vida Petaros

Podobni pogledi na študij v Sloveniji

Letos so ju sprejeli na fakulteti z ostrimi pogoji za vpis oziroma skromnim številom mest. Povedali sta nekaj več o študiju in sami izbiri fakultete.

Za začetek bi vaju vprašala, kaj študirata?

Vida: Študiram na Fakulteti za šport, smer športna vzgoja. To je smer, ki izobražuje bodoče učitelje ali profesorje športne vzgoje. Poleg te pa sta na fakulteti še dve smeri, in sicer kineziologija in športno treniranje.

Mira: Na Pedagoški fakulteti obiskujem smer logopedija, ki je sicer le nekaj let samostojna smer, zato imamo kar nekaj predmetov s študenti smeri specialna in rehabilitacijska pedagogika.

So pogoji za vstop na vajini fakulteti ostri?

Vida: Na Fakulteti za šport potekajo v poletnih mesecih neke vrste vstopni izpiti. Bodoči študenti morajo opraviti šest preizkušenj (tek 100 m, tek 2400 m, plavanje 100 m, skok v daljino z mesta, vesa vzgibi za ženske in vzgibi za moške ter poligon po vseh 4 nazaj). Na začetku se nas je vpisalo res veliko. Na podlagi doseženih rezultatov pa so sestavili lestvico in sprejeli, če se ne motim, prvih 150 na redni študij, 40 pa na izrednega.

Mira: Od letos se študij logopedije izvaja vsako leto, pred tem pa so prosta mesta razpi-

sovali vsako drugo leto. Nima mo posebnih vstopnih izpitov, pač pa Univerza v Ljubljani sestavi lestvico vseh vpisanih študentov na podlagi študijskih uspehov iz preteklih let, kot velja za večino fakultet v Sloveniji. Na začetku julija smo imeli komunikacijski preizkus, na katerem preverijo, ali imajo študenti kako govorno napako oziroma ali se znajo izražati neverbalno. Del našega študija je tudi surdopedagogika, pri kateri je neverbalna govorica bistvenega pomena. Letos je bilo za prvi letnik razpisanih 12 mest.

Kaj pa pogoji na enakih ali podobnih fakultetah v Italiji?

Vida: Športna fakulteta v Italiji ima kot pogoj za vstop pisni izpit, na katerem imaš različna vprašanja različnih strok, od teorije športa do kemije ter splošne kulture. Pravijo, da je izpit zelo težak. Praktičnih preizkušenj pa ni.

Mira: Logopedija v Italiji ima vstopni izpit, ki je isti kot za študente, ki bi se radi vpisali na medicino. Študij v Italiji je na splošno bolj medicinsko in znanstveno usmerjen, v Ljubljani pa imamo poleg znanstvenih predmetov tudi pedagoške. Vstop na smer logopedije v Italiji je torej precej otežen.

Zakaj sta se odločili za študij v Sloveniji?

Vida: Na splošno se raje učim v slovenščini. Poleg tega pa je Ljubljana bližje domu; v Furlaniji Julijski krajini se študij



športne vzgoje izvaja le v Gemoni.

Mira: Na začetku sem razmišljala o tem, da bi se vpisala na logopedijo v Trst ali še bolje v Padovo, kjer je fakulteta za logopedijo z najdaljšo zgodovino. Potem pa sem se bolje pozanimala in izvedela, da je študij v Italiji bolj znanstveno usmerjen, mene pa bolj zanimajo pedagoške teorije in metode. Fakulteta v Ljubljani mi je bila torej bližja. Med izmenjavo šola-delo pa sem nekaj

časa preživela pri logopedinji, ki mi je svetovala študij v slovenskem jeziku, saj imata fonetika in fonologija, ki sta različni za slovenski in italijanski jezik, pomembno vlogo pri delu logopeda. Po končanem študiju bi namreč rada delala s slovensko populacijo.

Katere so prednosti študija v Ljubljani oz. v Sloveniji na splošno?

Mira: Ljubljana je prav študentsko mesto. Vsi so pripravljeni pomagati, saj vedo, da je v mestu ogromno študentov, in so

Obe sta aktivni članici različnih društev in veliko časa namenjata različnim občudijskim dejavnostim. Kateri je vajin recept za uspeh?

Mira: Po prvih tednih sem ugotovila, da sem med tedom v Ljubljani bolj prosta kot na počitnicah, ko pa se čez konec tedna vrnem domov, imam veliko več obveznosti in dela. Ne vem še, kateri je recept, da se bom lahko tudi doma učila. Bom pa kmalu dobila pravi način.

Vida: Pravi recept je samo kakšna ura spanja manj, da se ob sobotah zjutraj zbudiš zgodaj, greš na trening, po treningu pa na sestanek s skavti, zvečer pa se dobiš s kakim prijateljem ali greš na kakšno prireditve. V nedeljo pa imaš čas, da narediš kako nalogo ali ponoviš kako snov. Potem pa spet v Ljubljano. Dvomim, da bi zaradi pomanjkanja časa opustila kakšno obveznost. Pred tem bi se skušala na vse načine organizirati, da bi mi uspelo narediti vse.

Z vasi sta se prvič preselili v večje mesto. Vaju je morda kaj strah v zvezi s tem?

Mira: Moram reči, da se v Ljubljani počutim zelo varno. Ni me strah, tudi ko hodim po mestu sama. Čeprav se mi je že zgodilo, da sem se zgubila, ko sem se vračala domov.

Vida: Moj največji strah so avtobusi, ker mi ni še jasno, v katero smer peljejo. Bojim se ravno tega, kar Mire ne skrbi, in sicer, da se bom zgubila. Čeprav sem že dva tedna tu, nisem imela možnosti, da bi do konca raziskala mesto, saj opravljam večinoma eno in

isto pot, stanovanje – fakulteta in nazaj.

Kaj pa predmeti na fakulteti?

Vida: Najlepši predmet v prvem semestru je gotovo plavanje, kjer se učimo, kako naučiti otroka plavati in premostiti morebitne strahove. Straši pa me na primer predmet anatomija. Glede tega nimam velikega predznanja, profesorica pa je na predavanjih precej hitra. Imamo pa dobro knjigo, iz katere se bom lahko brez težav učila. Gimnastika je tudi precej naporen predmet, ki zahteva precejšnjo pripravo in vztrajnost, če nečesa ne zmoreš pri prvem poskusu.

Mira: Pri predmetih, kot sta fonetika in fonologija, imam nekaj težavic več kot sošolci iz Slovenije, bom pa vse nadoknadila. Pri predmetu etika v filozofiji pa sem vesela, da sem hodila na slovenske šole v Italiji, saj imam zdaj veliko več filozofskega predznanja kot sošolci, ki so se šolali v Sloveniji. Zanimivo je, da imamo zelo različne predmete, od anatomije, ki se izvaja na medicinski fakulteti, do fonetike in fonologije na filozofski fakulteti, in recimo didaktiko, ki je eden glavnih predmetov na pedagoški fakulteti.

Kakšne so vajine sanje po študiju?

Vida: Rada bi postala trenerka ritmične gimnastike, ob tem pa profesorica ali učiteljica športne vzgoje.

Mira: Čeprav se zdi logopedija zelo specifičen študij, se po magisteriju lahko zaposliš v različnih sektorjih, od bolnišnice do šol in vrtcev. Moja želja pa je ta, da bi s svojo službo povezala tudi ljubezen do glasbe in petja.

Giulia Černic

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (84)

Dimitri Tabaj

Škof Anton Mahnič in Gabriele D'Annunzio (4) Škof Mahnič je bil prepričan, da Italijo čaka usoda, ki je že doletela staro Avstrijo, ki si je "sama prerežala žile" (imel je seveda v mislih jožefinske proticerkvene reforme, ampak tudi naraščajoč pangermanizem v Habsburški monarhiji). Nekaj preroških, ganljivih, tu pa tam tudi ironičnih misli - vsekakor polnih solidarnosti in razumevanja do najšibkejših, ne glede na njihovo narodnost - najdemo že daljnega leta 1895 v Rimskem katoliku (Gorica, Hilarianska tiskarna), ki ga je urejal ravno bodoči škof dr. Mahnič. Kot bomo videli, iz besed - ki nosijo podpis Dr. M. - nedvomno razberemo zaskrbljenost nad italijansko zunanjepolitično agresivnostjo, predvsem pa jih je potrebno razumeti v luči takratnega širšega zgodovinskega konteksta: "Na čelo sedanjemu 'Časopisu' postavimo Italijo, kjer čedalje bolj dozoreva sad proticerkvene revolucije, katera je vstvarila mlado kraljestvo; revolucija se bliža svojemu koncu. V isti meri se obuja in vjačuje katoliška zavest. Ločitev duhov se vrši naglo; vse se pripravlja na zadnji, odločilni vdarec. /.../ Vradna Italija je slavila petindvajsetletnico 'zmage' ob Pijevih vratih (slavna 'Breccia di Porta Pia', italijan-

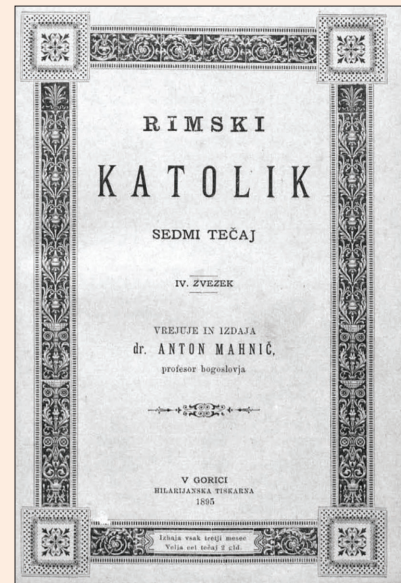
ska nasilna zasedba papeškega Rima 20. septembra 1870, op. p.). /.../ Evropske države /.../ so letos skoro brez izjeme imele toliko spoštovanja do pravice, da niso hotele z najmanjšim zunanjim znamenjem pritrditi krivici, ter toliko ozira na sivega jetnika vatikanskega, da so se zdržale vsakih demonstracij. /.../ Ljudstvo, katoliško ljudstvo, je žalovalo s svojim očetom ter mu v brezbrojnih brzojavkah oznanjalo svojo ljubezen, sočutje in vdanost. /.../ V Rimu so bile po nekaterih ulicah v znamenje žalosti zaprte skoraj vse hiše in okna. /.../ Kar se tiče slavnosti same, se je popolnoma ponesrečila. /.../ Od ubogega, stradaljočega ljudstva, ki mora zapuščati v celih trumah rojstni kraj, da se onkraj morja s trdim delom preživi, zahtevati, naj troši denar za neumestne slavnosti in neslane veselice, bi bila pač grozna ironija".

Njegovo razmišljanje preide torej v še ostrejšo in točno opredeljeno kritiko nevarnih italijanskih razmer: "/.../ Glavno vlogo je seveda igral stari lisjak Crispi (italijanski ministrski predsednik albanskega rodu, 'levi naciona-

list", antiklerikalec, Garibaldijev ožji sodelavec med izredno krvavo in sporno italijansko zasedbo Kraljevine Dveh Sicilij, ekspanzionist in kolonialist, kateremu so Italijani posvetili ulice in trge po skoraj vseh mestih (tudi v Gorici in Trstu, op. p.). Posebno pa se je odrezal z neslanim govorom povodom odkritja Garibaldijevega spomenika, kjer je čenčal in se lagal, da ni nazadnje menda sam sebi verjel. /.../ Tako in enako je kvasil stari lisičji brezverec. Človek res vže ne ve, je li v teh besedah več neumnosti in nevednosti ali več hudobije in



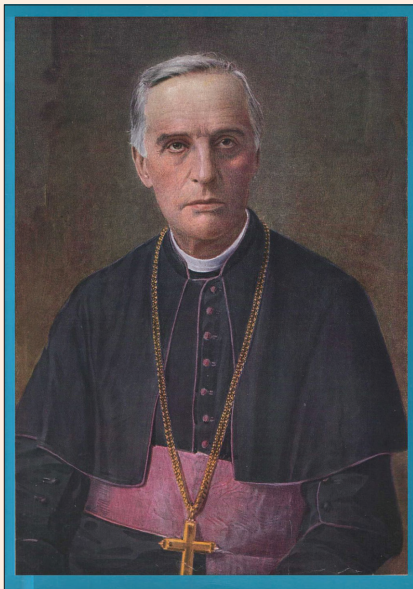
Kip krškega škofa Mahniča pri cerkvi sv. Danijela v Štanjelu. O njem so Hrvatje rekli: "Mahnič je Sloveniji dao mnogo, a Hrvatskoj je dao sve!"



Bodoči krški škof Anton Mahnič iz Kobdilja je že leta 1895 v Rimskem katoliku svaril evropsko javnost pred nevarnostjo italijanskega ekspanzionizma, ki je že 25 let prej pogoltnil sam Rim.



Škof Anton Mahnič je leta 1902 ustanovil Staroslavensko akademijo, ki je skrbela za ohranitev in razvoj pisave glagolice. Jubilejna poštna znamka Hrvaške pošte



Krški škof Anton Mahnič iz Kobdilja pri Štanjelu



Mahničeva domačija v Kobdilju. Tukaj se je leta 1850 rodil Božji služabnik Anton Mahnič.

blasfemij! /.../ Koliko sreče in blagostanja je prinesel veleslavni dan 20. septembra "odrešeni" Italiji, prav plastično pojasnjuje znani antropolog profesor Cesare Lombroso, ki pravi: »Predzadnji, ako ne zadnji, smo mej evropskimi narodi; zadnji po npravnosti, zadnji v omiki, zadnji v obrtništvu in kmetijstvu, zadnji v pravosodju itd.; a prvi smo glede nezdravih krajev in bolezni, prvi glede hudodelstva in davkov". /.../ Da, vresničile so se nad Italijo besede Thiers-ove, katere je izrekel koncem septembra 1870 v Benetkah: "Pomnite, da slavite svojo nesrečo, Rim Italiji ne prinese sreče". Qui mange du Pape, en meurt"! Pisalo se je leto 1895, a očitno so nekateri že takrat (drugi, kot vemo, že prej) pravilno ugotavljali, da se na Zahodu pripravlja nekaj zelo hudega, in so svarili svetovno javnost pred nevarnostjo italijanskega ekspanzionizma, ki je že 25 let prej pogoltnil sam Rim. Dvajset let kasneje je Soča res "krvava tekla" in je šlo - žal za vse tu živeče ljudi - le za začetek.

S 4. strani

Življenje, posvečeno ...

Župan Občine Vipava, g. Goran Kodelja, je pojasnil, zakaj ni okleval pri odločitvi o finančni podpori zbornika: "G. Janez Zupet je bil

dekleta vokalne skupine Segno ter pevci MoPZ župnije sv. Štefana iz Vipave. "Vidiš, deklič, zdaj najbrž ne slutiš, toda spoznala si velikana, kakršnih ni veliko v Evropi. Pa tega sploh ne veš in ne znaš ceniti. Zdi se ti samoumevno. Taki smo Slovenci. Svojih zakladov ne znamo ceniti, tuje bi pa takoj vgradili v oltarje"! Tako je gospe Jožici 6. aprila 1979, pred 40 leti, zelo daljnovidno ter povsem natančno prijatelja in sodelavca, mladega Janeza, umestil prof. Otmar Črnilogar, človek mnogih talentov, Zupetov sopotnik, je povedala povezovalka večera gospa Martina Krečič. Tudi za prof. Janeza Zupeta veljajo besede, s katerimi je sam označil

filozofa Martina Bubra, ki ga je prevajal in nam ga prvi predstavil v Malem semenišču v Vipavi, kjer nas je učil: "Vse, kar je prišlo izpod njegovega peresa, nosi pečat njegove enkratne osebnosti in življenjske skušnje. V njem sta se beseda in dejanje resnično zlija v verodostojno enotnost življenja, ki ga je živel v vsej človeški polnosti". Sam ne verjamem v naključja in gotovo ne more biti naključje dejstvo, ki ga na predstavitvi v Vipavi ni omenil, žal, nihče, a John Henry Newman, ki ga je g. Janez Zupet prevajal v slovenščino in prvi predstavljaj

Krištof Zupet:
Portret Janeza,
akvarel, 1989

vsem, je bil na isti dan, minulo nedeljo, v Rimu proglašen za svetnika. Ta angleški spreobrnjenec in velikan duha je sam pravil: "Vodi me, dobrotna Luč"! In prav ta Luč je poskrbela, da smo se veselili tako svetniške proglasitve kot našega velikega g. Janeza Zupeta, ki je vse svoje življenje posvetil Besedi. Kot droben spomin še dejstvo, da je g. Janez Zupet že leta 1981 prejel Sovretovo nagrado za eno temeljnih del, prevedel je namreč Misli Blaisea Pascala. In če navedemo samo eno Pascalovo misel, bomo razumeli, zakaj se je g. Janez Zupet zapisal prevajanju velikih mislecev in zakaj je vedno trdil, da je najbolj doma in srečen v slovenskem jeziku. Pascal je tudi tako zapisal: "Le tri vrste ljudi so: taki, ki služijo Bogu, potem ko so ga našli; taki, ki ga resno iščejo, ker ga še niso našli; in taki, ki žive, ne da bi ga iskali in ne da bi ga našli. Prvi so pametni in srečni, zadnji so neumni in nesrečni, tisti v sredini pa nesrečni, a pametni". G. Janez Zupet je bil srečen človek tudi zato, ker nas je vse tiste, ki nas je učil, s svojim znanjem in blagohotno odločnostjo veliko naučil.

Čedad / 17. tekmovalna zborovska revija Corovivo
Dekliški zbor Igo Gruden
je prejel Veliko nagrado

Dekliški zbor Igo Gruden je prejel Veliko nagrado na 17. tekmovalni zborovski reviji Corovivo, na kateri se zbori deželnega združenja Usci bienalno pomerijo na področju ustvarjanja in izvajanja premišljenih umetniških projektov. Nagrado v cerkvi svetega Frančiška v

bičajnega programa, zanimivega in sugestivnega izbora skladb angleških avtorjev na prehodu med 19. in 20. stoletjem. Umetniška vrednost nastopa je bila vredna še dodatnega priznanja, saj je žirija podelila dirigentu posebno nagrado za izjemne tehnično interpretativne sposobnosti.

dosežkom lahko prejela pomembno javno priznanje za kakovostno delo. Pevke so predstavile program o temi "glasov narave" oz. pojočih ptic. Revija Corovivo vabi zbere k poglobljanju vsebin in dirigentka Aleksandra Pertot je učinkovito uprizorila glasbeno zgodbo, ki je na poseben način

prepričala s skladbo *Ptice* Andreja Makorja (posebna nagrada za najboljšo izvedbo).

Lorenzo Fatambrini, Serena Marino, Marina Mungai, Benedetta Nofri in Andrej Makor so od jutra do noči poslušali maratonsko iz-



Foto Luca Laureati

Čedadu pred žirijo in polnoštevili občinstvom je odražal magijo, ki lahko izhaja le iz globkega osvajanja programa in iz tesne povezave med dirigentom in pevci, v tem primeru z dodano vrednostjo odlične izbire izvrstnih sodelujočih solistov: pianist Matjaž Zobec, violinistki Katja Dadič in Laura Tomasella ter sopranistka Nada Tavčar, ki deli svoj pevski talent tudi s pevkami zbora Igo Gruden, saj je med vajami sodelovala kot mentorica za vokalno tehniko. Lepota ekspresivnega giba in muzikalnost Zivka Ferlana sta zanesljivo in zgovorno vodili glasbo in zmogljivo, smiselno glasbeno pripoved. Dosežek je toliko bolj pohvalen zaradi izbire bolj neo-

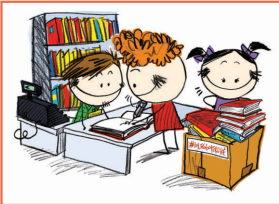
Izbira najboljšega zbora ni bila samoumevna: letošnja revija je ponudila prikaz pojoče dežele, ki premore nadpovprečno veliko visokokakovostnih skupin. V krogu zborov, ki so po mnenju žirije izstopali z vrhunskimi dosežki, sta bila na primer mladinski in otroški zbor Artemia iz Torviscosa, s katerima Denis Monte osvaja tekmovalne nagrade in sodeluje pri izjemnih glasbenih projektih. Med odličnimi, ki so na koncu tekmovali za Veliko nagrado, sta bila tudi videmski zbor Synphonia, ki se je lepo odrezal z dopadljivim programom skladb severnoevropskih avtorjev, in Dekliška vokalna skupina Primorsko iz Mačkolj, ki postaja vse bolj zanimiva in suverena in je s tem

vedbo revije: njihova naloga je bila razvrstiti zbere po kakovosti nastopov, a so pri tem poudarili, da je bil nivo prireditve odločno nad povprečjem običajne deželne zborovske revije. Na sporedu je bilo petnajst glasbenih projektov, med katerimi je bila slovenska zborovska stvarnost zastopana s petimi kandidati. Ob omenjenih "odličnjakih" so s prepričljivimi nastopi zapeli še ženska skupina Danica (Vrh) z "istrskim čutenjem" priredb Rudija Bučarja, mešani zbor Rdeča zvezda (Salež) z monografskim sporedom skladb Hilarija Lavrenčiča in ženska vokalna skupina Rupa-Peč s skladbami Stanke Jeričija na pesniška besedila. **PAL**

Berem, ker...

Šola Trinko bo publiki predstavila Ljubko Šorli in Ivana Cankarja

Letos se je nižja srednja šola Ivana Trinka odločila, da se odzove vabilu Katoliške knjigarnice, da se pobratita v okviru državnega projekta #ioleggoperché. Vsaka šola se lahko pobratita z največ tremi knjigarnami, zato so se odločili, da bodo sklenili prijateljstvo še s knjigarno Faidutti in knjigarno Ubik. V sklopu projekta lahko vsako leto v oktobru posamezniki kupijo knjige, ki so namenjene šolskim knjižnicam. Ker je treba ljubezen do branja gojiti od malih nog, so vključene šole vseh stopenj. Vsaka šola lahko starše, sorodnike in prijatelje privabi v knjigarne na različne načine, ima pa tudi možnost, da skupaj s knjigarnami priredi dogodke, na katerih knjige berejo, se o njih pogovarjajo, spoznavajo ...



Učenci nižje srednje šole so pripravili dva dogodka, enega v slovenščini, enega pa v italijanski, saj so hoteli nagovoriti tudi tiste starše, ki slovenščine ne govorijo doma, imajo pa otroke v slovenskem okolju. Prvi dogodek so pripravili učenci drugih razredov in nosi naslov Ljubka Gorica. Potekal bo v Katoliški knjigarni (ki je tudi soorganizator dogodka) v petek, **25. oktobra, ob 18. uri**. Učenci bodo recitali nekaj pesmi iz zbirke Ljubke Šorli Goriške pesmi. Za publiko pa so pripravili nekaj vprašanj o priljubljeni pesnici in o mestu, v katerem je ustvarjala. Drugi del dogodka bo potekal v obliki kviza, zato si učenci obetajo mnogo zabave v zaobjrjeni vlogi spraševalcev. Drugi dogodek bo potekal v italijanskem jeziku. Pripravili so ga učenci tretjih razredov in nosi naslov Chi vuol essere Ivan Cankar? Potekal bo v soboto, **26. oktobra, ob 10. uri** v Trgovskem domu. Kot že sam naslov pove, bo tudi to srečanje igrive narave. Publiko bo sodelovala v kvizu o poznavanju velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Učenci bodo tudi prebrali izbrano črtico iz zbirke Na otoku - Sull'isola v slovenščini in v italijanskem prevodu. Da bo dogodek nepozaben, bo poskrbel tudi šolski pevski zbor, ki ga vodi prof. Neda Sancin. Soorganizatorji srečanja so Feiglova knjižnica, knjigarna Faidutti in knjigarna Ubik.

Učenci vabijo vse, ki jim je pri srcu branje in kultura, ki jo knjiga prinaša s sabo, da se oglasio v eni izmed omenjenih knjigarn v tednu med 19. in 27. oktobrom ter podarijo šoli kakšno novo knjigo – tako jim boste podarili vstopnico v svet domišljije in neskončnih potovanj. / SR

Katoliška knjigarna v Gorici / Io leggo perche' - Berem, ker...

Redoljubna Muca Copatarica
in otroške copatke

V soboto, 19. oktobra 2019, dopoldne, je bila v Katoliški knjigarni prava gneča. V privzdignjenem prostoru med knjižnimi policami so se na mehke kavče udobno usedli otroci, ki obiskujejo slovenski vrtec Črček v Doberdolu. Med njimi se je znašel tudi kak bratec ali sestra iz tamkajšnje osnovne šole. V knjigarno, kjer sta jih prijazno sprejeli Elizabeta Maraž in Valetina Milocco, jih je privabilo prvo srečanje letošnjih knjižnih dogodkov pod naslovom *Io leggo perche' - Berem, ker...* Z malčki na to prvo srečanje z branjem so poleg staršev prišle tudi učiteljice doberdolskega vrtca Mila Bratina, Fabiana Cotič in Katja Ožbot (z njimi je še učiteljica Katja Sobani). Tej uspešni italijanski vsedrjavni zamisli se je pridružilo že trinajst šol s slovenskim učnim jezikom, saj, kot je zatrdila Mila Bratina, tudi naše šole spadajo k italijanskemu šolskemu učne-

mu programu, zato je prav, da so soudeležene pri tem. Poleg tega imamo na goriškem Travniku "zgodovinsko" slovensko knjigarno in tudi zato je prav, da se v njej vrstijo ta bralna srečanja, katerih namen je tudi ta, da starši kupijo kakšno

vzgojnih dogodkih, ki spodbujajo branje pri predšolskih otrocih. Za ta projekt jih je pravzaprav navdušila prof. Majda Bratina, ki je prva spodbujala zanimanje zanj na Goriškem. Sobotno srečanje s knjigo je



otroško knjigo, da z njo obogatijo šolsko knjižnico (pri tem založba daruje še sama po eno knjigo). Bratnaja je povedala, da se je vrtec Črček prvi priglasi k tej prireditvi. Letos že tretje leto sodeluje pri teh

prijetno vodila zelo izkušena pravljíčarka, urednica otroških oddaj na slovenskem radijskem programu, Katarina Citter. Živahno in jasno, kot je njej lastno, je prebrala dobro poznano pravljico Ele Peroci

Muca Copatarica. Pred pravljíčnim branjem, med njim in ob koncu je otroke aktivno vključila v literarno dogajanje in jih spraševala, ali imajo tudi oni copatke, kakšne barve so in ali jih pospravljajo, drugače jih bo muca odnesla zeznamo kam. Povprašala jih je še, ali imajo hišnega ljubljénca. Oh, seveda ga imajo! Muco, piščka, želvo, ribico, celo osla! Prijetno srečanje ob branju je v celoti posnel slovenski radijski program.

Po še dveh takih lepih dogodkih v torek, 22. 10., in sredo, 23. 10, se otrokom obetata še dva, in sicer v četrtek, 24. oktobra, ob 17. uri, ko bo v Katoliško knjigarno prišel vrtec Ringaraja in bo na sporedu kamušibaj pravljica *Medved išče pestunjo*; rusko pravljico bo pripovedovala Vlasta Breclj Črnic, pa še 25. oktobra ob 18. uri, ko bo v gosteh nižja šola Ivan Trinko iz Gorice z recitalom *Ljubka Gorica*. Dijaki bodo prebrali pesmi priljubljene pesnice Ljubke Šorli, ki je večji del svojega življenja preživela v Gorici in tu ustvarjala svoja pesniška dela, obenem je bila učiteljica na naših slovenskih osnovnih šolah in vneta kulturnica ter zvesta obiskovalka naših prireditev.

Kratke

Svetnik SSk Igor Švab na mednarodni konferenci na Hrvaškem

Na povabilo Ministrstva za kulturo Republike Hrvaške se je podpredsednik tržaškega občinskega sveta, svetnik stranke Slovenska skupnost Igor Švab udeležil mednarodne konference "Minorities - Add value in EU - Manjšine dodatna vrednost v Evropski Uniji", ki je potekala od 11. do 13. oktobra v kraju Ludbreg pri Varaždinu pod pokroviteljstvom Evropske komisije. Tu je predstavil slovensko narodno skupnost v Italiji z zgodovinskega, političnega in kulturnega vidika in sodeloval pri okrogli mizi o temi Diskriminacija, ksenofobija, nestrpnost, antisemitizem-medkulturni dialog ter na plenarnem zasedanju pod naslovom Different nations, different voices. Med drugim se je sestal z županom mesta Ludbreg Dubravkom Biličem in podpredsednikom Varaždinske županije Tomislavom Paljakom.



Slovensko dobrodelno društvo za učence, dijakke in študente

V prihodnjih dneh do Slovensko dobrodelno društvo objavilo razpis za 33. študijske nagrade za zamejske univerzitetne študente "Mihael Flajban" in "Irena Srebotnjak".

Z začetkom novega šolskega leta pa se je obnovil že utečeni dogovor z ravnateljstvi slovenskih večstopenjskih šol na Tržaškem in Goriškem ter dvojezične večstopenjske šole v Špetru za pomoč družinam šoloobveznih otrok pri kritju manjših stroškov (zeleni teden, gledališče, naročnine na otroški reviji Pastirček in Galeb, zavarovanja, izleti ipd.), ki predstavljajo za nekatere družine hudo breme.

Slovensko dobrodelno društvo nudi šolam določeno vsoto denarja, za prispevek pa lahko starši zaprosijo na posameznih tajništvi, kjer podpišejo tudi pobotnico in izjavo o varstvu osebnih podatkov, saj je ta oblika pomoči seveda strogo zasebne narave.

Ker je tržaški del Slovenske zamejske skavtske organizacije namenil Slovenskemu dobrodelnemu društvu zadnjo nabirko ob širjenju betlehemske luči miru ravno za take namene, je bilo mogoče tokrat nekoliko zvišati prispevke za posamezna ravnateljstva. Skupno gre za nekaj več kot 6.200 evrov.

Predstavilo so dobrodelno delovanje Karitas

V četrtek, 17. oktobra, so v knjigarni Lovat v Trstu predstavili prvo publikacijo o delovanju emporija solidarnosti tržaške Karitas in na splošno organizacije na državni ravni. Prisotne sta pozdravila najprej duhovnik na čelu tržaške Karitas g. Alessandro Amedeo in nadškof Giampaolo Crepaldi; zahvalila sta se vsem številnim prostovoljcem, ki delujejo in pomagajo v sklopu organizacije. Operaterji pri Karitas so predstavili nekaj presenetljivih podatkov. Naj omenimo, da je v Italiji kar 200 emporijev solidarnosti, ki so pomagali 99 tisoč družinam in 325 tisoč osebam. V Trstu je emporij odprl leta 2014 in priskočil na pomoč 4.051 posameznikom.

Srenjska hiša v Mačkoljah / Predstavili so knjižno novost

Zagonetna življenjska pot Stanislava Dekleve

Večer o zapleteni življenjski usodi tržaškega rojaka Stanislava Dekleve je potekal v petek, 18. oktobra, v prostorih srenjske hiše v Mačkoljah. Življenje avstro-ogrškega častnika sta predstavila avtorja knjige *Od Galicije do openskega streljšča*, Marina Rossi in Roberto Todero. Marina Rossi sicer ni bila prisotna zaradi službenih obveznosti, poslala

italijanskem jeziku, kajti, kot je omenil domačin, ki je italijanske narodnosti, založbo, za katero dela, je zanimala le italijanska verzija in zato je dnevnik in zapise Stanislava Dekleve dal prevesti in knjigo napisal v italijanščini. Za slovensko različico bi bilo seveda manj dela. Avtor je razkril, da so tudi v Sloveniji pripravili knjigo, toda zmanjkalo je finančnih sredstev

celotno vojaško izkušnjo, od vojaške akademije in bojnih polj Galicije do gorske vojne v Dolomitih. Razložila je tudi pomen naslova, saj je bil častnik po eni strani in po vojaški vzgoji zelo zvest avstro-ogrski vojak, po drugi pa je kot revolucionar razmišljal o lepoti države, ki bi združevala slovanske narode in v kateri bi obstajale socialne pravice. Večer je nadaljeval avtor



Foto MC

pa je avdio posnetek z opravičilom in kratko predstavitev publikacije. Poslušalce je na začetku pozdravil kulturni delavec in odbornik Prosvetnega društva Mačkolje Niko Tul, ki je predstavil prisotnega predavatelja, domačina, velikega zgodovinarja, poznavatelja in ljubitelja naših krajev. Zanimivo in tudi nekoliko žalostno je, da je knjiga *Un ufficiale asburgico tra fedelta' e patria slovena dal fronte galiziano al poligono di Opicina (Habsburški častnik med zvestobo in slovensko domovino - Od Galicije do openskega streljšča)* samo v



Foto MC

če žal ni fizično prisotna na večeru, na katerem s kolegom prikazujeta naporno in dolgo delo, v katerem so tisti spomini, ki so bili kolektivno odstranjeni in zasenčeni, ker so bili za Italijane neprijetni. Ta publikacija slovenskega rojaka je pomemben dokument, saj o življenju ustrelenih na openskem streljšču ne vemo veliko. V njem Dekleva opisuje

Roberto Todero, ki je v besedi in sliki predstavil življenjsko pot Dekleve, začenši s slikami iz obdobja vojaške šole za kadete v Mariboru, v katero je Dekleva odšel iz Trsta leta 1908. Na začetku so ga namestili daleč od naših krajev, a potem je prosil, če se lahko zopet približa, in to mu je tudi uspelo za kratek čas. Kmalu pa je bil premeščen v elitni alpinistični vojaški oddelek v Toblachu. V začetku se tu ni počutil dobro, saj je bil navajen na ravnino, morje in naše območje. S časom pa je spoznal veliko Slovencev in Slovanov. Tam je dosti hodil in plezal po hribih in se je v to takoj zaljubil. Stanislav Dekleva je bil sprva zelo navdušen nad vojno in si je zelo želel oditi na fronto ter biti v središču

spopadov. Istočasno pa je bil v Toblachu častnik, ki ni imel nikakršne želje biti v prvih vrstah, čeprav mu je bilo to namenjeno, zato je radovoljno odstopil svoje mesto Stanislavu. Tržaški vojak se je tako odpravil v Galicijo na rusko fronto, o kateri nimamo slik in ne vemo, ali jih je izgubil ali dobil prepoved uporabe fotografskega aparata. Ostali so pa dolgi zapisi tiste izkušnje in grozot; Stanislav je pobliže spoznal vojno in začenjal počasi spreminjati mnenje o njej. Ko je Italija napovedala vojno Avstriji, se je vrnil iz ravnine zopet v hribe na italijansko fronto. Tukaj je raziskovalec prikazal vrsto slik vojaškega življenja na ledeni fronti, in sicer kako so se preživljali, gradili barake v

snegu in se občasno v prostem času ukvarjali s športom. Tu je nastalo t. i. mesto v ledu, o katerem so do zdaj vsi trdili, da si ga je zamislil avstrijski častnik. Predavatelj pa je povedal, da je pred kratkim dobil dnevnik avstrijskega vojaka, ki je bil prav tista leta pod vodstvom Stanislava Dekleve in točno opisuje, kako so bili prehodi oz. predori v ledu zgrajeni prav po zamisli slovenskega častnika. Na

ta način so se lahko vojaki premikali med postojankami tudi v slabih vremenskih razmerah, ne da bi jih italijanski vojaki opazili. Stanislav Dekleva je bil izjemen vojak in voditelj, vsi so ga spoštovali. Vojaki, ki jih je vodil, so mu tudi izročili meč časti, ki so ga kupili z lastnimi sredstvi. Po vojni se je slovenski rojak vrnil v Trst, v katerem je začel razhajati fašizem, zato se je odločil, da se z ženo preseli v Maribor. Ne vemo, zakaj se je tik pred začetkom druge svetovne vojne zopet vrnil v Trst, kjer ga je čakala tragična usoda. Takrat so ga ugrabili v stanovanju, zaprli in aprila leta 1944 ustrelili na openskem streljšču.

MC

Dr. Tomaž Simčič V DSI / Glasbeni večer vodenega poslušanja Chopina

Chapeau, klobuk dol, genij

Vsak stik in spoznavanje umetniškega dela je za človeka duhovna obogatitev; toda umetnost lahko doživljamo na različnih ravneh. Lahko jo kot laiki doživljamo tako rekoč "epidermično" ali spontano. Izobrazba na tem področju pa nam posreduje ključ, ki odpre prej nepoznane razsežnosti umetniškega dela: to velja za vse veje umetnosti, tako npr. za razumevanje slikarske upodobitve ali za književno delo in seveda tudi za glasbo. Gost srečanja, glasbenik Tomaž Simčič, si je zamislil in vodil večer, pravo multimedialno predstavitev znanega in priljubljenega skladatelja Friederika Chopina. Ni slučaj, da se je odločil zanj, saj smo prav te dni (17. oktobra) obhajali okroglo, 170-letnico njegove smrti v Parizu. Svojo razlago je predavatelj Simčič poživil in ponazoril z igranjem odlomkov Chopinovih skladb in predvajanjem izbranih video-posnetkov znanih pianistov, ki so izvajali njegove skladbe; izmenoma so se vrstili z izbranimi citati iz člankov o Chopinu

in pisem, ki jih je umetniško prebral član Radijskega odra Marijan Kravos. Večeru vodenega poslušanja glasbe je Simčič dal naslov "*Chapeau, genij!*" Gre za citat, za stavek, s katerim se je glasbenik Schumann izrazil o sodobniku Chopinu v članku, objavljenem v časopisu Allgemeine musikalische Zeitung. Z njim je takrat že popularni skladatelj in pisec strokovnih člankov Schumann svetu odkril genialnega skladatelja, do takrat v javnosti še neznanega Chopina. Simčič je s tem, da je zgodovinsko uokviril Chopina, v prisotnih ozavestil značilnosti obdobja Chopinovega življenja: zanimivo je npr., da je Chopin umrl istega leta kot naš veliki France Prešeren. Za glasbeno umetnost je bilo to obdobje, ko se s smrtjo Ludwiga van Beethovna in Franza Schuberta konča t. i. "Dunajska klasika"; z novo generacijo skladateljev, Fryderikom Chopinom, Robertom

Schumannom, Franzem Lisztom, Felixom Mendelssohnom in Carlom Mario von Webrom pa v glasbi sledi obdobje t. i. "nove romantike". Zanimivo je bilo izvedeti tudi za podatke o Chopinovem



Foto damj@n

življenju, ki so gotovo vplivali na njegovo glasbeno ustvarjanje: npr. to, da je skladatelj imel globok patriotski čut in da je čutil narodnostno pripadnost Poljski, ki jo je prevzel od svoje matere. Rodil se je na Poljskem in tam preživel prvi del svojega življenja; poljski identiteti se ni

nikoli odrekel, četudi je drugo polovico svojega življenja preživel v očetovi domovini, v Franciji. Na smrtni postelji se je zadnje dni pogovarjal izključno v poljščini s poljskim duhovnikom in se s tem simbolično vrnil v svojo ljubljeno domovino. Njegova ljubezen do domovine pride gotovo do izraza v skladbi *Revolucija, Etude (Op. 10 št. 12)*, ki jo je

glasbe nasploh. Najprej so na video-posnetku lahko poslušali celotno skladbo, nato pa jim je Simčič ob lastnih ponazoritvah s klavirjem odprl vpogled v razčlenitev skladbe. Za poslušalce je bilo zelo zanimivo izvedeti za nekatere tipične termine iz sveta glasbe, npr. za "tempo", ali za "princip ponavljanja". "Variiranje teme" (ki je nasprotje ponavljanja) in ki v Chopinovi glasbi predstavlja pravo mojstrovino, po kateri se njegova umetnost razlikuje. Poleg tega so dobili poslušalci vpogled v ostale značilnosti Chopinove glasbe, ki dajejo čar in "dodano vrednost" njegovi glasbi. Gre za disonance, glasbene oblike dialoga, za harmonsko razvezovanje, variiranje s kontrapunktom itd. Chopinova glasba

uvaja predvsem tri novosti, ki delajo njegove skladbe tako privlačne. Prva novost je v tem, da se pri skladatelju moti vi svobodno prelivajo drug v drugega; poleg tega se skladatelj poslužuje harmonskega razvezovanja, ko se disonanca "razveže" v konzono. Tret-

jo novost, ki jo prinaša Chopinova glasba, predstavlja t. i. "tempo rubato", to so spremembe ritma, ki dajejo značilen pečat njegovi glasbi. Sodobnik Franz Liszt v Chopinovi biografiji govori v zvezi s tem o "čaru Chopinove melodijske, s katero zna pričarati ganljivo, srmežljivo in hrepenečo tesnobo, ki osvoji srce" /.../ daje vtis, da so v naši bližini nadnaravna bitja". Chopinov "tempo rubato" je "ukraden, zlomljen čas, ki napreduje tipaje, negotovo". Daje nam vtis "valovanja klasja žita" ali "vrhov dreves, ki se upogibajo v vetru"...

Značilnost poslušanja Chopinove glasbe je tudi v tem, da poslušalca prevzameta ganjenost, žalostna otožnost. Chopin sam je tej značilnosti svoje glasbe dal poljski izraz "żał", ime, ki se ji najbolj prilaga: gre za občutek bolečine, ki se lahko prevesi tudi v upor, jezo in celo gnev. Na tokratnem srečanju v Društvu slovenskih izobražencev poučnost ni bila sinonim za suhoparnost; obratno, udeleženci so imeli možnost ob zanimivih in živahnih razlagah obogatiti svoje znanje o glasbeni umetnosti in uživati ob njej.

P. in

V Boljuncu so slovesno obeležili 60-letnico tržaških skavtinj

Obudili so spomine in poudarili pomen skavtizma



Foto Matia Premolin

V soboto, 19. oktobra 2019, je bilo v Boljuncu slovesno praznovanje ob 60. obletnici slovenskih tržaških skavtinj. Izbira kraja ni bila naključna, saj so prav v Boljuncu leta 1959 prve tržaške skavtinje izrekle skavtsko obljubo. Pred boljunskim gledališčem Franceta Prešerna so se zbrali skavti vseh vej – od najmlajših volčičev in volkuljic vse do roverjev in seveda aktivnih voditeljev –, pa tudi odrasli skavti različnih generacij. Zbrane je v imenu organizatorjev pozdravila pokrajinska načelnica Slovenske zamejske skavtske organizacije, Vlasta Novak, ki je poudarila pomen obeležbe tako pomembnega dogodka, saj je prav, da skavti ne

pozabimo na svoje korenine. Po začetnem zboru se je delegacija odraslih skavtov odpravila na pokopališče, da bi počastili spomin na pokojnega Lojzeta Zupančiča, ustanovitelja slovenskega zamejskega skavtizma, ki je bil v času prvih obljub skavtinj boljinski župnik. Sledila je sveta maša, ki jo je daroval duhovni asistent tržaških skavtov

Tone Bedenčič s somaševanjem župnika Klemna Zalarja. Mašo je seveda poživilo petje skavtskih duhovnih pesmi ob spremljavi kitar. Ob koncu maše je beseda pripadla gospe Ljubi Smotlak, eni od prvih tržaških skavtinj, ki se je spomnila na voditeljico Vero Lozej in na svoj obred obljube izpred točno šestdesetih let. Izrazila je veliko zadovoljstvo zaradi tako množične prisotnosti mladih skavtinj in skavtov. Načelnika sta Ljubi Smotlak v spomin na sobotni dogodek podelila priložnostno skavtsko rutoto – ona je namreč nima, saj so takratne voditeljice namesto rut nosile kravate.



Foto Matia Premolin

Ob nenadni izgubi kulturnega delavca Danila Pertota

Na žalni seji ganjen in hvaležen poklon

Večkrat se jasno zavedamo vrednosti in prave podobe nekega človeka – posebno če je osebno bolj zadržan in skromen – šele, ko nas za vedno zapusti. Vsakdo pač doživi stik z drugim človekom na drugačen način, ko pa se ob slovesu združimo na žalni seji, pride do izraza široka paleta njegovih pozitivnih lastnosti in izvemo za nepoznane primere, ki jih je udeležil. To je prišlo do izraza tudi v četrtek zvečer, na žalni seji za Danilom Pertotom, ki nas je nepričakovano zapustil nekaj dni prej. V polnozasedeni Peterlinovi dvorani na ul. Donizetti so o njem govorili tisti, ki jih je njegov odhod najbolj prizadel, oziroma predstavniki skupin (društev in organizacij), ki jim je Danilo Pertot v svojem življenju največ dal. Program je uvedla in povezovala članica Radijskega odra, Marjetica Puntar. Prvi, zelo ganjen in ganljiv poseg je imel predsednik Slovenske prosvete Marij Maver. Obnovil je osebno zgodbo prvih srečanj s perspektivnim mladencem, ki je imel takrat za sabo že nekaj let delovanja v Slovenskem kulturnem klubu in več odskih nastopov na deskah Slovenskega odra pod vodstvom profesorja Jožeta Peterlina. Pregovoril ga je, naj izrazi svoje darove in odlično pripravo in se vključi v delo na tržaški radijski postaji. To je res storil in si kar hitro, s krajšimi in daljšimi delovnimi pogodbami utrl pot v stalno službo na Radiu ter se tam izkazal z vestnostjo in natančnostjo pri delu. Še bolj kot to pa ga odlikuje tisto delo, ki ga je prostovoljno, vztrajno in ga

raško opravljal iz čistega idealizma, ko se je ure in ure, do pozne noči, posvečal upravnemu in tajniškemu delu v korist Slovenske prosvete in Mladike, ki takrat še nista prejemale javnih podpor in bi drugače ne mogli preživeti. Martina Repinc, odgovorna

urednica slovenskega programskega oddelka na tržaški radijski postaji, je poudarila Pertotovo zavzetost pri delu, skoraj pikolovsko jezikovno natančnost in obenem bogastvo izražanja. Njegov ponos je bila tedenska oddaja Od Milj do Devina, za realizacijo katere je obšel celo Deželo FJK in vzpostavil stik s tamkajšnjim slovenskim prebivalstvom, še posebej na obrobni področjih, kot so Benečija, Režija in Kanalska dolina. Zaradi svoje prisrčnosti je bil idealen sogovornik otrok, ko jih je obiskoval in intervjuval v poletnih kolonijah in na taborih, pozneje je dolga leta skrbel za Glasbo po željah. V službi je bil redkobeseden, skromen in zadržan, vsakdo pa je vedel, da se lahko zateče po njegovo pomoč kadarkoli, tudi izven delovnega časa. Posebno dragocen je bil ob uvedbi digitalizacije, saj se je takoj z vso vnmemo poglobil v študij le-te in bil zato sposoben pomagati vsem tistim, ki jih je novi način dela spravljal v škripce.



Dorica Žagar se je Danila Pertota spomnila kot nekdanja kolegica na Radiu in kot rojanska kulturna delavka. Ko je bila kot mlada mamica na precej dolgem dopustu, je njeno mesto na oddelku za mladinske radijske oddaje zasedel Danilo Pertot in se tam odlično izkazal. To je pripomoglo, da si je pridobil izkušnje, ki so mu zelo koristile, ko je dobil stalno službo na Radiu. Tudi ona je omenila Pertotovo srčno dobroto, naklonjenost, pomoč. Po upokojitvi je večkrat sprejel obveznost, da je kot član komisije ocenjeval pe-smice in zgodbe, ki so jih otroci pošiljali na vsakoletni razpis Rojanskega Marijinega doma. Pri svojih sodbah je vedno upošteval otrokove sposobnosti glede na njegovo starost. Vera Poljšak, kulturna delavka v Barkovljah, je Danila poznala še kot Danilčka, ki je hodil z mamo v cerkev in na kor. Ko je odrasel, se je tudi sam, kot dober tenor, vključil v cerkveni pevski zbor. Tudi ko se je preselil in prav do zadnjih mesecev življenja ji je vsakokrat ustregel, ko ga je prosila za pomoč pri pomembnejših barkovljanskih praznikih. Še posebno dragocene so bile njegove interpretacije besedil in pesmi v barkovljanskem narečju, saj je bil eden redkih, ki je še uporabljal pravo,

pristno narečje. Tako kot pri zbornem jeziku je bil tudi pri uporabi narečja kar se da natančen.

Franko Žerjal je kot član Radijskega odra govoril o Pertotu predvsem kot igralcu in režiserju, s katerim je sodeloval več kot petdeset let, saj je Pertot začel nastopati že kot fantek. Njegov žametni glas je bil primeren za vloge dobrih in prijaznih junakov, takih, kot je bil on sam v življenju. Kot režiser pa je bil do potankosti vreden, skoraj pikolovski. Zadnja leta se je najraje posvečal sinhronizaciji risank. Sinhronizacija je bila velik izziv za Radijski oder, v to novost pa je igralce spretno vpeljal prav Danilo Pertot. Radijski oder je še ponudil v poslušanje tri odlomke slušnih iger, v dveh izmed katerih je Pertot nastopal kot igralec, eno pa je režiral: v prvem je bilo slišati njegov še otroški glas, v drugem zrelega, tretji odlomek pa je bil vzlet iz radijske igre, ki govori o tragični smrti Lada Piščanca in je bila Danilu Pertotu zelo pri srcu, vendar ni bila nikoli predvajana po radiu. Izmed poslušalcev sem k mikrofonu ob koncu pristopila še podpisana Lučka Peterlin. Poudarila sem, kako so tisti mladi, ki so kot člani Slovenskega kulturnega kluba prijateljevali pred več kot petdesetimi leti, ostali prijatelji celo življenje. Med temi sva bila tudi midva z Danilom Pertotom. Tudi kadar se za dolga obdobja nisva videla, je bilo vsako srečanje, kot bi se bila ločila dan prej. In še vedno sva se lahko od srca smejala ob mladostnih spominih, saj je imel Pertot izreden smisel za humor, ki ga morda bolj oddaljeni znanci niso opazili.

Lučka Susič Peterlin

Obvestila

Društvo Rojanski Marijin dom vabi v nedeljo, 27. oktobra, na Koncert svetovnega prvaka v diatonočni harmoniki Denisa Novata. Nastop glasbenika, ki je dosegel izreden mednarodni uspeh, bo ob 16.30 v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29).

V ponedeljek, 28. oktobra, ob 17.30 bo v sejni dvorani Centra za prostovoljno delo, v ulici Imbriani 5, dvojezični pogovor z naslovom Pomen raziskovalnega dela na področju zgodovine medicine v Trstu - s posebno pozornostjo slovenskim zdravnicam in zdravnikom, ki so v preteklosti živeli in delovali v Trstu. Dogodek se vključuje v prostovoljne aktivnosti Sanje za Mirjam, ki imajo namen širiti zanimanje za slovensko kulturo v Trstu. Srečanje prireja Italijanski ženski center, koordinira ga Elena Cerkveni.

Vabljeni! **Občina Dolina** sporoča, da je do petka 15. novembra 2019, možno predložiti prošnje za dodelitev denarnega prispevka za povračilo stroškov, v š. l. 2019-20, za nakup učbenikov, individualnih učnih pripomočkov v korist učencev nižjih srednjih šol in/ali za nakup vozovnic za lokalni javni prevoz v tržaški pokrajini v korist učencev nižjih srednjih šol in prvih dveh razredov višjih srednjih šol, s stalnim bivališčem v občini Dolina.

Obrazec za predložitev prošenj navaja pogoje, ki jih je treba izpolniti za uživanje predvidenih ugodnosti in je na razpolago na občinski spletni strani www.sandorligo-dolina.it.

Darovi

Boži in Gigi se zahvaljuje vsem za darila ob najini zlati poroki. Ljubezen je sreča, ki jo dajemo drug drugemu, zato bova darila namenila v dobrodelne namene, in sicer: 200 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu, 150 evrov za Cerkevni pevski zbor pri Sv. Ivanu, 200 evrov za Vincencijevo konferenco, 200 evrov za misijone in 100 evrov za spomenik Mariju Magajni.

Misijonski krožek Rojan je prejel:

Za slovenske misijonarje: N. N. 10 evrov, nabirka v cerkvi na misijosko nedeljo v Rojanu: 81 evrov, Nadja v spomin na starše 40 evrov.

Za sestro Agato Kociper ob obisku v Marijinem domu v Rojanu: U. M. M. 50 evrov, A. I. 50 evrov, N. N. 20 evrov, Isa 20 evrov, Trento 50 evrov, A. Ž. 10 evrov, N. N. 50 evrov, Misijonski krožek Rojan 500 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

25-letnica mašniškega posvečenja

Srebrnomašnik Fabio La Gioia

Pred petindvajsetimi leti je bil 15. oktobra v Rimu posvečen v duhovnika sedanji župnik pastoralne enote

petdesetih let prejšnjega stoletja za istrske pribežnike. Lani septembra pa je postal še upravitelj in župnik nove



Sesljan, Devin-Štivan-Medja vas, Ribiško naselje, don Fabio La Gioia. Ob tej priložnosti je v cerkvi sv. Marka evangelista v Ribiškem naselju potekala slovesna zahvalna maša. Ob slavljenju so somaševali tudi devinski župnik don Giorgio Giannini, g. Karlo Bolčina, župnijski upravitelj v Nabrežini in okoliških vaseh ter don Francesco Fragiaco. Mašo je s petjem spremljal združeni cekveni zbor iz Ribiškega naselja in Sesljana. Med homilijo je don Fabio na kratko prehodil 25 let svoje mašniške poti. Po posvečenju, med študijem Svetega pisma v Rimu je najprej pomagal na župniji pri Grossetu. Ko se je leta 1996 vrnil v goriško škofijo, je postal najprej kaplan v Gradišču ob Soči (Gradisca d'Isonzo), leta 1999 pa župnik v Aiellu. Pred 11 leti ga je nadškof De Antoni imenoval za župnika v Ribiškem naselju, vasice pri izlivu Timave v morje, ki so jo zgradili sredi

pastoralne enote, ki je nastala z združitvijo treh obmorskih župnij devinsko-nabrežinske občine (Sesljana, Devina-Štivanja in Medje vasi ter Ribiškega naselja). Od leta 2005 vse do leta 2018 je poučeval Sveto pismo na Teološki šoli v Trstu (Istiuto Superiore di Scienze Religiose). Kot profesor Svetega pisma in biblist je don Fabio tudi ploden pisatelj. Njegov zadnji podvig je komentar Markovega evangelija, ki je izšel letos pozimi. Občuteni slovesnosti, ki so se je udeležili slovenski in italijanski verniki vseh treh župnij, je sledilo družabno srečanje v bližnji župnijski dvorani. Tu so mu hvaležni farani izročili v dar Marijino ikono, ki so jo izdelale klarise iz Ahtna. Pozdrav in zahvalo za pastoralno delo, ki ga opravlja v omenjenih vaseh občine Devin-Nabrežina, pa mu je izrazila tudi ga. županja Daniela Pallotta.

O. T.

Svetniško vprašanje gospodu županu Ziberni in občinskemu odboru

Valentin Stanič bi si zaslužil spominsko obeležje

Na seji goriškega občinskega sveta v ponedeljek, 21. oktobra 2019, je občinska svetnica iz vrst Slovenske skupnosti dr. Marilka Koršič v svetniškem vprašanju županu Rodolfu Ziberni in občinskemu odboru predlagala, da bi zelo zaslužnemu Goričanu Valentinu Staniču, med drugim pobudniku za gradnjo gluhomemnice v Gorici, postavili spominsko obeležje ob 200-letnici njegovega prihoda v Gorico (rodil se je v Bodrežu l. 1774 blizu Kanala ob Soči, v naše mesto je prišel l. 1819).

Ko sem se odzvala povabilu in bila prisotna v Kajak centru ob podpisu pogodbe za brv čez Sočo in zaznala zadovoljstvo ob skorajšnji uresničitvi načrtov s konkretno pogodbo in pričetkom del povezovalnih kolesarskih poti med Slovenijo in Italijo, sem pomislila, ali se res vsi zavedamo te izredne danosti, ki nam je ponujena. Nameniti bi morali čim večjo pozornost zanimivostim našega mesta, tako posebnega v prostoru in času od svoje ustanovitve leta 1001 do današnjih dni.

Goriško zaledje sta bili Soška in Vipavska dolina. Z malo dobre volje in z nadgrajevanjem danih projektov bi lahko okrepili turistično ponudbo s Slovenijo, tudi s kulturnim in ne samo kulinaričnim pristopom. V Sloveniji in Avstriji so zelo pogosti pohodi z označenimi potmi, povezanimi z znanimi osebnostmi, kot so pisatelji, pesniki, znanstveniki, gorniki. Prav, ko sem v Solkanu opazovala načrt nove brvi čez Sočo, mi je prišlo na misel, da je slavni Goričan Valentin Stanič leta 1813 v Kanalu sam s pomočjo domačinov zgradil nov most čez Sočo, ker so prejšnjega porušile Napoleonove čete ob umiku. Ena izmed osebnosti, ki je zaznamovala 30 let Gorico na prebodu iz 18. v 19. stoletje, je bil Valentin Stanič, po katerem je poimenovano parkirišče za današnjim licejem Gabriele D'Annunzio v ulici Brass. Rodil se je leta 1774 v Bodrežu pri Kanalu ob Soči. Bil je človek izredne duhovne in fizične moči. Bil je odličen duhovnik, vzgojitelj, učitelj, pevec, pesnik, pisatelj, tiskar, knjigarnar, strokovnjak za kmetijstvo, mizar, kovač, zidar, naravoslovec,

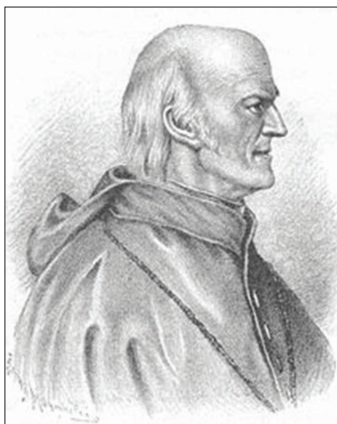
alpinist, zdravstveni izvedenec in velik človekoljub.

V goriško mesto je prišel pred 200 leti, in sicer 26. julija 1819. Bil je pobudnik za ustanovitev gluhomemnice in dosegel, da so jo leta 1840 tudi odprli. Od takrat je skoraj ves čas posvetil nesrečnim otrokom, se naučil jezika za gluhomemne, jih spremljal na izlete in neprestano zabaval in učil. Prav pri obnavljanju gluhomemnice na ulici Seminario, stavbe, ki stoji še danes, napol je skrita za zanemarjenim parkom, se je leta 1847 smrtno ponesrečil pri delu.

Za Gorico je bil izreden dogodek, da je leta 1846 ustanovil društvo proti trpinčenju živali po zgledu takih društev, ki so v tistem času nastajala v Evropi. Bilo je to prvo tako društvo v avstro-ogrski monarhiji in danes, ko je Gorica v Italiji, lahko rečemo, tudi prvo društvo za varstvo živali v Italiji. Pomisliti moramo, da je bilo takrat običajno ravnanje z živalmi kruto in nečloveško, tako pri kmečkem delu kot v klavnicah. Teleta in drobnico so zvezali in z glavo navzdol peljali v klavnico.

Za vzgojo ljudi in predvsem šolske mladine proti takemu ravnanju z živalmi je Valentin Stanič uredil priročnik v treh goriških jezikih, nemščini, slovenščini in italijanščini, ter jo delil med ljudi. Stanič je bil tudi pionir modernega alpinizma, ker je začel prvi opravljati vzpone sam brez vodnika in tudi v zimskih razmerah. Na Bavarskem so mu v hvaležen spomin postavili veliko ploščo z njegovim reliefom pri zavetišču pod vrhom Watzmanna - Mittelspitze, ki ga je prvi osvojil leta 1800. Na plošči je napis tudi v slovenščini, čeprav daleč od ozemlja, naseljenega s Slovenci.

V Gorici ta veliki mož nima niti ene spominske plošče, kaj šele kipa! Vprašujem Vas, ali ne bi bilo primerno ob 200-letnici Staničevega prihoda v Gorico pomisliti na postavitev spominskega obeležja morda na ulici Seminario pred nekdanjo gluhomemnico ali v Spominskem parku, kjer je bil pokopan na takratnem pokopališču.



Praznik za učence štandreške šole

Čitalnica, ustanovljena pred 150 leti



Foto DP

Po uspešni in odmevni prireditvi, ki je potekala 13. oktobra na ploščadi ob stavbi, kjer je spominska plošča, ki so jo domača društva postavila ob 100-letnici čitalnice, so se 15. oktobra tudi učenci štandreške osnovne šole Fran Erjavec poklonili ustanoviteljem čitalnice. Pred 150 leti je že delovala štandreška slovenska ljudska šola, ki je imela kar lepo število prijavljenih učencev. Štandrež je bil izključno kmečka vas, ki je leto pred čitalnico postala samostojna občina, ki je poslovala v slovenskem jeziku. Tudi cerkvena oblast je spoznala pomembnost štandreške skupno-

sti in iz kaplanije povišala Štandrež v vikariat. To je dalo verski skupnosti dodatna pooblastila. Takrat je bila cerkev edina pomembna stavba, večina danes sezidanih površin so bila skrbno obdelana polja in tudi nekaj gozdov. Štandreški kmetje so svoje pridelke prodajali tudi v Trst in na Dunaj. V Štandrežu se je rodilo in delovalo tudi nekaj pomembnih mož, ki so obogatili skupnost, da je lahko klubovala tudi zelo nenaklonjenim obdobjem. Vse omenjene ustanove so bile tesno povezane, saj je bil prvi učitelj Josip Komavec tudi prvi predsednik čitalnice, občinski tajnik in organist v štandreški

cerkvi. Njegova je bila zasluga, da so kmalu po ustanovitvi čitalnice ustanovili tudi pevski zbor, ki je poleg cerkvenih prepeval tudi ljudske pesmi. Z vsem tem sta učence seznanila Nataša Paulin in Damjan Paulin in jim svetovala, naj se pridno učijo, da bodo tudi oni postali pomembni na raznih področjih. Četa stotih učencev je iz šolskih prostorov prikorakala na prizorišče proslave in uvodoma pogumno in zavzeto zapela štandreško himno. Ko so spoznali pomen čitalnice, so s pesmijo končali spored prireditve.

DP

S 7. strani

Piker humor ...

Igralci pa tako izbrušeno izrisujejo svoje like, da vsa-ki pridobivajo še več polnokrvnosti in dovršenosti. Odlična igra nastopajočih je vžgala tudi štandreške gledalce, ki so jim namenili prisrčno, dolgotrajno ploskan-

je in tako, pa tudi s smehom, ki se je oglašal med samimi prizori, najbolj zgovorno izrazili, da so bili zelo zadovoljni s predstavo. Pred njo je publiko pozdravil Božidar Tabaj, perpetuum mobile in duša dramskega odseka iz Štan-

dreža, ki mu je pri srcu gledališko ustvarjanje in si zelo prizadeva za dober potek tega ljubiteljskega gledališkega abonmaja.

Prihodnja predstava bo v nedeljo, **27. oktobra 2019, ob 17. uri**. Gledališka skupina Brce iz Gabrovice bo uprizorila *Kraške intrige*, povzete po Goldonijevih Primorskih zdrahah, v režiji Andreja Zalesjaka, mladega člana SNG Nova Gorica.

Izlet PD Rupa - Peč v Cilento (2)

Čudoviti biserčki južne Italije

Dan kasneje so se v Salerno vkrcali na ladjo, ki jih je pripeljala do pomorskega mesta Amalfi, ki je bilo med 9. in 12. stoletjem pomembna trgovska sila v tem delu Sredozemlja, višek moči pa je doseglo v srednjem veku. Izletniki so uživali med plovbo ob obali, ki nosi ime "La divina costiera". V ličnem središču mesta stoji stolnica iz IX. stoletja, posvečena sv. Andreju, do katere se vzpenja mogočno stopnišče. Pročelje cerkve je okrašeno z mozaikom. V tej cerkvi so se izletniki zbrali pri sveti maši, kateri je sledil ogled prve cerkve in njenih zakladov ter oltarja, kjer so relikvije svetega Andreja. Ob koncu ogleda so se poslovili s pesmima *Marija mati ljubljenca* in *Marija skoz življenje*. Okusno kosilo so imeli v restavraciji, ki jo upravlja simpatični domačin. Ob dobri hrani so izletniki zapeli in se veselili v družbi gostoljubnega upravitelja restavracije. Popoldan je bil namenjen nakupom spominkov in sprehajanju po ozkih ulicah. In že je nastopil čas vrnitve in plovbe do Salerno, kjer jih je čakal avtobus, ki jih je peljal do Paestuma. Namestili so se v izvrstnem hotelu, v katerem so jih sprejeli z napitnico in okusno večerjo. Po večerji sta dva izmed udeležencev izleta zaigrala na klavir nekaj uspešnic iz italijanske in slovenske glasbene pop zakladnice. Ostali izletniki so jim prislusnili in se ob glasbi in petju spustili.

Naslednji dan so si v spremstvu lokalnega vodiča Emilia ogledali arheološki park z ostanki antičnega mesta Paestum. V tej čudoviti dolini med morjem in gorami so Grki našli najboljše pogoje za ustvarjalnost. Ogled je bil namenjen trem izredno dobro ohranjenim dorskim templjem, posvečenim Heri, Ateni in Neptunu iz leta 450, 500, 550 pr. Kr. Vidne so številne pomembne stavbe, vse obzidane z mogočnim 5-kilometriskim obzidjem izpred 2500 leti. Po večurnem zanimivem ogledu so se odpravili še na ogled sirarne in hlevov ter na pokušnjo z možnostjo naročila znamenite kampanjske mocarele (mozzarella di bufala). Celoten popoldan je bil namenjen počitku in razvajanju na plaži ali v bazenih hotela. Po večerji so se udeleženci s turističnim vlakcem peljali do mesteca Capaccio in uživali v čarobnem vzdušju, ki so jim ga v noči nudili razsvetljeni templji.

Peti dan so se zjutraj odpeljali v nekaj kilometrov oddaljeno mestce Agropoli. Obisk mesteca z zanimivo preteklostjo so začeli v samem centru in nadaljevali proti stopnišču, ki vodi v zgodovinski del mesta. Vstopili so skozi portal iz leta 500. Številne ulice in stopnice vodijo mimo cerkve zavetnikov sv. Petra in Pavla in Marijine cerkve do gradu iz VI. stoletja. Po kratkem postanku na gradu in ogledu razstav lo-



kahlnih umetnikov so že zapustili Agropoli in se odpeljali naprej do kraja Castellabate, majhnega biserčka cilentske obale. Eno najlepših srednjeveških naselij v Italiji stoji na strateški točki z razgledom na morje in na Sorentski zaliv z otokom Capri v daljavi. V zadnjih letih je naselje postalo slavno po zaslugi

li priložnost, da so si na lokalni tržnici nakupili različne tipične krajevne dobrote, kot so olje, paradižnikova mezga, razne slaščice, zelišča, sadje in zelenjavo. Sledila je vožnja po notranjosti pokrajine Cilenta, vpete v krasno naravo, obdano z gorskimi verigami. Po prihodu v mestce Palinuro, ki je ime dobilo

snemanja filma Benvenuti al Sud. Tu stoji grad Castello dell'Angelo iz leta 1123. Po tipičnem kosilu z ribjimi specialitetami v samem jedru naselja so si privoščili še sprehod po mestu Santa Maria di Castellabate. Do večerje je preostalo še nekaj časa za počitek, sončenje in kopanje v morju. Večerji v hotelu je sledila animacija z glasbeno zabavno vsebino, ki se je spremenila v pravi "Pokaži, kaj znaš", v katerem so vsi uživali in sodelovali pono v noč. Šesti dan so namenili zanimivemu ogledu kraja Acciaroli, ki je poznan po naravnem pristanišču. Naseljen je bil že v 12. stoletju in šteje približno 2.000 ljudi. Izletniki so izkoristi-

li priložnost, da so si na lokalni tržnici nakupili različne tipične krajevne dobrote, kot so olje, paradižnikova mezga, razne slaščice, zelišča, sadje in zelenjavo. Sledila je vožnja po notranjosti pokrajine Cilenta, vpete v krasno naravo, obdano z gorskimi verigami. Po prihodu v mestce Palinuro, ki je ime dobilo po enem izmed članov legendarne Enejeve posadke, in krajšem ogledu obmorskega mesteca je sledil čas za nakup in svatovsko kosilo s torto za sladič. Veselo razpoloženje izletnikov se je nadaljevalo tudi po kosilu, ko so se s kombiji podali do pomola, kjer so jih čakali majhni ribiški motorni čolni, ki so jih odpeljali na plovbo ob obali. Morje je bilo mirno, nekateri pogumneži so kar skočili v modrino morja. Pravo presenečenje je bil tudi ogled jame Grotte Azzurre; ime je dobila po barvi, ki jo oddaja modrina morja ob sončni svetlobi, ki pronica skozi odprtino v višini morske gladine. Zadnji večer so se po večerji zbrali ob bazenu hotela in si nazdravili v pozdrav. Naslednje jutro jih je že čakala dolga pot proti domu. Družba je bila vesela, šofer zelo sposoben, tako da so kilometri kar tekli, ne da bi se zavedali. Po poti so si sledili občasni postanki z vedno prisotno domačo okrepčevalnico. V okolici Siene pa je bilo še zadnje kosilo. V Padovi so se poslovili od prijaznih sopotnikov, simpatičnega šoferja in neutrudne vodje izleta Patrizie. Letošnji izlet je bil zanimiv in uspešen po zaslugi izletnikov, ki so složno kot družina sledili programu. Seveda gre zahvala vsem, ki so se potrudili in skrbeli, da je vse potekalo v redu in obenem še zabavno, ne nazadnje pa prav gotovo spremljevalki Patrizii, ki je skupaj s sodelavko Susano oblikovala odličen program in izpeljala nepozaben izlet.

/konec
Udeleženka Jožica Šinigoj

Nasprotovanje zasebnim osnovnim šolam, ker širijo krščanstvo

Incidenti in napetosti v vrhovih države!

V Sloveniji so prvič po ustanovitvi države začeli v tako velikem obsegu nastajati spori, polemike, obtožbe in drugi incidenti v dveh vrhunskih organih oziroma ustanovah države, na ustavnem sodišču in v slovenski varnostnoobveščevalni agenciji, poimenovani SOVA (incident pomeni nepričakovan in neprijeten dogodek, ki prekrine normalen potek kakega dejanja, dela, op. a.) Obe ustanovi sta se v javnosti in politiki osramotili in izgubili velik del svoje verodostojnosti, kar seveda povzroča tudi slabljenje in ugled domnevno pravne države. Na ustavnem sodišču so na podlagi izvirnih dokumentov, ki jih je na svojem portalu objavil časnikar, urednik in politični analitik Bojan Požar, zaznali, da je dr. Matej Accetto, ustavni sodnik od leta 2017, zdaj pa je tudi podpredsednik tega sodišča, aktivno sodeloval pri pisanju programa in bil svetovalec Stranke Mira Cerarja, v obdobju pred parlamentarnimi volitvami leta 2014. Kljub temu je kot ustavni sodnik odločal oziroma soodločal v primerih, v katerih je bila udeležena že omenjena nekdanja Stranka Mira Cerarja. Ni se torej izločil iz postopkov, kot to določa zakon. Njegovo ravnanje so podprli drugi ustavni sodniki, vključno s predsednikom Rajkom Knezom. Namesto pravne presoja celotnega primera so

začeli kritizirati in uprizorili pravo kampanjo zoper ustavnega sodnika, Ddr. Klemena Jakliča, ker je opozoril na nezakonito ravnanje ustavnega sodnika dr. Mateja Accetta in spornost celotnega postopka. V izjavah njegovih kolegov, ustavnih sodnikov, in nekaterih politikov sedanje vladne koalicije, je Ddr. Klemen Jaklič nenadoma postal "janjšit", kar naj bi pomenilo, da je privrženec Janeza Janše in njegove politike. O obravnavani aferi na ustavnem sodišču zdaj poteka razprava pravnikov in politikov, prevladni mediji pa o incidentih in nesoglasjih na ustavnem sodišču sploh niso poročali oziroma podrobneje obvestili slovensko javnost.

V primeru SOVE pa je primer nemara še bolj aktualen in bo lahko imel večje razsežnosti. Direktor te varnostnoobveščevalne službe Rajko Kozmelj parlamentarni komisiji za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb noče izročiti podatkov in pojasniti postopka o zaposlitvi gospe Nataše H. domnevne znanke premierja Marjana Šarca. Tako se je zgodilo, da parlamentarni organ ne more nadzorovati izvršilnega, kar je Sova, kar je seveda protiustavno in nezakonito ravnanje, ki ga je podprl tudi predsednik vlade Marjan Šarec.

Glede primerov na ustavnem sodišču in v varnostnoobveščevalni službi bodo zagotovo morali

biti sprejeti ukrepi za odpravo stanja in sedanjih razmer, kar je lahko povezano tudi z zahtevami, ki jih navajajo organizatorji vseljidskega protesta z naslovom Rešimo Slovenijo, kjer napovedujejo nove akcije in zahteve. Nastaja nujno vprašanje, kdo bo popustil v svojih zahtevah in stališčih in kdo bo ukrepal. Najbrž pa se ne bo uresničilo tisto, za kar se zavzema Aljuš Pertinač, voditelj televizijske oddaje Faktor na TV 3. On takole razmišlja: "Premier ima prijateljico, ki ji je preskrbel službo tajne agentke, zaposlitev, do katere ni upravičena in zanjo ne izpolnjuje pogojev (takšna je trditve omenjenega televizijskega voditelja, obstajajo pa tudi drugačna mnenja, na primer, da je omenjena gospa zgolj znanca predsednika vlade. op. a.). Če ne želimo postati druga Srbija, kjer nas bodo prorežimski mediji pričevali, da je Slovenija vodilna država tudi v širšem okolju, ko nas bo oblast sprla z vsemi sosedi in bomo prejeli samo 150 evrov pokojnine. Da to preprečimo, je treba odstaviti predsednika vlade Marjana Šarca in Damirja Črnčeca, državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade in njegovega svetovalca za nacionalno varnost".

Aktualen, morda bolj kot nekatere drugi, je primer zasebnih osnovnih šol, ki bi jih Stranka



Alenke Bratušek kar ukinila, čeprav bi za to morali spremeniti ustavo. Jože Kurinčič, upokojeni profesor na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani, je v svoji analizi o zasebnih šolah, objavljeni 12. oktobra v časniku Delo, ugotavljal: "Vprašanje o zasebnih šolah je treba iskati na področju ideologije oziroma pojmovanja o vlogi države. Zdi se, da se nasprotniki zasebnih šol bojijo, da bi izgubili ideološki monopol, kakršnega je vzpostavil minuli režim in se je v šoli v veliki meri ohranil od današnjih dni. Zagovorniki krivične zakonodaje do otrok v zasebnih šolah sicer skrbno pazijo, da so politično korektni, vključno z Jernejem Pikalom, ministrom za izobraževanje. Zatrjujejo, da jih zasebne šole prav nič ne motijo, da jih ne motita niti vera in Cerkev, da so za enakost javnih (državnih) in zasebnih šol. A v svojih izjavah niso enako pazljivi. Nekaterim se zareče. Tako je poslanec Franc Kramar v državnem zboru dejal, "da ga pri vsej stvari moti vera". Njega in njegove moti, "da so v učilnicah križi, da se pred začetkom pouka moli, da učitelji poučujejo tako, da učenci ohranjajo ali celo poglobljajo krščansko vero pridobljeno od

staršev". Peter Brodrič pa je v sobotni prilogi časopisa Delo zgrožen opozoril, "da zasebne šole širijo krščanstvo". Kot da je to vnebovpi-

jo greh. Različne odmeve vzbujajo napoved glavne direktorice časnika Delo, Nataše Luša, in večinskega lastnika tega časopisa, poslovneža, nagrajenca Gospodarske zbornice Slovenije in politika, Stojana Petriča, da bodo odpustili kar okoli 30 % zaposlenih, od tega 50 časnikarjev in urednikov. Glavna direktorica je o razlogih objavila daljši komentar, že v naslovu pa se je vprašala *Časopis, kdo bo tebe bral*. Zaskrbljenost zaposlenih, ki se bojijo izgube dela, je velika in seveda razumljiva. Navajam, da so se v osrednjem slovenskem dnevnem časniku še pred kakšnim letom hvalili, da imajo en milijon

200.000 bralcev, časopis pa je izhajal z geslom, "da vedeti več, pomeni imeti moč". Zaradi zmanjševanja naklade in finančnih težav bo Delo v prihodnje izhajalo samo štirikrat na teden, časnika pa tudi ne bodo več odvažali v bolj oddaljene in manjše kraje. Zaskrbljenost pred mogočo izgubo zaposlitve je nastala tudi v ljubljanskem časniku Dnevnik in v mariborskem časopisu Večer. Ta časopisa naj bi se domnevno kmalu združila v skupno gospodarsko družbo.

In še naslednje izvirno mnenje zgodovinarja in političnega analitika. Dr. Stane Granda je v slovenskem katoliškem tedniku Družina ob analizi vseljidskega protesta z naslovom *Rešimo Slovenijo*, menil tudi naslednje: "Naša prihodnost nista 'Janša' ali 'Nejanša', kot je sporočilo že nekaj vlad, ampak, ali bomo živeli tako, kot smo to zastavili ob osamosvojitvi Slovenije, ali pa bomo postali otok bede in ideološke okostenelosti. Zato reševanje naše države ne more potekati pod geslom za in proti Janezu Janši, za katerim se je v bistvu vedno skrival negativen odnos do naše osamosvojitve".

Marijan Drobež

Komisija Državnega zbora Republike Slovenije

Več sredstev uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu

Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je 10. oktobra na seji seznanila s predlogoma proračunov za leti 2020 in 2021. Za urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je predvidenih 9,5 milijona evrov za leto 2020 in prav toliko za leto 2021. Poslanci so se zavzeli, da bi urad dobil več sredstev.

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter Jožef Česnik je v predstavitvi predlogov izrazil zadovoljstvo z dodeljenimi sredstvi, ki se bodo prihodnje leto v primerjavi z letošnjim povečala za dobrih deset odstotkov. Želje so po njegovih besedah večje od zmognosti, bodo pa s temi sredstvi izvajali programe, ki so jih začrtali. Denar bo namenjen predvsem kulturi, civilni družbi, nevladnim organizacijam in programu Slovencev v zamejstvu in po svetu, je navedel Česnik.

Na uradu geografsko večji poudarek dajejo zamejstvu, pri čemer pa ne zanemarijo izseljencev po svetu, je povedal minister. Glede položaja slovenskih avtohtonih narodnih skupnosti v sosednjih državah je opozoril na politične pritiske na slovensko skupnost v Italiji, ki bo z zmanjšanjem števila poslancev v italijanskem parlamentu težko prišla do svojega zastopnika v Rimu.

Spomnil je, da je Italija obljubila, da bo prihodnje leto ob 100. obletnici požiga Narodnega doma v Trstu slovenski narodni skupnosti vrnila to poslopje. Italijanska stran je po njegovih besedah zagotovila, da bo zgradbo vrnila v takem stanju, da jo bodo lahko takoj uporabljali. Če ne bo tako, "bomo morali na uradu brskati po predalih in najti kakšen dodaten evro, da pomagamo dom usposobiti in narediti funkcionalen za slovensko skupnost", je dejal minister. Glede položaja slovenske narodne skupnosti v Avstriji je Česnik

dejel, da bodo na Dunaju dobili novo vladno, kako se bo ta obnašala do manjšine, pa še ne vedo. So bile pa vlade do zdaj po njegovih besedah izredno skope pri dodeljevanju sredstev slovenski skupnosti na avstrijskem Koroskem in Štajerskem. Podobno je tudi na Hrvaškem, Madžarska pa bo slovenski manjšini v Porab-



ju dodelila več sredstev, saj si v Budimpešti želijo razvijati to območje.

Člani komisije so v razpravi pozdravili dejstvo, da bo Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu v prihodnjih dveh letih dobil več sredstev, a so se hkrati zavzeli, da bi država za Slovence zunaj meja matične države namenila več denarja.

Opozicija je predlagala sklep, da bi v proračunih za prihodnji dve leti uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu zagotovili dodatnih pet milijonov evrov za leto 2020 in deset milijonov za leto 2021. Predlog sklepa je bil zavrnjen s petimi glasovi proti štirim. Koalicijski poslanci so poudarjali, da je proračun zaprt in da bo možnost za zvišanje sredstev ob rebalansu.

Poslanci so vlado tudi pozvali, naj stori več za to, da bi Slovenci dobili svoje zastopnike v parlamentih sosednjih držav, tako kot ju imata italijanska in madžarska manjšina v državnem zboru. V opoziciji pa so se znova zavzeli tudi za zastopstvo Slovencev, ki živijo zunaj meja matične države, v slovenskem parlamentu.

Ostaja še problem

Slovenska identiteta

Starejši gospod mi je dejal: "Slovenija ni več to, kar je bila nekdaj, veliko je napravil komunizem, preostalo globalni pritiski". V trku civilizacij se zdi, da ni mogoče govoriti o nacionalni identiteti. In sploh naj bi bili nacionalni problemi in meje preseženi. Vendar Brexit in težave med narodi oziroma državami EZ in tudi med svetovnimi silami govorijo o nasprotjem. Zdi se celo, da nacionalni interes, in ponos, včasih kar svojevoljnost otežujejo učinkovito delovanje Evropske unije. Države, ne le Anglija, pač pa tudi nove članice, kot Hrvaška, Madžarska ali Poljska vztrajno uveljavljajo svoje interese in zdi se, da imajo večjo težo kot tiste, ki tega ne znajo, ker imajo težave z lastno identiteto. Med zadnje sodi tudi Slovenija, ki slabo opravlja proces demokratizacije in se počasi izvija iz primeža totalitarnih vzorcev, tone v korupcijo in naši uradniki v Bruslju ne znajo ali pomanjkljivo uveljavljajo interese Slovencev, podobno kot jih niso politiki v nekdanih državah.

Vzrok nista le slovenski manjvrednostni kompleks in težava samopodobe. Identiteto Slovencev je načel kulturni boj, v katerem so liberalci – za njimi pa z njihovo pomočjo komunisti – naredili vse, da bi prišli na oblast, ne glede na to, ali zato slovenska bit propade. Liberalci so za prevlado nad konservativno krščansko večino bili pripravljeni tudi prodajati slovenstvo na Dunaju, nato v Beogradu, komunistom pa je bilo glavno, da sami zavladajo. Posledice so težava političnih sil za sodelovanje pri uveljavljanju slovenske politične, gospodarske, socialne in kulturne samobiti. To kaže odnos odgovornih do slovenskega jezika, pa tudi izrivanje versko-kulturnega in narodnostnega izročila iz kulturnih, političnih, gospodarskih, medijskih in vzgojnih procesov. V tem smislu je sin



Sicer se nismo pregrešili zoper tuje narode, kvečjemu med revolucijo zoper samega sebe. Maščevanje nad Italijani ali Nemci (Kočevarji, nemški potomci na Škofjeloškem) ni bilo nacionalno, pač pa razredno, zato v fobjah niso le Italijani, pač pa "razredni sovražniki". Pred vojno je Ehrlich opozarjal: "V teh usodnih dneh je prav naloga Slovenske dijaške zveze, da združi vso slovensko mladino pod trojnim praporom zvestobe do vere, do naroda, do domovine. Proti zlovesti rase in krvi, ki poveljujeta eno raso nad drugo, proti zlovesti razrednega boja in diktature proletariata oznanjamo blagovest miru, pravice in ljubezni ter upamo, da bodo duhovne sile zmagale nad surovimi

likvidatorja zatrdil, kako naj bi bilo dobro, da je uspelo postkomunistom zadržati Cerkev stran

od šole. Za ene naj bi bilo celo bolje, da nas preplavijo tujci, kakor da bi vključili in gojili krščansko-narodne temelje. Zato domnevno zavzemanje za begunce, čeprav jim za ljudi v stiski ni mar, da bi jim pomagali, pač pa da bi bila Slovenija še manj slovenska. Torej je slovenska identiteta problem, čeprav smo se vso svojo zgodovino borili za preživetje ob sosednjih narodih na križišču treh evropskih družin narodov, a nam to ni utrdilo dovolj samostojnosti, da bi ohranjali svoja izročila, ne pa se le prilagajali drugim.

fizičnimi silami. Zato naj Slovenska dijaška zveza pospešuje med svojimi člani notranje življenje in goji kreposti". Te "surove fizične sile" so potrgale korenine vere, narodnosti in domoljublja. Vse to vpliva na negotovost slovenske identitete, zaradi česar slabo branimo svoje temelje in se borimo zoper krščanska izročila, iz katerih smo nastali. Ne glede na potrgane korenine v polpreteklosti in globalne izzive sedanjosti je za Slovence – kot tudi za Evropejce krščanstvo sestavni del naših temeljev. V razsvetljenstvu so se na krščanskem izročilu človeka, ustvarjenega po Božji podobi, oblikovali temelji evropskim ustavam, ki naj varujejo človekovo dostojanstvo in njegove pravice. Zato so bili "… naši očetje modrejši od

vojskovodij in politikov. Namesto mejnika so postavili na otok med tremi narodi cerkev. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne loči, marveč jih združuje. Danes je tak mejnik vsa naša domovina ..." Ehrlich je to dejal leta 1933 na Višarjah. Kaj torej po mukah revolucije in izzivih globalizacije ostaja, če cerkev in krščanstvo nista več ne slovenski ne evropski povezovalni kamen? Kaj mi oziroma nam torej še pomeni krščanstvo? Morda se kdo tolaži s tem, da lahko danes to najde v drugih duhovnih izviroh: v islamu, budizmu, lamaizmu ali v čem podobnem. A

zavedati se mora, da je za to potreben dolgoročni duhovni napor, sicer ostane samo prisila, ki ponavadi žrtvuje ljudi. To pa že poznamo iz zgodovine. Kot v ekologiji ne moremo uspeti brez zavzetega in zahtevnega odrekanja, tako tudi duhovne zgradbe ni moč graditi brez duhovnih naporov. V obeh primerih pa gre za vprašanje preživetja. Če Bog ni več Bog, tudi človek ni več človek, je zatrdil Marjan Rožanc. Osebnost in narodno identiteto gradimo z dialoškimi napori med seboj, s svojo preteklostjo in njenimi izročili, ki nas odpirajo tudi Bogu, da bi bil človek bolj človeški, bolj gotov vase in v svojo narodno skupnost kot sestavni del njegove identitete.

Janez Juhant

Katja Ferletič



STARE JEDI V NOVIH LONCIH (57)

Rožna Dolina je naselje, ki se razprostira vzdolž 4 km dolge istoimenske doline, ob cesti Gorica-Ajdovščina. Naselje sega od

Ajševce do meje z Italijo in ga omejujejo na južni strani pobočje Stare Gore in Markovega hriba, na severni strani pa gozd Panovec. Na tem kraju sta ob križišču cest blizu nekdanjega mejnega prehoda po drugi svetovni vojni zrasli stanovanjska četrt in vrsta trgovsko gostinskih objektov. Med prvo svetovno vojno se je območje nahajalo neposredno za prvimi bojnimi linijami znamenite soške fronte, v času avstrijske vladavine pa so se prebivalci iz našega goriškega prostora znali ustrezno organizirati, saj je bil ta kraj priljubljen za rekreacijo takratne gospode iz bližnje Gorice in ostalih vasi. Rožna Dolina je bila obmestno kopališče, zimsko drsališče, izletniška točka, ki je privabljala ljudi, ti pa so prihajali peš, s kolesi, z vozički na konjsko vprego in z omnibusi, ki so štartali s postaje pred goriškim gledališčem na Korzu. Počitniška zabavišča, gostišča, restavracije s celodnevno oskrbo so bogatim nudili vse potrebne udobnosti.



Waneka, ki je že novembra 1894 imel telefon, povezan s telefonsko centralo v Gorici. V neposredni bližini, ob Panovcu, je bila tudi gostilna Tivoli, nekdanja poletna rezidenca goriških grofov Lanthieri, kjer so gostom stregli s sveže pomolzenim mlekom, mrzlimi jedmi in pijačo, otroci pa so imeli na razpolago igrala. Ob pomembnih praznikih je v tem kraju nastopal tudi mestni vojaški pihalni orkester, v hotel Belpogio pa so zahajali igralci, poklicni hazarderji in moški, ki so iskali žensko družbo. Vsi obiskovalci, ki so preživeli praznični dan ali počitnice v Rožni Dolini, so se srečno vrnili domov, le od časa do časa se je vnel kak prepir med gospodi, ki so pregloboko pogledali v kozarec.

V tem magičnem kraju je bilo v poznem 19. stoletju zelo pestro: obiskovalci so tukaj iskali in našli najrazličnejše vrste zabave, ukvarjali so se s športom in uživali ob odličnih jedeh. "Tu so še sledovi mogočnih poslopij nekdanjih fevdalcev, med njimi graščina Pikol grofa Kristalnika, ter nekdanje gostišče in za-

bavišče Tivoli. Gostišče s parkom, last češke družine Wanek, je bilo v 1. sv. vojni uničeno, umetno jezero pa izsušeno" (iz knjige Nekoč je bilo; stare razglednice goriške dežele in Zgornje Vipavske doline). V jezeru pod Pikolom so v času

Avstro-Ogrske nabirali lokvanje in jih pošiljali na dunajski dvor, pred prvo svetovno vojno pa so v tem kraju tudi dresirali konje. V krčmah in gostilnah so turistom, pohodnikom in kolesarjem ponujali najrazličnejše specialitete: blekce, "njoke", golaž, zajca, žabe, zna- ne klobase s sladkim in pekočim hrenom, kuhane štruklje, kuglofe,

"gubance", šnite, "štraube" in "Kaiserschmarrn" - šmorn. Da bi se vživali v praznično vzdušje, ki je popolnoma prežemalo Rožno Dolino v času pred prvo svetovno vojno, smo doma pripravili sladek šmorn, saj žab, ki se v poletnem času hrupno in množično zbirajo ob Vipavi za našo hišo, nismo imeli na razpolago.

"KAISERSCHMARRN" - ŠMORN

Sestavine:

6 jajc, ščepec soli, približno 250 ml mleka ali tekoče smetane, 150 g moke, 50 g sladkorja, 50 g masla, 50 g rozin, sladkor v prahu.

Priprava:

Vskledi dobro zmešamo rumenjake, moko, mleko in sol. Beljake stepemo v trd sneg, v katerega počasi damo sladkor. Sneg počasi vmešamo v rumenjake in ostale sestavine. V veliki ponvi raztopimo maslo, nato vlijemo testo, na površje potresemo rozine, pokrijemo in pečemo na zelo nizkem ognju. Šmorn obrnemo in popečemo še na spodnji strani, nato ga zrežemo na koščke in pustimo v odkriti ponvi, da se malo posuši. Šmorn potresemo s sladkorjem v prahu in serviramo še vročega z žličko marmelade. Bog žegnaj!



Med poletnimi počitnicami so otroci radi zahajali v ta kraj, iskali so zelene hrošče in druge žuželke, nabirali jagode in robidnice, kopali so se v hladnih vodah Vrtojbi in umetnega jezera Hilmteich, ki je nekoč bilo na tem mestu in ga je napajal potok Liskur. Pozimi pa so se mladi in starejši obiskovalci radi drsali, ko je vodno površino prekrila čvrsta plast ledu. V božičnem času so na vratih mestnih kavarn in slaščičarn obešali reklamne letake, na katerih je pisalo, da je v Rožni Dolini odprto drsališče: nekateri obiskovalci so drsali na notah živahnih dunajskih valčkov in drugih skladb, ki jih je v živo igral pihalni orkester, ostali pa so si privoščili dimljene klobase s hrenom in svetlo avstrijsko pivo v ogretyh šotorih. Včasih so na tem zimskem, ledenem drsališču organizirali celo ples v maskah. V poletnih mesecih so se ljudje v tem kraju radi sprehajali, si ogledovali stojnice, igrali na karte, sedeli na klopih in uživali. Tudi krčme in gostilne z mizicami in klopi v zunanjih, lepo urejenih prostorih so bile zelo privlačne. Še posebno znana je bila gostilna Bajta, kjer so ponujali kozice in cvrtega piščanca ob požirku žlahtne kapljice iz dvolitrskega "ferala". Ljudje so radi naveli čoln in pluli po Hilmteichu, kosili tudi v zelo obiskovani restavraciji Sans Souci ali v "Caffe" - restavraciji Hilmteich, gostinskem rekreacijskem objektu podjetnega češkega lastnika Franza

V sovodenjski telovadnici Predstavitev športnih skupin: skupno 130 mladih!



ŠZ Soča je v soboto, 12. oktobra, v telovadnici v Sovodnjah predstavilo svoje ekipe in sponzorje športne sezone 2019/20.

Na igrišču se je zvrstilo kar 130 atletov, ki delujejo v raznih skupinah: splošna motorika (vrtec), S3 volley, dečki U12, deklice U12, dečki U13 3x3, U14 in U16 ter U18 dečki in deklice, 1. divizije dekleta in moška D lige! Skupine trenirajo in igrajo v telovadnici v Sovodnjah in v Slovenskem špor-

tnem centru M. Špacapan v Gorici.

Predsednik odbojarske zveze Fipav Trst Gorica Paolo Mania' je v pozdravnem govoru pohvalil SZ Soča za tako razvejeno dejavnost, saj je eno redkih društev v deželi, ki goji tako moško kot žensko odbojko s tako zavidljivim številom atletov in je v ponos krajevni Fipav. Predstavniki ZŠSDI Rajko Petljan in občinska odbornica za šport Občine Sovodnje Ljubica Butkovič sta čestitala SZ Soča za

skrb, požrtvovalnost in uspehe pri delu z mladimi odbojkarji.

Predsednik Igor Tomsic je izpostavil, da kljub porastu števila atletov ostaja glavni namen društva nuditi otrokom možnost rasti v zdravem okolju s posebno pozornostjo do slovenskega jezika. Vsi trenerji (jih je kar 10!) so opravili trenerski izpit pri odbojarski zvezi Fipav in so v glavnem domačini.

Sledila je bogata zakuska, ki so jo pripravili starši otrok.

SNG NOVA GORICA Teatr Osobnjak Sankt Peterburg

Slovensko ruska predstava ÖS

Kot so sporočili iz Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, je bila v soboto, 28. septembra 2019, v Sankt Peterburgu premiera koprodukcije predstave ÖS, ki jo je SNG Nova Gorica sooblikovalo z ruskim gledališčem Teatr Osobnjak Sankt Peterburg. ÖS je eksperimentalna predstava po motivih zgodbe iz zbirke Obrnjena rokavica srbskega pisatelja Milorada Pavica. Delo je režiral Aleksej Obrazcov. V slovensko-ruski zasedbi nastopata Maja Poljanec Nemec in Kristina Skvarek, na ruskem odru se jima pridružil Andrej Žukov, na slovenskem pa se bo Janez Starina, nekdanji član SNG Nova Gorica oz. Mestnega gledališča ljubljanskega. Novogoriška premiera uprizoritev bo na malem odru SNG Nova Gorica 6. novem-

bra 2019. Živimo življenje vseh prebivalcev tega sveta, le svojega ne. A v redkih trenutkih čutimo svojo os, ki se ne ozira na ostalo človeštvo in nam govori, kam naj gledamo in kaj naj mislimo. Svet lahko pogledamo skozi Obrnjeno rokavico; zgodba se lahko obrne v katerokoli smer, v njej se lahko zgodijo kakršnikoli dogodki, svet se lahko obrne navzven ali tudi ne. Vse lahko razumemo, brez analize in perspektiv, brez politike in sociologije, brez sovraštva in ljubezni. Le opazujemo svojo os. Sinteza multimedijskih in dramskih elementov v predstavi ÖS prevaja v sodobni jezik dialog dveh mističnih likov; v njem se plete mreža iz vraževerij, ki se le na prvi pogled zdijo arhaična. Iracionalno gledališče v naših težkih



časih združevanja in ločevanja kultur prispeva k nastanku misli o skupnosti ljudi in svetov, ki so na videz nezdržljivi. Skupni projekt dveh držav omogoča, da se na enem odru združijo dediči dveh različnih kultur, različnih miselnosti. Dve igralki z na videz naključnimi podobnostmi v biografijah, vsaka z lastnim notranjim življenjem in jezikoma, ki si očitno nista podobna, ustvarjata svet, ki ga je mogoče le gledati, poslušati in občutiti. Igralki raziskujeta in spoznavata točko ustvarjanja misli, ki ne pozna jezikovnih in socialnih ovir.

IK

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (264)

Izgorelost in naturopatske rešitve (2)

O izgorelosti so začeli pisati leta 1974. Od takrat se je težava razširila, tako da je zdaj kar 40 % svetovne delovne populacije izgorele. Med njimi je tudi veliko medicinskih sester, zdravnikov itd. Viri: Michalsen & Hillert, 2011; Tummers et al., 2002; Viotti et al., 2012; Violante et al., 2009.

Kot sem že napisala, naturopat ne postavlja diagnoz. Oseba, ki je izgorela, pa danes diagnozo težko dobi, saj zdravniki nimajo veliko izkušenj s tem. Lahko si pomagajo z izvidi, na katerih so lahko vrednosti serotonina in prolaktina motene, ni pa to pravilo. Energetsko se pa lahko veliko postori.

Kako si pomagamo z naturopatijo? V 10-letni naturopatski delovni karieri sem imela že veliko primerov izgorelosti odraslih in otrok. Spomnim se gospe, stare 55 let, ki je izgorela zaradi preveč obremenitev v službi. 3 leta je delala po 12 ur ali še več na dan. Zdravniki so jo zdravili z antidepresivi, a ni pomagalo. Vseeno se je počutila utrujeno, prazno, brez energije, same sebe ni prepoznala več.

Hrana mora postati naše zdravilo. Hrana, ki odpravlja izgorelost, je energetsko močna hrana, ki NE vsebuje ogljikovih hidratov.

Tudi otrokom se zgodi, da jim zmanjka energije, da se jim nič več ne da, da so izgoreli. Pri dekletih v tem primeru zmanjka menstruacija. Kaj nam pomaga, da pridemo na zeleno vejo? Energetsko močan jedilnik z veliko beljakovinami in zelenjave.

Prva stopnja stresa se kaže, ko oseba - telo še lahko kljubuje prvi stopnji stresa. Takrat je pupila - zenica široko razprostrta (glej sliko 1), kar pomeni, da oseba še ni izgorela, ampak bo, če se bo takšno stanje nadaljevalo. Nadledvična žleza kljubuje stresu in proizvaja veliko adrenalina in kortizola (hormona stresa). S tem se povezuje stari

slovenski rek: "Strah ima velike oči". Nato nastopi druga stopnja stresa, ko telo kloni pred dolgotrajnim stresom in mu ne more več kljubovati; takrat je oseba izgorela. Takrat se oseba ne prepozna več, nima nobene moči in tudi volje nima, da bi karkoli počela. Ne vidi več smisla v življenju. (Glej sliko 2)

/ dalje
www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TVOO

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.



Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. oktobra 2019, ob 13. uri



Vsi mladi sanjajo, kako bodo preobrnili svet ... (2)

Kozarci in dim za "šankom"

Na prijatelja, ki mi je svetoval, naj izklopim računalnik in naj se z družbo raje shajam v gostilni, sem se spomnila neke jeseni, ko sem pešabila po avstrijski Koroški. Polja že pospravljena, zlato rumena tišina, ki se spaja z obzorjem, vasi, v katerih so lični vrtovi in balkoni še polni cvetja. A pridih zime je vendarle čutiti nekje v ozadju. Jesen je najlepši čas za pohodnike. Zrak je čist, razgledi se spajajo z otožnostjo minevanja, tišina lajša korak. Jesen je čista in tiha kot hrepenenje korakov v neznano. In takega jesenskega dne sem nekje nedaleč od Karavank zašla v majhno vasico, kjer sem pred rumeno stavbo opazila parkirane avtomobile. Vaška gostilna, taka, ki ostane v srcu. Ko sem odprla stara, skoraj že dotrajana vrata, je škripanje kmalu ugasnilo v tiktakanju starinske ure. Na oknu je žarek lovil prah in dim je legal na mizo, kjer je prazen kozarec čakal, da ga nekdo odnese v kuhinjo.

Korak je zastal v času in ujela sem se v vprašujoče poglede domačinov, moških, ki so kadili naslonjeni na "šank". Ura je bila deset, morda že enajst, morda je celo manjkalo nekaj do poldneva. Čas za malico, za počitek po delu na polju, čas za klepet. Za prijatelje. Čas za gostilno. Na vasi pomeni gostilna veliko. Menda vse, kajti vse do rumenega obzorja segajo samo polja in brazde. Vsepovsod vonj po komaj razorani zemlji. Dela je preveč, da bi tistih nekaj prostih ur sameval doma. Večeri so dolgi, dnevi včasih še daljši. V koroških gostilnah se je čas ujel v pajčevine. Zdaj, ko pišem o gostilnah in "šankih", se v avstrijskih lokalih še vedno lahko kadi. Še za nekaj tednov, do novembra. Do prvega novembra pravzaprav. Potem bo tudi Avstrijo preplaval tisti evropski navidezni, skoraj hinavski red, tista navidezna morala, ki niza v življenje preprostih ljudi

prepoved za prepovedjo, a dovoljuje velikim lobijem, da nas na veliko zastrupljajo. Avstrija mi je pri srcu, ker se



vsem tem absurdnim prepovedim upira. Tudi prepovedi kajenja v javnih lokalih je dolgo kljubovala. Preprosta, zdrava kmečka pamet. Pa kaj se ne bi upirali, saj imajo Avstrijci čist zrak in odlično pitno vodo. Med smrekami in

gorami ni nič čudnega, če si privoščijo cigareto. A evropska morala ubija preteklost, navade, življenje. Vse več je strogih, nerealnih omejitev, ki posegajo v naš vsakdan in v našo svobodo. V tistem jesenskem jutru pa se je v Avstriji še lahko brezskrbno kadilo v

melodija polni odhajajoče jutro. Gostilna kot nekoč. Minevanje v jeseni. Zgarane dlani na pultu, utrjeni obrazi, otopeli pogledi in pogovor, ki se utaplja v dimu. Naročim pivo, četudi je zgodaj. V Avstriji se pije pivo povsod in vedno. Kot bi bilo pivo del teh gora, te pokrajine, teh polj, teh lesenih pročelij ponosnih kmetij. V Avstriji se pije pivo. Zjutraj in dolgo v noč. Takih gostiln, kot je bila tista na robu koruznih polj, je naokoli malo. Z možem skoraj nikoli, rekla bi celo nikoli, ne greva ven na večerjo ali kosilo. Kvečjemu greva zjutraj na kavo. V najbližjem baru, na koncu naše Idrske doline, tam, kjer že kraljuje trta, se ne znajdeva. Nikogar ne pozna, ljudje z našega konca ne zahajajo tja. Največ se tam zbirajo lovci in vinogradniki ... V nobeno izmed teh dveh skupin ne spadava. Včasih sicer v naglici spijsava tam "kapučino". A ne pozna naju nihče, zaman med tujci iščeva pozdrav ali besedo.

Pogovor ne steče. Morda je to kraj, kjer se, čeprav sem tu skoraj doma, počutim najbolj izobčena. Včasih pomislim, da je morda tega kriva ravno moja evidenčna tablica, ki je kljub varnostnemu dekretu in vsem omejitvam še vedno slovenska. Včasih se mi zdi, da smo si samo drugačni. Tuji. Samosvoji. Največkrat pijeva kavo v Špietru, v slaščičarni. Pogostokrat tam srečava kakega znanca, pogostokrat se ponudi priložnost, da izmenjam nekaj besed. O vremenu največ, o tem, kako mi gre, kako se znajdem v novem domu, kajti kljub vsemu mi je ta dom na obrobju Benečije še vedno nov. A tudi v špietarski slaščičarni se moj čas nikoli ne ustavi. Tudi tu ni vonja po domačnosti. Tujec sem skoraj povsod. To je moje prekletstvo, neučakana želja, da bi šla drugam, da bi enostavno odšla. Ker je še veliko poti, ki je nisem prehodila, in cesta je široka in cilji so polni obljub. Nimam miru, nimam doma, ni ga kraja, kjer bi si zaželela, da ustavim svoj beg. In menda je ni gostilne, kamor bi se vračala vsak večer.

/ dalje
Suzi Pertot

Naše odbojkarske ekipe

Vsi bi se radi spogledovali z zgornjo polovico

Za nami je prvi krog v odbojkarskih deželnih prvenstvih. Na startu so letos štiri slovenske ekipe, in sicer Zalet v ženski C ligi, Olympia in Sloga Tabor v moški C ligi in Soča v moški D ligi. Poglejmo, kam lahko merijo. Sloga Tabor je spet v C ligi, potem ko so se v Repnu po napredovanju odpovedali

Robert Makuc. Združena goriška ekipa je izgubila Mitjo Pahorja, Petra Vogriča in Simona Plesničarja (ki je novi trenerjev pomočnik), iz Veneta pa je prišel študent z izkušnjami v B ligi (Motta di Livenza) Dario Tolfo. Trener ima na voljo širok izbor igralcev, tako da nihče od fantov nima zagotovljenega mesta v polju. Lani se je pot

okrnjene zasedbe v končnem delu prvenstva, potem ko so se potegovala tudi za četrto, peto mesto. Na klopi so potrdili trenerja Edija Bosicha, v postavi pa je dodatek Luana Valli, preverjen libero. Na spisku ni več Jasne Vitez in Sharon Costantini, kolektiv pa so obogatili z mladinkami iz prve divizije. V taboru združenega moštva ne skrivajo želje, da bi krojile zgornjo polovico razpredelnice. V prvem nastopu so dekleta na gostovanju odšipnile prvo točko. Novost na deželni sceni v slovenski odbojki v Italiji je moška vrsta Soče, ki je prevzela pravice za igranje v D ligi od Vala, pri katerem začasno

ne gojijo članske ravni. Mlado skupino vodi Lucio Battisti, ki je kot trener (sicer tako kot Mania', Makuc in Bosich!) jamstvo za kakovostno in resno delo. Zaupali so mu ekipo osemnajstletnikov, ki jim pomaga nekaj bolj izkušenih fantov. V D ligi je na seznamu samo devet ekip, izpadov ne bo, v Sovodnjah (domače tekme igrajo sicer v Gorici) pa ciljajo na boj za play-off. Prvenstvo so sočani začeli s tesnim porazom, ki pa je vsaj prinesel točko.

HC



Lanski derbi Sloga Tabor - Olympia

prezahtevni B ligi. Trenersko mesto je prevzel Loris Mania', nekdanji prvoligaš in reprezentant, lani podajalec šesterke, letos pa naj ne bi več stopil na igrišče. Na razpolago ima pomlajeno postavbo, v kateri ni več senatorjev Ambroža Peterlina in Davida Cettola. Kljub temu pa so menda belo-rdeči, ki z mlado garnituro trenirajo še več kot lani, lahko konkurenčni za prvih pet mest, ki vodijo v play-off. Podoben je bržkone domet Olympie, ki jo vodi potrjeni trener

Olympie prekinila v polfinalu končnice za napredovanje. Slovenski derbi bo že v soboto ob 20.30 v telovadnici Mirka Špacapana v centru Lojze Bratuž v Gorici. Tako bomo že lahko videli, "koliko je ura". Slogaši so bili v prvem krogu prosti, goriški odbojkarji pa so v Trstu dosegli prvo zmago, sicer po petih nizih. V ženski C ligi želijo zaletovke izboljšati lansko uvrstitev. Maja so naposled pristale šele na devetem mestu, kar je bil plod

TRST Dijake liceja Prešeren je obiskal škof Giampaolo Crepaldi

Stik z mladimi je zelo pomemben

V petek, 18. oktobra 2019, smo na liceju Prešeren sprejeli pomembnega gosta, ki je na šolo prišel, da bi lahko bolje spoznal nas dijake in predvsem šolski svet. Sprejeli smo ga s krajšim glasbenim pozdravom, nato pa ga je nagovorila ravnateljica Loredana Guštin, ki mu je predstavila našo šolo in naš šolski program. Nadškof Giampaolo Crepaldi nas je vse zelo presenetil. Mislili smo, da mu je naša realnost tuja, pozabili smo, da je tudi on nekoč sedel v šolski klopi. Povedal nam je svoje spomine in dogodivščine, ki so se zgodile, ko je obiskoval šolo. Takoj nam je postalo jasno, da pred sabo nimamo le pomembne osebnosti, skratka le neke avtoritete, ampak človeka, ki je nekoč doživljal iste občutke, ki jih zdaj doživljamo mi. Nadškofa je zanimalo, ali bi hoteli kaj izvedeti o njegovem poklicu in njegovem življenju. Najprej smo ga vprašali, zakaj se je odločil, da bo postal duhovnik. Odgovoril nam je, da ga je duhovništvo zanimalo že od malega, ko je opazoval domačega župnika pri maši. Všeč mu je bilo, kako se je ta ukvarjal z ljudmi in kako jim je pomagal. Tudi sam si je želel, da bi lahko naredil kaj dobrega za skupnost. Njegova izbira ni bila preprosta, vedel pa je, da le pomembne odločitve lahko spreminijo svet. Človek se ne rodi dober ali hudoben: sam mora prekoračiti življenjsko

pot. Vsak korak, ki ga napravimo, je pomemben, saj vsi imamo možnost, da sami odločamo o svoji prihodnosti. Po njegovem mnenju nam je Bog gotovo izdelal življenjski načrt, pustil pa nam je, da sami izberemo, ali se bo ta res uresničil. Kdor dela dobro, mu bo njegova dobrota nekoč povrnjena. Kdor škoduje



Foto damj@n

drugim, pa si bo sam zagrenil življenje. Nadškof nam je povedal, da njegov poklic ni prav tako enostaven. Nekateri dnevi so svetlejši, drugi pa temnejši. Tudi mi smo včasih negotovi in dvomimo o svojih sposobnostih. Pomembno vlogo ima torej šola, saj je njena vloga ta, da nas pravilno usmerja in da nas pripravi na življenje. Nadškof je v svojem življenju veliko potoval; velikokrat je bil v Južni Ameriki. Med svojimi potovanji je spoznal vernike z vsega sveta. Spoznal pa je tudi pripadnike drugih ver, njihove tradicije in navade. Vsi ljudje na svetu nimajo te sreče, da se lahko šolajo. Obdajajo jih revščina, lakota in strah. Zelo ga je presenetilo dejstvo, da slovensko šolo obiskujejo tudi dijaki iz mešanih in

italijanskih zakonov ter dijaki drugih narodnosti. Naše šole že veliko let obiskujejo tudi nekateri dijaki, ki imajo srbske, romunske, francoske, turške, arabske ali hrvaške korenine. Vsi so se z lahkoto naučili slovenščine. Tudi sam nadškof se uči slovenščino, žal pa je to zanj kar zahtevna naloga. Kljub temu pa zna tudi maševati po

slovensko, saj meni, da z dobro voljo lahko dosežemo vse. Nadškof zelo dobro pozna našo realnost v slovenski narodni skupnosti, prav zaradi tega jo ceni in spodbuja. Srečanje je potekalo v okviru škofovega pastoralnega obiska. Nadškof je obiskal tudi druge šole v svetoivanski župniji. Spremljala sta ga kaplan Tomaž Kunaver in župnik Sergio Frausin, ki sta si tudi želela, da bi lahko spoznala nas dijake. Stik z mladimi je zelo pomemben, saj potrebujemo, da sami osebno spoznamo predstavnike naše Cerkve. Samo na tak način lahko preiščemo o situaciji v naši Cerkvi. Poleg tega pa je bil njegov namen ta, da bi nam naše srečanje pomagalo, da bi skupaj rasli in sodelovali med sabo.

Svetlana Breclj

Rojanski Marijin dom v Trstu

Zanimivo srečanje z misijonarko s. Agato Kociper

Rojanski Marijin dom je v petek, 18. oktobra, v sodelovanju z Misijonskim krožkom priredil zanimivo popoldansko srečanje z misijonarko s. Agato

Misijonske postojanke so posejane po Amazoniji na indijanskem območju in jih lahko dosežejo le s čolni, ponekod morajo prepluti tudi 1.100 km, kar v tistih razmerah pomeni dva dni v

raznih rastlin in sadežev. Povedala je, da se sporazumevajo in učijo v portugalsčini, med sabo pa Indijanci govorijo v narečju, ki se ga je sestra nekaj naučila, predvsem petja.



Foto MČ

Kociper, ki že 36 let deluje v Amazoniji med indijanskimi plemeni. S pomočjo projekcij je misijonarka prikazala in obrazložila življenje v Braziliji oz. med rokavi Amazonke, kjer živijo Indijanci. Ko je prišla v Brazilijo, je bilo tam približno 90 milijonov prebivalcev, zdaj pa jih je okoli 210 milijonov. V Amazoniji, kjer deluje sestra, je nekaj nad 4 milijone ljudi, glavno mesto je Manaus, v katerem imajo inšpektorijo, bolnišnico za bolne sestre in šolo, v katero prihajajo Indijanci iz glavnega mesta.

čolnu. Tu je predavateljica pokazala slike otrok, ki znajo že od rosnih let pluti s čolni po reki in kako takoj premaknejo svoje čolne iz pristanišča, ko vidijo, da prihajajo misijonarji. Iz čolnov jim pomagajo prekladati vse dobrote, ki jih je misijon priskrbel. Prikazala je tudi, kako poteka življenje otrok, ki prihajajo v šolo in se tudi po pouku tam ustavljajo zaradi raznih dejavnosti; nekateri tudi prespijo na misijonu. Zanimive so slike vsakdanjega življenja. Sestra Agata je obrazložila nekaj o favni in flori ter kako poteka setev in pobiranje

Domačini so zelo navezani na zemljo, zanje je sveta in mati vsega stvarstva, Bog pa oče. Na koncu so si prisotni ogledali še zanimiv kratek film o zavetnici Brazilije, sv. Mariji Aparecidi; po ustnem izročilu naj bi se čudežno prikazala ribičem, ko so dobili na dvoje strgano podobico Marije v ribiški mreži. Ribiči so jo sestavili in takrat so v mreže ulovili toliko rib kot še nikoli. Lep popoldanski dogodek, za katerega gre zahvala članoma Misijonskega krožka Mariji in Franku Saksidi, se je končal s prijetnim druženjem.

MČ

SSG / Začela se je nova gledališka sezona

Humoren uvod s Krčmarico Mirandolino

V petek, 18. oktobra 2019, se je v Kulturnem domu v Trstu začela nova sezona Slovenskega stalnega gledališča 2019/2020, ki jo je pod naslovom *Nedvomno čudovita* zasnoval umetniški vodja Danijel Malalan. V siju žarometov bo ženska v vseh svojih različnih osebnostnih in značajskih odtenkih. Prvi tak vzor odločne, temperamentne predstavnice ženskega spola je gotovo "zimzelena" *Krčmarica Mirandolina*, kakor jo je enkratno izrisal nedvomno najboljši italijanski pisec komedijskih del Carlo Goldoni (1707-1793). Tekst je za tržaško predstavo v narečno sočnost prestavila Patrizia Jurinčič Finžgar, dramska igralka, članica SNG Nova Gorica, pod režijo pa se podpisuje Katja Pegan, ki ima rada Mirandolino "vse svoje gledališko življenje, od takrat, ko sem z njo delala sprejemni izpit na akademiji". To samostojno, delavno žensko, ki sama vodi krčmo in je odraz ženske podjetnosti in emancipacije v dobi, ko se je začel zaton nadvlade plemičev in se je začel uveljavljati meščanski sloj, je na tržaškem odru odigrala Nikla Petruška Panizon. Njenega izvoljenca, ki je prav tako trdno zasidran na trdnih tleh, natakarka Fabrizia, je posebil Primož Forte, vitez, ki "mrzi ženske" in mu te nič ne pomenijo, dokler ga s svojimi veččinami pošteno ne prekvapi Mirandolina, je bil komik, voditelj in igravec Tadej Toš, tokrat prvič gost v SSG, plemiška snubca sta komično izrisala Vladimir Jurc in Franko Korošec. V vlogah igralka Dejanire in Hortenzije igrata Lara Komar, nekdanja članica SSG, in

Maja Blagovič. Predstavo spremlja glasba, ki jo je napisal Mirko Vukšanovič, v živo jo izvajajo Robert Vatovec, Aljoša Vuksanovič in Vid



Foto Luca Quaia

Prinčič. Sceno predstave, prestavljene na začetek prejšnjega stoletja, podpisuje Voranc Kumar. Kostumi so delo Vasilije Fišer, koreografski koraki pa Mihe Krušiča. Predstava je nastala s prispevkom Fundacije CRTrieste. Po petkovih premieri in prvih ponovitvah bo

v Kulturnem domu v Trstu na sporedu še v četrtek, 24. oktobra, ob 19.00, v petek, 25. oktobra, ob 20.30, v soboto, 26. oktobra, ob 20.30, v nedeljo, 27. oktobra, ob 16.00, v petek, 8. novembra, ob 20.30 in v soboto, 9. novembra, ob 19.00. Goriški abonenti si jo bodo lahko ogledali v ponedeljek, 9. decembra. Pred petkovo premiero je bilo odprtje razstave, ki vabi na ogled okruška ogromnega dela (okrog tristo kostumografij), ki ga je ustvarila tržaška kostumografinja Marija Vidau; dolgo let je s svojim znanjem in talentom bogatila predstave Slovenskega stalnega gledališča, pa tudi drugih gledaliških hramov.

IK

Akreditirani izobraževalni tečaji na SCGV Emil Komel

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel organizira tudi v letošnjem šolskem letu akreditirane izobraževalne tečaje za učno oseboje vrtec, osnovnih in nižjih srednjih šol. Letošnja pobuda je nastala z namenom, da bi vzgojiteljem in profesorjem posredovali čim več strokovnega znanja pri izvajanju glasbe s pomočjo instrumentov.

Za zainteresirani bodo lahko izbrali med tečajem klavirja in kitare. Ponudba teh dveh instrumentov ni slučajna, saj sta oba zelo uporabna na vseh stopnjah glasbenega izobraževanja, še posebej pri spremljavi drugih glasbil in vokalnih skupin.

Ob koncu tečaja bodo udeleženci osvojili kompetence, kot so teoretično in praktično obvladovanje osnovnih elementov glasbe, izvajanje lahkih spremljav in skupinske igre. Tečaj bo razdeljen na dva dela: prvi, krajši skupinski del, na katerem bodo udeležencem podane osnove glasbene teorije, in drugi del, v katerem bo vsak tečajnik sledil individualnim lekcijam instrumenta.

Več informacij na tajništvo šole, na telefonskih številkah 0481/532163, 547569 ali na naslovu info@emilkomel.eu.

DEVIN Lutkovno gledališče Pristanišče, tokrat za odrasle

Pretresljiva drama o (ne)slobodi

Lutkovno gledališče Pristanišče, ki so si ga zamislili in ga prirejajo Devinski mladinski krožek in Lutkarji iz Devina, v sodelovanju z Devinskimi vrtom ustvarjalnosti, OPZ Ladjica in MoPZ Fantje izpod Grmade ter s pomočjo Slovenske prosvete in Zadržne kraške banke, je v letošnji jeseni podarilo zvedavim malim gledalcem tri sobotne, jutranje, igrive predstave. Vsaka je nevsljivo vsebovala poučni drobec, ki pripomore k otrokovi rasti in spoznavanju sveta, v katerem živi. Za konec pa so organizatorji namenili lutkovno predstavo mlademu in odraslemu občinstvu, kar je precej nenavadno za naše kraje, saj lutkovno umetnost zmotno povežemo le z otroško publiko. V soboto, 19. oktobra 2019, zvečer je prišla v Devin v goste skupina KlubLutke, v kateri sodelujejo slovenski dunajski študentje, ki z lutkami zražajo svoje čutenje in razmišljanje ter kritičen pogled na našo družbo. Na sedežu devinskih zborov je zaživela njihova priredba ostre družbeno-kritične drame Draga Jančarja *Veliki briljantni valček* v sodobnem režijskem pristopu Julije Urban in Ane Grilc. Drago Jančar (1948, Maribor) pisatelj, dramatik in esejist je eden izmed najbolj dejavnih sodobnih sloven-

skih pisateljev. *Veliki briljantni valček*, dramo v treh dejanjih, je napisal in izdal l. 1985. Že pred krstno izvedbo (1985) je zanj prejel Grumovo nagrado za najboljšo dramsko besedilo. Drama se dogaja v zavodu Svoboda osvobaja. To ime spominja na napis v nemških koncentracijskih taboriščih *Delo osvobaja* (*Arbeit macht frei*). Jančar naj bi v delu naperil svojo kritično ostro proti povojnemu komunističnemu režimu v Sovjetski zvezi (a tudi Jugoslaviji), ki je imel podobne ustanove, kamor je zapiral posameznike, ki so se kritično postavljali proti komunizmu in njegovi ideologiji. V dramu je to psihiatrična ustanova "oz. norišnica", iz katere ni vrtnitve. V njej z "zdravljenjem" razosebljajo osebe, nasprotno oblasti in "škodljive" za družbo. V lutkovni različici KlubLutk so protagonisti Simon Veber (Ana Kresitschnig), Volodja (Simon Trap), Starejši izvedenec za metafore, Savel Pavel, bolničar (Ana Grilc); Mlajši izvedenec za metafore, Emerik, Doberman (Barbara Rutar), Doktor (Julija Urban), Ljubica, Bolničar (Meta Vouk). Zgodovinar Simon Veber je prisilno odpeljan v zavod Svoboda osvobaja. Tam hranijo njegovo raziskovalno delo in poročilo o vseh njegovih izjavah. Iz tega

sklepajo, da simpatizira z osrednjim likom svojih raziskav, poljskim vstajnikom Drohojovskim (Seweryn Drohojowski naj bi bil poljski oficir v Napoleonovi armadi. Novembra 1830 se je udeležil varšavske vstaje proti Rusiji, l. 1833 se je izselil in baje ga je pot vodila tudi po slovenski zemlji. In prav na tej poti naj bi si kar dvakrat zlomil nogo). Simon spozna, da ga hočejo v zavodu popolnoma spremeniti, mu odvzeti lastni jaz in ga fizično pohabiti. Zato skuša, žal zaman, prepričati doktorja in bolničarja Volodjo, ki vodita ustanovo, da je sam zdrav in da mu hočejo le izvesti "pranje možganov", da ne bi mislil več z lastno glavo. Psihični pritiski so zmeraj hujši in ko mu odrežejo zdravo nogo, se v njem nekaj zgodi. Začne govoriti po poljsko in "postane" Drohojowski. Volodja prevzame oblast v zavodu in priredi ples, na katerem se oglašajo Chopinov *Briljantni valček* (*Grande valse brillante* v *Es-duru*), ki sicer spremlja celotno predstavo. Ker se to dogaja na

ponedeljek, se jim v zavodu pridruži novi prišlec, ki zatrjuje, da je Chopin. Neverjetno, kako je ta drama še zmeraj zelo aktualna. Tako ali drugače nas skušajo tudi današnji oblastniki spremeniti, "poenotiti", da bi bili še lažji plen za njihove dolge lovke... Samostojno razmišljanje je treba zatreti. Srčika drame je posameznikova svoboda, ki jo kratijo



predvsem vsi -izmi; te še predobro poznamo iz zgodovine. Ne zavedamo pa se, da še tlijo in čakajo, da bi se spet znesli nad človekom, ki misli s svojo glavo. Žal je upor posameznika proti oblasti obsojen na propad. Vse

to so študentje skupine KlubLutke (tudi z več vlogami) prikazali v intenzivni, zgoščeni igri, v kateri so si posamezni prizori sledili tekoče, ne da bi pretrgali napetosti, ki se je dosledno stopnjevala skupaj s protagonistovo zavestjo brezizhodnosti. Jasno so igralci razkrivali, kako je človek nemočen v rokah sprevržene oblasti.

Zelo premišljeno in izvirno izdelane lutke iz navadnih predmetov (plastenka, dežnik, obešalnik ...) so zaživele v zanesljivih rokah igralcev, ki so tudi brezhibno podajali mračni tekst. Kru-to razosebljenje, ki ga doživi Simon, se je zelo pomenljivo odražalo tudi na lutki: najprej ima človeško podobo, potem pa se le-ta popolnoma spremeni, tako da dobi močan simbolni videz, kot ga imajo sicer vse ostale ročne lutke (lutka Volodje, zlobni "spiritus agens", "mens", ima pomenljivo veliko glavo). Z lutkami so se dobesedno spajali mladi igralci, kar je še ojačilo dramatičnost dogajanja. Prevladujoča belina kostumov in scenskih elementov je s svojo simbolno močjo tudi vizualno pronicala v gledalčevo zavest. Mladi koroški lutkarji so

tudi s to odrsko stvaritvijo pokazali, kako odlično je pri naših rojakih v Avstriji zasidrana lutkarska umetnost, s katero lahko prikazujemo tudi take zahtevne vsebine. Seveda si zaslužijo vso pohvalo, kakor si jo tudi organizatorji in sodelavniki Lutkovnega gledališča Pristanišče, katerim se je zahvalila Mira Tavčar, tudi sama sicer zelo aktivna članica Devinskega mladinskega krožka, ki se je tudi tokrat zelo izkazal. Mladi so izredno požrtovalno svoje proste sobotne dopoldneve namenili otrokom in vsemu organizacijskemu delu, ki terja veliko truda in časa, zato naj jim gredo res velik aplavz, iskrena pohvala in zahvala.

Ker so organizatorji Lutkovnega gledališča Pristanišče zadnji večer pripravili v sodelovanju z abonmajem Gledališče na ocvrtem Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana (*Veliki briljantni valček* je bila tudi nagrada predstava za abonente Gledališča na ocvrtem; žal so le maloštevilni izkoristili to priložnost), so se gledalci (med njimi je bilo razveseljivo število mladih) po predstavi v prijetnem jesenskem večeru zadržali kar na dvorišču sedeža devinskih zborov ob ocvrtih dobrotah, ki so jih ponudili kuharji iz Števerjanskega društva, in zlahtni kapljici, ki se je prav prilagela po taki mrakobni vsebini. Degustacijo vin so ponudili proizvajalci Vinateke Števerjanski griči.

IK